

ОБЩИНА РАЗГРАД

ГОДИШЕН ДОКЛАД

ЗА НАБЛЮДЕНИЕ
НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО
РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА
РАЗГРАД 2021-2027 г.

ЗА 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	3
1. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА РАЗГРАД, ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНАТА.....	4
1.1. Демографска характеристика	4
1.2. Общинска икономика.....	6
1.3. Пазар на труда.....	10
1.4. Образование	11
1.5. Здравеопазване	13
1.6. Бюджет на Община Разград	13
2. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ И ЦЕЛИТЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА РАЗГРАД ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ.....	14
2.1. Приоритет 1.1 Повишаване на произведената продукция и приходите от земеделието, промишлеността и туризма	14
2.2. Приоритет 2.1 Подобряване на здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и административното обслужване	18
2.3. Приоритет 2.2 Развитие на дуалното обучение и повишаване потенциала на работната сила	44
2.4. Приоритет 3.1 Обновяване на техническите инфраструктури и намаляване на териториалните различия	47
2.5. Приоритет 3.2 Интегрирано развитие и обновяване на град Разград.....	50
2.6. Индикатори за резултат и продукт	53
3. ПРЕДПРИЕТИ ДЕЙСТВИЯ ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ	62
3.1 Мерки за наблюдение и механизми за събиране, обработване и анализ на данни	62
3.2 Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на общината през 2021 г. и мерки за преодоляване на проблемите	63
3.3 Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие	63
3.4 Мерки за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерки за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени	64
3.5 Мерки за прилагане принципа на партньорство	66
3.6 Резултати от извършени оценки към края на 2021 г.....	66
4. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО НА ОБЩИНА РАЗГРАД И РАЗМЕР НА УСВОЕНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД И ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ТЯХНОТО ФИНАНСИРАНЕ..	66
4.1 Проекти с бенефициенти фирми, НПО и други	66
4.2 Проекти с бенефициент Община Разград	69

4.3 Директни плащания, Държавен фонд „Земеделие“	74
4.4 Проекти за мерки по чл. 9б, т.2 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП), финансиране от ЕЗФРСР по ПРСР.....	75
5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО	75

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИ

Таблица: Население в община Разград по постоянен и настоящ адрес към 15.12.2021 г.	4
Таблица: Равнище на безработица в общините на област Разград.....	10
Таблица: Равнище на безработица в общините на Северен централен район	10
Таблица: Профил на свободна работна ръка по възрастов състав и образование	11
Таблица: Одобрени читалища по програма „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност“ 2021	433
Таблица: Индикатори за резултат и продукт	54

СПИСЪК НА ФИГУРИ

Фигура: Основни показатели на нефинансовите предприятия в община Разград за 2020 г. по групи предприятия	6
Фигура: Предприятия в община Разград за 2020 година по икономически дейности	7
Фигура: Нетни приходи от продажби на нефинансовите предприятия за 2020 година по икономически дейности.....	8
Фигура: Разпределение на произведената продукция от дейността по сектори за 2020 г. в хил. лв. 9	
Фигура: Наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Разград за 2020 г. по икономически дейности.....	9

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на община Разград (ПИРО) за периода 2021-2027 г. е основополагащ стратегически и динамичен документ, както и важен инструмент при формирането и провеждането на политики, осигуряващи единство в социално-икономическото и пространствено развитие на територията и местната общност. Документът очертава средносрочната перспектива за икономическо, социално, инфраструктурно и екологично развитие на общината за период от седем години. В качеството си на основополагащ стратегически документ, в съответствие с разпоредбите на Закона за регионалното развитие и Правилника за неговото прилагане, ПИРО подлежи на наблюдение, за резултатите от което се разработва годишен доклад.

Наблюдението и оценката на изпълнението на ПИРО имат за основна цел постигането на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на регионалното развитие, но и получаване на обратна връзка за изпълнението на стратегическите цели, приоритети, мерки и дейности от плана и предприемане на корективни действия при необходимост. В съответствие с йерархичната структура при документите, касаещи стратегическото планиране, резултатите от наблюдението и оценката на изпълнението на ПИРО служат като основа за наблюдението и оценка на Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен централен регион и на Националната концепция за регионално и пространствено развитие.

Правната рамка на процеса на мониторинг и основаниято за изготвянето на настоящия доклад за наблюдение на изпълнението на ПИРО се съдържат в Закона за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за неговото прилагане (ППЗРР).

Съгласно чл. 23, т. 2 и т. 4 от ЗРР, кметът на общината:

- ръководи, организира и контролира дейността по изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината;
- и
- представя годишен доклад за наблюдение на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината за одобряване от общинския съвет.

Редът и начинът на изготвяне, изискванията към съдържанието на доклада и отчета посредством индикатори на изпълнението на заложените в плана мерки, инициативи и конкретни проекти, са детайлизирани в ППЗРР.

Съгласно чл. 72, ал. 8 от ППЗРР, предмет на наблюдение в ПИРО са:

- Общи условия за изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината, промени в социално-икономическите условия в общината;
- Постигнат напредък по изпълнение на приоритетите и целите на ПИРО въз основа на индикаторите за наблюдение;
- Предприети действия от компетентните органи за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за интегрирано развитие;
- Изпълнение на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на ПИРО с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;
- Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Орган за наблюдение на плана е Общинският съвет, който одобрява годишните

доклади за наблюдение на изпълнението на ПИРО по предложение на кмета на общината.

За наблюдението и оценката се използват географско-информационни системи, официални статистически данни от НСИ и Евростат, на административната статистика на Агенцията по заетостта, както и данни от други национални, регионални и местни източници на информация.

За настоящия доклад, който отчита изпълнението на ПИРО на община Разград за изтеклата календарна 2021 г. са използвани следните информационни източници: Национален статистически институт (Териториално статистическо бюро - Север), Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 (ИСУН 2020), публични справки на Държавен фонд Земеделие, Дирекция „Бюро по труда“ гр. Разград, Главна дирекция „ГРАО“, Регионална здравна инспекция - Разград, „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД, Общинска служба по земеделие - Разград, АПИ „Областно пътно управление - Разград“, малки и средни предприятия, опериращи на територията на общината и отделни структурни направления на общинска администрация и др.

Данните, използвани в настоящия годишен доклад, са последните налични официални данни на различните институции.

1. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА РАЗГРАД, ПРОМЕНИ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНАТА

1.1. Демографска характеристика

Ключови показатели за социално-икономическото развитие на общината са характеристиките на неговото население и икономика. Динамиката на населението в община Разград показва, че броят на населението постоянно намалява. По данни на Главна дирекция ГРАО общият брой на населението по постоянен адрес в община Разград към 15.12.2021 г. е 65 000 души, което представлява 38,47 % от населението на област Разград (168 962 души), като 41 219 души от него живеят в град Разград. Намалението спрямо предходната 2020 г. е със 300 души, когато са били 65 300, а отнесено към данните за 2019 г. намалението е с общо 1 048 души.

Таблица: Население в община Разград по постоянен и настоящ адрес към 15.12.2021 г.

Населено място	Постоянен адрес общо	Настоящ адрес общо
Община Разград	65 000	51 888
гр. Разград	41 219	33 034
с. Балкански	144	247
с. Благоево	514	630
с. Гецово	1 722	1 843
с. Дряновец	750	882
с. Дянково	4 015	2 767
с. Киченица	1 090	782

с. Липник	686	520
с. Мортагоново	1 774	1 016
с. Недоклан	319	179
с. Осенец	778	964
с. Островче	54	115
с. Побит камък	206	221
с. Пороище	291	451
с. Просторно	116	155
с. Радинград	535	299
с. Раковски	3 798	2 352
с. Стражец	2 758	1 867
с. Топчии	508	557
с. Ушинци	208	243
с. Черковна	34	92
с. Ясеновец	3 481	2 672

Източник: Главна дирекция „ГРАО“

Видно и от изложените по-долу данни на НСИ по отношение на демографската картина в община Разград, и през 2020 г. се запазва тенденцията от последните години, която важи и в национален мащаб, за намаляваща численост на населението, влошаваща се възрастова структура, отрицателен естествен и механичен прираст.

Към 31.12.2020 г. коефициентът на естествен прираст за община Разград, който показва промяната на броя на населението вследствие на разликата в броя на новородените и починалите е отрицателен - - 13,17 ‰, при показател -7,01 ‰ за 2019 г. Повишаването е значително, и важи и на ниво област - стойността на същия показател за област Разград през 2019 г. е - 9 ‰, при - 14,2 ‰ за 2020 г.

Механичният прираст за община Разград за 2020 г., обаче, е с положителен знак (289), тъй като при заселени 1 918 души изселилите се са 1 629 души. За 2019 г. броят заселени на територията на общината е 1 238 души при 1 473 изселили се, което обуславя този показател с отрицателен знак - -235.

По възрастови групи намалението на населението в трудоспособна възраст за наблюдавания период спрямо 2019 г. е със 138 души (27 331 души през 2019 г. при 27 193 души през 2020 г.). В под трудоспособна възраст показателят е 6 873 души през 2020 г. при 6 897 души през 2019 г., или намаление с 24 души. Такава е и характеристиката за последната възрастова група (население в над трудоспособна възраст), при която намалението е със 150 души (11 558 души през 2020 г. при 11 708 през 2019 г.). При все това, през календарната 2020 г. се отчита намаляване на съотношението между броя на хората в трудоспособна възраст (които са икономически активни) и броя на хората в „зависимите възрасти“, или т. нар. коефициент на възрастова зависимост (отношението на населението в под трудоспособна и над трудоспособна възраст спрямо трудоспособното такова). Показателят за 2020 г. е 67,77 % спрямо 68,07 % за 2019 г.

Може да се обобщи, че като цяло демографската характеристика за община Разград не се различава съществено от ситуацията в страната през 2020 година, която се

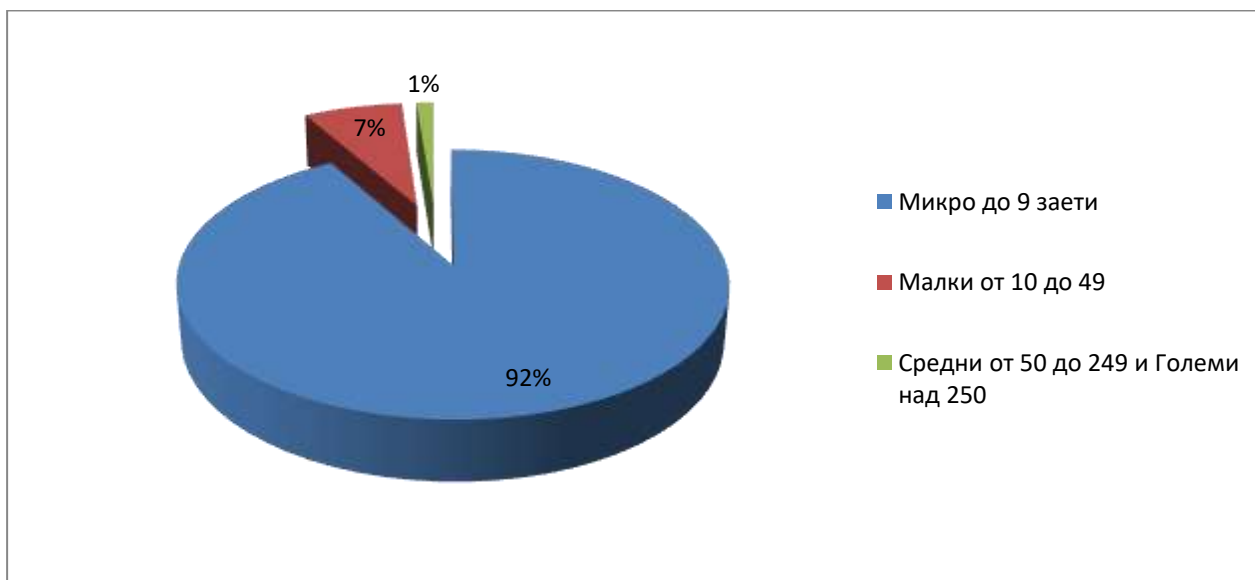
характеризира с това, че:

- Продължава процесът на намаляване и застаряване на населението;
- Намалява броят на живородените деца и коефициентът на обща раждаемост;
- Нараства броят на починалите лица и коефициентът на обща смъртност;
- Намалява детската смъртност;
- Намалява броят на сключените граждански бракове и броят на бракоразводите.

1.2. Общинска икономика

По данни на НСИ на територията на община Разград през 2020 г. оперират 2 452 предприятия. Увеличението спрямо 2019 г. е съвсем слабо, с 4 повече. Най-голям относителен дял имат микро предприятията (92 %), които реализират нетни приходи в размер на 540 840 хил. лв.

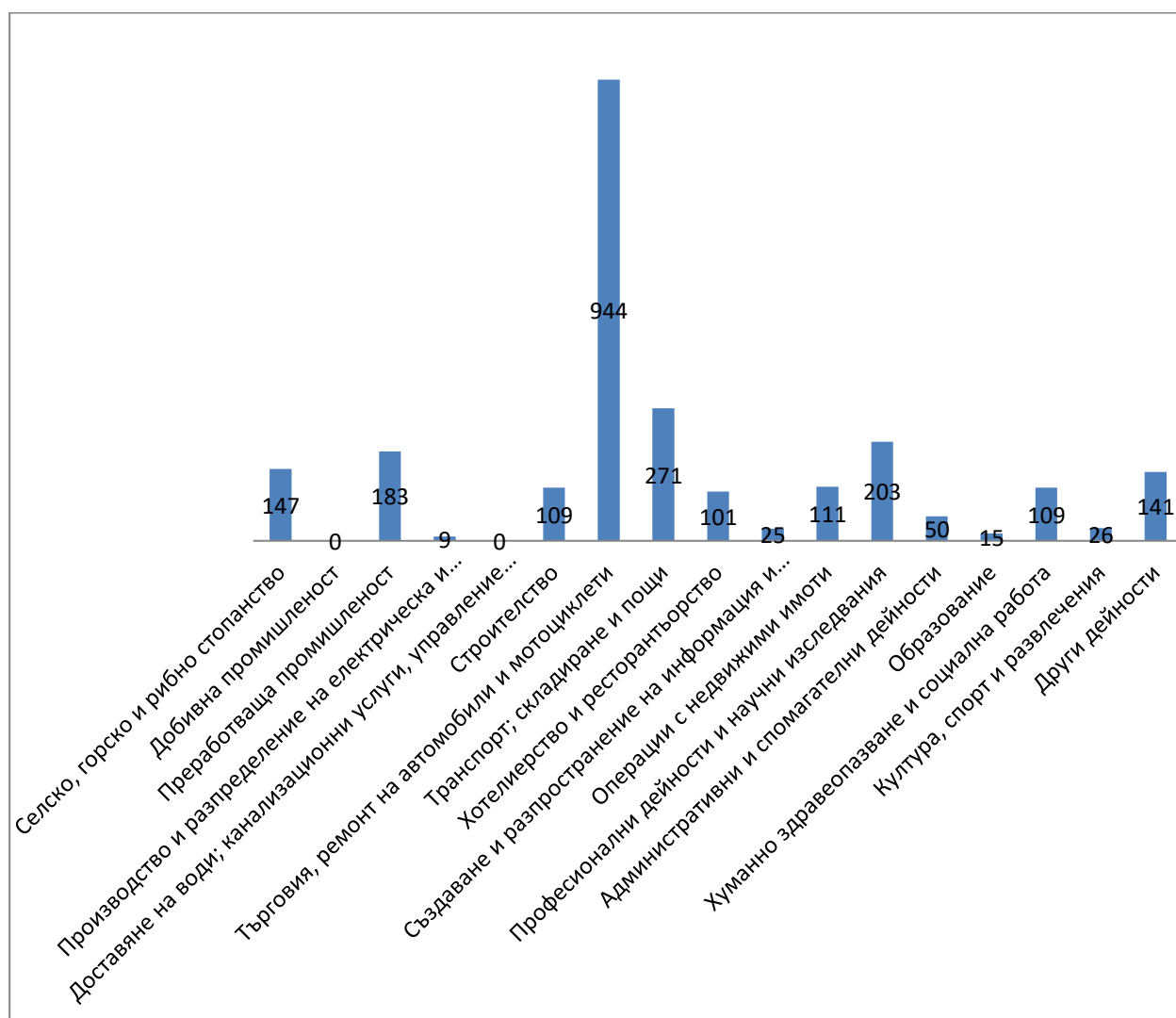
Фигура: Основни показатели на нефинансовите предприятия в община Разград за 2020 г. по групи предприятия

Източник: Национален статистически институт

По сфери на дейност преобладават предприятията от сектор „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ (39,50%), следвани от предприятията в сектор „Транспорт; складиране и пощи“ (11,05 %) и тези в сектор „Преработваща промишленост“ (7,46 %).

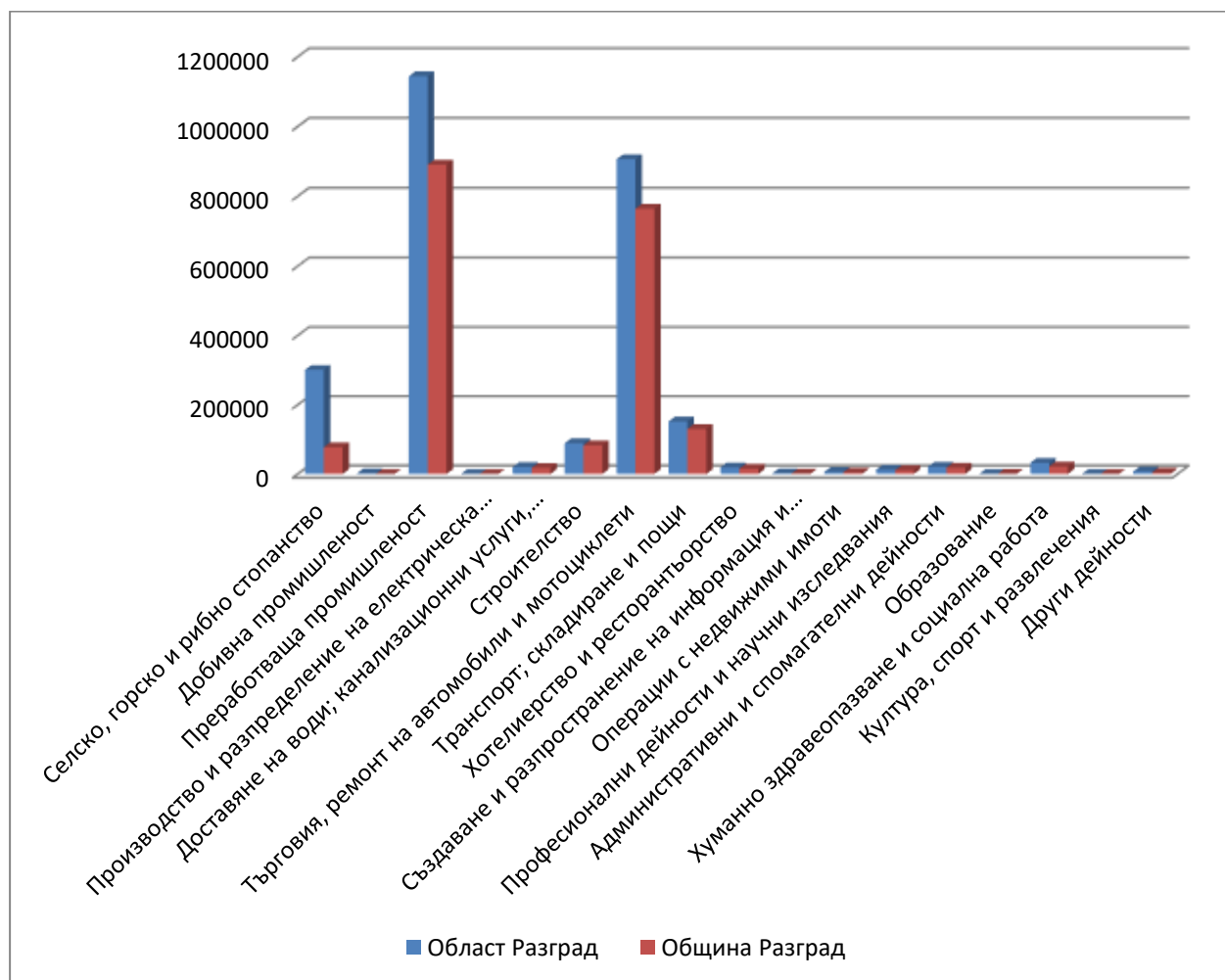
Фигура: Предприятия в община Разград за 2020 година по икономически дейности

Източник: Национален статистически институт

Предприятията на територията на общината са създали продукция с финансов еквивалент от 1 159 731 хил. лв. или 67,91% от общата произведена продукция в рамките на областта, което е безспорно доказателство за ролята на град Разград като регионален икономически и производствен център. Водещо е мястото на общината и по отношение на нетните приходи от продажби, които са 75,37% от тези в областта.

Фигура: Нетни приходи от продажби на нефинансовите предприятия за 2020 година по икономически дейности

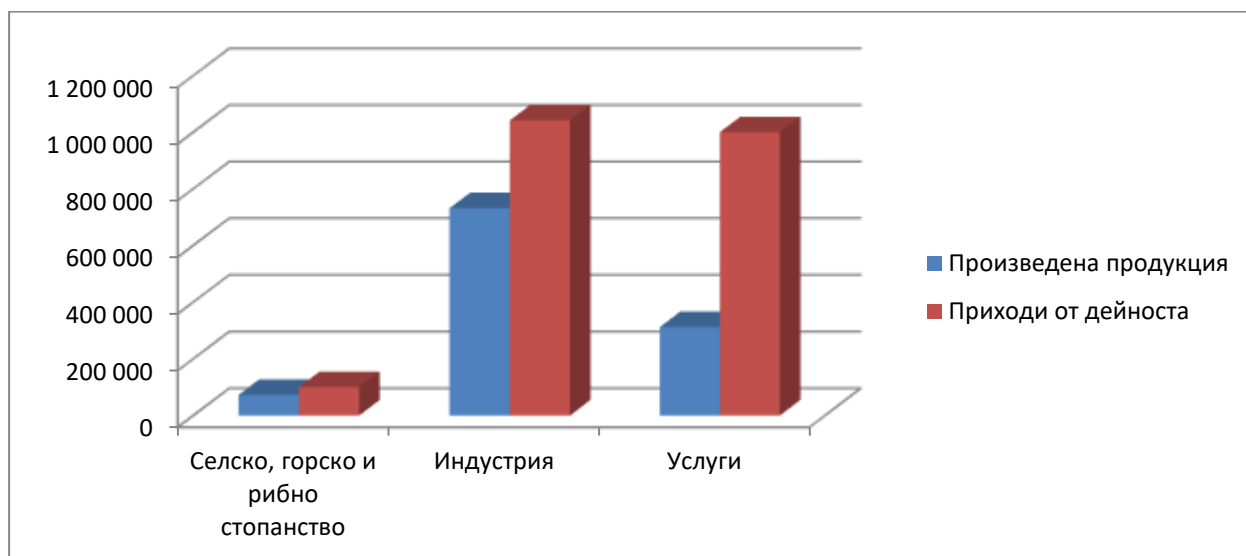

Източник: Национален статистически институт

В резултат на появилата и разрастваща се през 2020 г. криза поради пандемията COVID 19, стопанските единици отчитат намаление на нетните приходи от продажби, които за отчетната година са 2 070 525 хил. лв. при 2 142 408 хил. лв. през 2019 г., т.е. намаление с 71 883 хил. лв. Обратна е тенденцията при разходите за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА), където се наблюдава нарастване. Същите от 148 185 хил. лв. през 2019 г. стигат до 168 534 хил. лв. или увеличение с 20 349 хил. лв.

Намаление бележи и показателят произведена продукция, който е 1 159 731 хил. лв. за 2020 г. при 1 270 929 хил. лв. за 2019 г. (намаление с 9,59 %). В картината на отрасловата структура на общинската икономика, ярко се откроява сектор „Индустрия“ със своите 63,09% от общия обем произведена продукция и 47,57% от общите приходи от дейността, следван от сектор „Услуги“ и сектор „Селско, горско и рибно стопанство“.

Фигура: Разпределение на произведената продукция от дейността по сектори за 2020 г. в хил. лв.

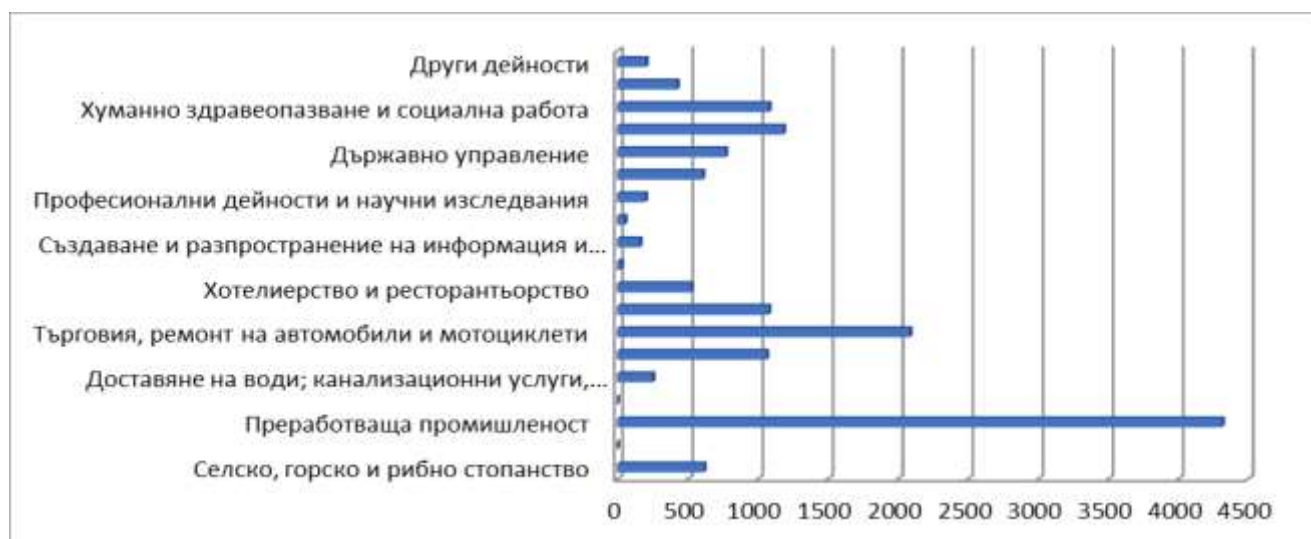

Източник: Национален статистически институт

По отношение на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Разград техният общ брой през 2020 г. е 14 667 души и е с 3 263 души повече спрямо 2019 г., когато са били 11 404 души. Най-голям е техният относителен дял в секторите „Преработваща промишленост“ (29,42 %) и „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ (14,23 %).

Нараства средната годишна работна заплата на наетите лица в община Разград. През 2020 г. тя е 15 464 лв. при 15 373 лв. за 2019 г. За сравнение, на ниво област, тя е 13 902 лв., а на ниво район - 13 330 лв. за Северен централен район.

Фигура: Наети лица по трудово и служебно правоотношение в община Разград за 2020 г. по икономически дейности

Източник: Национален статистически институт

1.3. Пазар на труда

Анализът и оценката на пазара на труда, на неговата динамика и структура, има за цел получаването на отговор на въпроса дали неговото функциониране ще способства и ще допринесе за растеж и икономическо развитие на територията и за постигане на заложените цели в плана.

Към 31 декември 2021 г. коефициентът на безработица в община Разград е 3,93% и показва понижение с 1,28 пункта спрямо същия период за предходната година. В абсолютни цифри регистрираните безработни в края на месец декември 2021 г. са с 303 по-малко.

Таблица: Равнище на безработица в общините на област Разград

Община	2019 г.		2020 г.		2021 г.	
	Абсолютна стойност	%	Абсолютна стойност	%	Абсолютна стойност	%
Завет	454	12,98	525	15,01	308	8,81
Исперих	1 192	13,08	1 001	10,98	710	7,79
Кубрат	1 024	14,88	920	13,37	793	11,52
Лозница	609	15,45	501	12,71	463	11,74
Разград	1 158	4,89	1 233	5,21	930	3,93
Самуил	612	25,42	618	25,66	618	25,66
Цар Калоян	351	13,35	263	10,00	273	10,38

Източник: Дирекция "Бюро по труда" гр. Разград

Налице е съществено различие на равнището на безработицата в общините от област Разград. Като областен център, община Разград запазва най-ниското равнище на безработица през наблюдавания период, което е два пъти по-ниско от равнището на безработица за областта (7,85%) и е индикатор за водещите функции на областния център по отношение на социално-икономическото развитие на региона.

Сравнена с другите общини – областни центрове от Северен централен район, безработицата в община Разград е по-ниска само от тази в община Силистра.

Таблица: Равнище на безработица в общините на Северен централен район

Община	2020 г.		2021 г.	
	Абсолютна стойност	%	Абсолютна стойност	%
Силистра	1 209	5,21	1 031	4,44

Русе	3 646	4,50	2 095	2,59
Велико Търново	1 950	4,52	1 158	2,68
Габрово	1 585	5,26	901	2,99
Разград	1 233	5,21	930	3,93

Източник: Дирекция "Бюро по труда" гр. Разград

От данните на ДБТ - Разград за 2021 г. е видна една и съща тенденция при безработицата по възрастови групи спрямо минали години. Най-голям относителен дял имат безработните във възрастовата група от 30 до 49 години - 46,99%, следвани от тези на възраст над 50 години – 44,84%. Младите хора от 20 до 29 години съставляват едва 8,17% от регистрираните безработни.

По отношение на образователната степен на регистрираните в Бюрото по труда, най-голям е броят на безработните със средно специално и професионално образование – 40,21%, следвани от безработните с основно и по-ниско образование – 37,63%. С висше образование са 14,73%, а със средно общо образование – едва 7,42% от регистрираните безработни.

Таблица: Профил на свободна работна ръка по възрастов състав и образование

Година	Общо	По възрастови групи			По образование			
		до 29 г.	от 30 г. до 49 г.	над 50 г.	Висше	Средно специал но	Средно	Основно и по- ниско
2018	1 252	145	575	532	206	586	63	403
2019	1 158	136	532	490	175	509	66	400
2020	1 233	135	618	480	232	537	89	375
2021	930	76	437	417	137	374	69	350

Източник: Дирекция "Бюро по труда" гр. Разград

1.4. Образование

През 2021 година на територията на община Разград няма закрити, открити или преобразувани образователни институции. Училищната мрежа обхваща 21 училища, от които 16 са общински. От 16-те общински училища, 11 са основни, като 5 са в гр. Разград и 6 - в други населени места на общината. Средните общински училища са пет: 2 профилирани гимназии – ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф” - с „чуждоезиков” профил и ППМГ „Акад. Н. Обрешков” - с профил „природо-математически”; Спортно училище; Средно училище „Христо Ботев” и 1 професионална гимназия - ПГССХВТ „Ангел Кънчев”.

Образователната инфраструктура на община Разград включва шест професионални гимназии, пет от които са с държавно финансиране - НПТГ „Ш. Петъфи“, ПГТС „Христо Смирненски“, ПГИ „Робер Шуман“, ПГХТБТ „Мария Кюри“ и ПГО „Станка Николица

Спасо-Еленина“.

През 2021 г. в общинските детски градини, училища и ЦПЛР, предвид създадената епидемиологична обстановка в страната, свързана с разпространението на COVID-19 и издадените заповеди от Министерството на здравеопазването и от Министерство на образованието и науката, образователно-възпитателният процес се осъществи в дистанционна форма, а при възможност и в присъствена такава, в зависимост от обстановка в страната и региона.

През учебната 2021/2022 година в училищата (общински и професионални) на територията на община Разград са започнали 6 087 ученици от 1. до 12. клас в дневна, самостоятелна, индивидуална и комбинирана форма на обучение, от които 4 568 ученици са в общински училища и 1 519 ученици в държавни училища. Към 01.12.2021 г. по данни от Националната електронна информационна система за предучилищно и училищно образование (НЕИСПУО) в общинските училища на територията на община Разград се обучават 4 572 ученици от 1. клас до 12. клас в дневна, самостоятелна, индивидуална и комбинирана форма на обучение. На целодневно обучение (ЦДО) са 1 973 ученици разпределени в 91 групи.

През учебната 2021/2022 година общият брой на учениците от 1. клас до 12. клас в общинските училища (4 572 ученици) се запазва приблизително еднакъв с предходната учебна 2020/2021 г. година, когато са били 4 582 ученици (по данни към 01.12.2021 г.). Наблюдава се незначителен спад в общия им брой през учебната 2021/2022 година - с 10 ученици по-малко в общинските училища в сравнение с предходната учебна година.

През 2021 г. в първи клас са постъпили 447 ученици в началото на учебната година (369 в града и 78 в селата), а по данни на НЕИСПУО към 01.12.2021 г. броят на първокласниците е 442 ученици общо. В сравнение с предходната учебна 2020/2021 година, когато общият им брой е бил 383 ученици се наблюдава леко увеличение на броя на първокласниците.

В град Разград функционират три центъра за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР), които предоставят на децата и учениците от община Разград различни възможности за извънкласни дейности за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта: ЦПЛР - Център за работа с деца, ЦПЛР - Център за ученическо, техническо и научно творчество и ЦПЛР - Ученическа спортна школа „Руси Бухтев“.

За учениците от други общини, предпочели средните училища на община Разград, се предлагат добри условия за живот и възпитание в ЦПЛР - Ученическо общежитие, с капацитет 500 места. През 2021/2022 г. там са сформирани 12 групи с 291 ученици.

В община Разград се намира и Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование и Филиал към Русенски университет „Ангел Кънчев“ – Русе.

През учебната 2021/2022 г. на територията на община Разград функционират 20 детски градини, които са на целодневно обучение, като 10 от тях са в гр. Разград. В началото на учебната година в детските градини са обхванати общо 1 479 деца в 65 целодневни групи. Сформирана е и 1 целодневна група с 15 деца в ОУ „Ив. С. Тургенев“, гр. Разград, 1 полудневна група с 14 деца в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Ясеновец. В 3 детски градини от общината (ДГ № 6 „Шестте ястребинчета“, гр. Разград, ДГ № 11 „Детелина“, гр. Разград и ДГ „Осми март“, с. Дянково) има 3 яслени групи с общ брой 57

деца, а децата в задължителна предучилищна възраст (5 и 6-годишни деца) са 741 към 15.09.2021 г. и 730 деца към 01.12.2021 г. (по данни от НЕИСПУО).

1.5. Здравеопазване

Системата на здравеопазването в община Разград обхваща лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ, център за спешна медицинска помощ, както и самостоятелни лекарски и дентални практики.

По данни на РЗИ-Разград към 31.12.2021 г. в община Разград работят общо 197 лекари, разпределени както следва:

- Амбулатории за първична медицинска помощ – 23 лекари;
- Амбулатории за специализирана медицинска помощ – 44 лекари;
- Медико-диагностични лаборатории – 1 лекар;
- ДКЦ I – Разград ЕООД – 7 лекари;
- Медицински центрове – 15 лекари;
- МБАЛ „Св. Иван Рилски - Разград“ АД – 107 лекари.

Изчислено на база броя на населението в община Разград според данните на НСИ, на 1 общопрактикуващ лекар се падат 1 984 души. За сравнение към 31.12.2020 г. това число е 1 849 (души на 1 лекар), което показва, че продължава тенденцията на намаление на общия брой общопрактикуващи лекари.

Дентални грижи на населението на община Разград предоставят 45 лекари през 2021 г., което предопределя разпределението 1 014 души на 1 лекар по дентална медицина. През 2020 г. разпределението е 1 027 души на 1 дентален лекар, но няма промяна в броя на лекарите през двете години, което е доказателство за намаляващото население на общината.

1.6. Бюджет на Община Разград

Бюджетът на Община Разград за 2021 г. е приет с Решение № 234 по Протокол № 19 от 02.03.2021 г. на Общински съвет - Разград и е в размер на 63 669 хил. лв. Към 31.12.2021 г. общият обем след корекциите е 72 495 хил. лв., в т.ч. в държавните дейности – 43 368 хил. лв. и в местните дейности – 29 127 хил. лв. Увеличението спрямо първоначалния план е с 8 826 хил. лв., в т.ч. в държавните дейности – 4 111 хил. лв. и в местните дейности – 4 715 хил. лв.

- Приходи

Изпълнението на приходната част на бюджета е в размер 64 483 хил. лв. при уточнен план 72 495 хил. лв. Процентът на изпълнение е 88,9%.

Изпълнението на приходите за държавни дейности е 40 068 хил. лв. или 92,3% от планираните 43 368 хил. лв.

Изпълнението на приходите за общински дейности е 24 415 хил. лв. или 83,8% от планираните 29 126 хил. лв.

Постъпленията от данъчните приходи са общо 5 535 хил. лв., което представлява 107,7% от планираните такива. С най-голям относителен дял в данъчните приходи е данък върху придобиване на имущество по дарение и възмезден начин данък 116,9%, следван от данъка върху недвижимите имоти 108,7 % и данък върху превозните средства 104,3%.

Постъпленията от неданъчните приходи са общо 13 630 хил. лв., което представлява 95,9% от планираните. С най-голям дял в неданъчните приходи са приходите от общински такси 43%, следвани от приходите от управление на собственост 40%, като всички останали са с относителен дял 17% от общите неданъчни приходи.

Най-голям относителен дял в приходите от стопанска дейност има ОП „Разградлес“ – 2 771 хил. лв., следвано от ОП „УСХПД“ – 719 хил. лв., ОП „Обреден дом“ – 199 хил. лв. ОП „Общински пазари - Разград“ – 133 хил. лв. и ОП „Паркстрой“ – 5 хил. лв.

Приходите от „Субсидии и трансфери“ са в размер на 5 362 хил. лв.; финансираня – 3 273 хил. лв. отразени със знак (-) в отчета. Размера на преходния остатък за местни дейности от 2020 г. е 4 107 хил. лв., а към 31.12.2021 г. той е 3 598 хил. лв.

- **Разходи**

Общият обем на разходната част на бюджета по отчет е в размер на 64 483 хил. лв. при уточнен план 72 495 хил. лв. или изпълнението е 88,9% от плана. Разходите за държавни дейности (в т.ч. и дофинансирането им) са 41 060 хил. лв. и са с относително тегло 56,64% в общия размер на разходите, а за общински дейности са разходвани 23 423 хил. лв. с относително тегло 32,31%.

За делегираните от държавата дейности (без дофинансирането им с общински приходи) са разходвани общо средства в размер на 40 068 хил. лв., което е 92% от планираните средства.

Общия обем на отчетените разходи за общински дейности е 23 423 хил. лв., при план 27 927 хил. лв., или изпълнение 83,87%.

При план за капиталови разходи 19 721 хил. лв., включващ всички източници на средства (в т.ч. финансирани с европейски средства) със съответното съфинансиране 12 784 хил. лв., изпълнението е 6 594 хил. лв. или 33%. От предоставени целеви субсидии и трансфери – 2 793 хил. лв., от преходния остатък от 2020 г. – 1 310 хил. лв., от собствени средства – 1 419 хил. лв. и от други източници на финансиране – 55 хил. лв. и финансирани с европейски средства, със съответното съфинансиране – 1 017 хил. лв.

2. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ И ЦЕЛИТЕ НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА РАЗГРАД ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

2.1. Приоритет 1.1 Повишаване на произведената продукция и приходите от земеделието, промишлеността и туризма

Приоритетът е насочен към развитие на икономика с повишена производителност и понижени енергийни разходи, запазване на традициите в земеделието и развитие на високопродуктивно такова, развитие и повишаване качеството на предлагания туристически продукт, в т.ч. интегриран продукт.

Мярка 1.1.1. Устойчиво използване на местните ресурси и подпомагане на земеделските дейности

По данни на Общинска служба по земеделие - Разград през 2021 г. на територията на община Разград площите със селскостопанско предназначение са 432 341 дка, от които обработваеми са 281 552,034 дка (65,12%), а използваеми са 295 635,092 дка (68,38%), разпределени по начин на трайно ползване, както следва:

- ниви – 368 855 дка, в т. ч. обработваема земеделска площ – 281 552,034 дка;

- трайни насаждения, вкл. лозя – 16 838 дка, от които се обработват 1 996,561 дка;
- пасища, мери и ливади – 46 648 дка, от които се стопанисват 12 086,497 дка.

Общият брой регистрирани земеделски стопани за стопанската 2020-2021 година (по постоянен адрес на физическо лице или едноличен търговец и по адрес на седалището на юридическото лице за община Разград) в регистъра на Областна дирекция „Земеделие“ – Разград е 503 бр. От тях 398 земеделски стопани стопанисват и/или осъществяват производство на земеделска продукция на територията на общината.

Принос за развитие на земеделието на своята територията има и Община Разград, която отдава под наем и под аренда имоти – общинска собственост за нуждите земеделците, ангажирани с растениевъдство, животновъдство, пчеларство. В края на 2021 г. има:

- сключени 56 договора за отдаване под наем на 719 земеделски имота – общинска собственост с начин на трайно ползване „Нива“ с обща площ 3 774,479 дка;
- отдадени имоти, с начин на трайно ползване „Полски пътища“ с площ 3 450,685 дка;
- учредено право на ползване върху имоти и части от общински имоти за настаняване на пчелни семейства, за което са сключени 82 броя договори (7 от които през 2021 г.);
- сключени 31 договора за отдаване под наем на 132 имота – общинска собственост с начин на трайно ползване „Пасище, мера“ с обща площ 9 295,013 дка.

Дейност 1.1.1.1. Развитие на екологични селски стопанства, биологично земеделие и биопродукция (производство на плодове, зеленчуци, пчеларството и др., животновъдство)

Биологичното земеделие е съвкупна система за управление на земеделието и производство на храни, в която се съчетават най-добрите практики по отношение опазването на околната среда, поддържа се висока степен на биологично разнообразие, опазват се природните ресурси, прилагат се високи стандарти за хуманно отношение към животните и методи на производство, съобразени с предпочитанията на част от потребителите към продукти, произведени чрез използване на естествени вещества и процеси. Подкрепата за дейности свързани с „Биологичното земеделие“ е под формата на годишно плащане на хектар земеделска земя или животинска единица, преминали периода на преход към биологично производство и сертифицирани като биологични.

На тази база в община Разград земеделски стопани, сертифицирани по различните направления за биоизземелие са получили чрез Европейския земеделски фонд за развитие на земеделските райони (ЕЗФРСР) общо за финансовата 2021 г. 745 778,34 лв., от които за:

- Биологично растениевъдство – 480 857,80 лв.
- Биологично животновъдство – 17 756,30 лв.
- Биологично пчеларство – 247 146,24 лв.

Мярка 1.1.2. Изграждане и комплексно обновяване на модерни индустриални и логистични зони

Дейност 1.1.2.1. Обновяване на съществуващи индустриални зони, вкл. осигуряване на довеждаща и съпътстваща инфраструктура (улици, водопровод, канализация,

газоснабдяване, енергоефективно осветление и др.)

Следвайки политиката на предлагане на комплексни услуги за развитие на бизнес чрез предоставянето на подходящи терени с изградена инфраструктура, през 2021 г. на територията на БЗ „Перистър“ чрез бюджета на Община Разград са изпълнени следните дейности:

- Бизнес Зона „Перистър“ – извършена е подготовка за зонироване на вътрешна водопроводна мрежа (стойност на инициативата 2 500,00 лв.) и са подменени осветителни тела с енергоспестяващи такива (стойност 1 000,00 лв.);
- Извършен е ремонт на покрив на сграда 61710.505.7232.3 (ЧОС) на стойност 31 360,00 лв.;
- Поземлен имот 61710.505.179 (Бивша жандармерия) – извършен е ремонт на покрив на сграда 61710.505.179.2 (ЧОС) на стойност 44 000,00 лв.; ремонт на покрив и WC на сграда 61710.505.179.13 (ЧОС) на стойност 2 000,00 лв., както и ремонт на водопроводна мрежа (финансиран с 2 500,00 лв.).

Мярка 1.1.3. Внедряване на мерки и технологични решения за повишаване на производителността, енергийната и ресурсната ефективност на МСП

Дейност 1.1.3.1. Ресурсна ефективност в предприятията на територията на общината

През изминалата 2021 година, в различните направления за повишаване на ресурсната ефективност, в „Биовет“ АД – клон Разград са реализирани инвестиции в размер на 52 000 000,00 лв. за енергийно-ефективни технологии и производства и 5 000 000,00 лв. за екологични иновации.

Дейност 1.1.3.2. Внедряване на мерки за енергийна ефективност в производствени сгради

За постигане на устойчиво енергийно развитие чрез въвеждане на мерки за енергийна ефективност в производствени сгради и използване на източници на възобновяема енергия в „Биовет“ АД са инвестирани 3 000 000,00 лв.

Мярка 1.1.4. Развитие на научно-изследователската и развойна дейност и внедряване на иновации в МСП

Дейност 1.1.4.1. Разработване и внедряване на иновации в предприятията, дигитализация на работни процеси, въвеждане на технологии, обезпечаващи “кръговата икономика”

На територията на община Разград през изминалата година се реализират 3 проекта на МСП, насочени към технологично обновление и усъвършенстване на производствените процеси чрез автоматизиране. Проектите са по процедура „Подобряване на производствения капацитет в МСП“ и ресурсът, усвоен по тях за 2021 г., е в размер на 986 131,30 лв. (виж т. 4.1 Проекти с бенефициенти фирми, НПО и други)

Мярка 1.1.5. Развитие на културни ценности и природни забележителности като туристически дестинации

Дейност 1.1.5.1. Консервация, реставрация и социализация на обекти на недвижимото

Поддръжката и подобряване средата на паметниците на културата през изминалата 2021 година се изразява в системна поддръжка на АР „Абритус“ и музейните обекти със статут на недвижимо културно наследство в кв. „Вароша“. Подновени и укрепени са кръгли стъкла, разположени под куполното пространство на Мавзолей – костница на загиналите руски войни и български опълченци, както и са подменени осветителните тела от художественото оформление към паметника.

От бюджета на Община Разград е разходен финансов ресурс в размер на 1 200 лв. за техническа поддръжка механизма на „Часовникова кула“, 250 лв. за конструктивно становище, относно актуалното състояние на жилищна сграда на ул. „Георги Бенковски“ № 2 в гр. Разград и 10 154,13 лв. за изграждане на паметник „Войнишки мемориал“.

Дейност 1.1.5.2. Изграждане на мултифункционални посетителски и музейни центрове в подкрепа на културното наследство

В подкрепа на културното наследство на Лудогорието, за стимулиране, издирване, проучване, съхраняване и популяризиране на културно-историческото наследство на Разградския край бе учреден доброволчески клуб „Краезнание“ към къща-музей „Анание Явашов“.

Мярка 1.1.7. Създаване на интегрирани туристически продукти в сътрудничество с други общини от региона

Дейност 1.1.7.1. Внедряване на иновативни форми за представяне на културно съдържание, вкл. дигитализиране на фондове на културни институции, на образци на нематериалното фолклорно наследство. Създаване на виртуални музеи (на капанците/на различните етноси и етнографски групи/на киселото мляко)

Стартираният през 2020 г. процес за дигитализация на движимите културни ценности от основен фонд на РИМ – Разград продължи и през 2021 г. и в края на годината са налични общо 3 136 бр. дигитализирани ценности, обособени в електронен регистър за периода 2011-2019 г.

През изминалата година продължи и съвместната инициатива на Община Разград и РИМ – Разград за провеждане на иновативни изложби в нетипична среда на открито – улични фотоизложби, които станаха част от монументалната градска украса на Разград. През периода са реализирани 2 фотоизложби:

- „Носим Разград в сърцата си“, посветена на ГПЧЕ „Екзарх Йосиф“ – правоприемник на първото класно училище;
- „Пътешествие в миналото на Разград“ – посветена на годишнини от събития и любопитни факти от историческото ни минало.

Дейност 1.1.7.2. Развитие и популяризиране на интегрирани туристически продукти, вкл. обособяване на туристически маршрути и пакети, изготвяне на маркетингови стратегии и провеждане на рекламни кампании

Предвид действащата през 2021 г. извънредна епидемична обстановка и въведените мерки за опазване здравето на хората, дейността в това направление се извършваше ограничено и в по-голямата си част е насочена към създаване на продукт за електронните медии, напр. РИМ – Разград, който създаде рекламен видео клип, популяризиращ

археологическия резерват „Абритус“. Извършено е заснемане на репортажи от регионални, национални и международни медии за популяризиране на туристически обекти и забележителности в Разград с участието на музейни специалисти и е изготвен туристически пътеводител на стойност 600,00 лв. Проведена е рекламна кампания за популяризиране на движимото културно наследство на Лудогорието чрез издаване на многолистов календар, съдържащ 12 археологически предмета с висока научна и културна стойност, датиращи от средата на V хил. пр. Хр. до периода на късната античност – V век сл. Хр. (стойност на инициативата – 4 000,00 лв. от ресурса на РИМ – Разград).

От националната гръцка телевизия ERT3 е заснет видеоматериал с цел рекламиране на гръцкия пазар на археологическите, историческите и културните богатства на района - AP „Абритус“, РИМ – Разград, Етнографски музей – Разград, новостроящата се църква „Свети Цар Борис-Михаил Покръстител“, „Джамия „Ибрахим паша“, Джамия „Ахмед бей“.

2.2. Приоритет 2.1 Подобряване на здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и административното обслужване

Приоритетът включва мерки, чрез които се цели повишаване на образователното ниво, осигуряване на равен достъп до качествени здравни услуги, подобряване и надграждане мрежата от социалните услуги, създаване на решения за предлагане на съвременен културен продукт и предоставяне на ефективни административни услуги чрез изпълнение на инфраструктурни дейности по материалните бази, съпътствани от „меки“ мерки за осигуряване на кадри и специалисти, повишаване на тяхната квалификация, преквалификацията им и др.

Марка 2.1.1. Обновяване и оборудване на обектите на общообразователната инфраструктура

Дейност 2.1.1.1. Подобряване на материалната база на детски заведения и училища на територията на община Разград, в т.ч. внедряване на мерки за енергийна ефективност, осигуряване на фотоволтаици, интелигентни системи за управление на осветлението, достъпна архитектурна среда, обновяване на дворни пространства и др.

За постигане на ефективен образователно-възпитателен процес в съвременното училище важно условие е обучението на децата и учениците да се осъществява в съвременна образователна среда. Това се постига чрез **осигуряване на добра материално-техническа база** в системата на училищното и предучилищното образование, чиято поддръжка и модернизиране винаги е бил приоритет в образователната политика на Община Разград, както и чрез изграждане на интерактивна образователна среда в съответствие с актуалните образователните тенденции. Доброто състояние на сградния фонд винаги е било важна предпоставка за осигуряване на качество на образованието и добри условия за обучение.

През 2021 г. са извършени ремонтни дейности по поддръжка на материално-техническата база (боядисване, освежаване, саниране, внедряване на мерки за енергийна ефективност и др.) на училища и детски градини, центрове за подкрепа за личностно развитие и ЦПЛР - Ученическо общежитие на обща стойност 1 987 529,46 лв. със средства от бюджета, целеви средства от МОН, дарения, спонсорства и др. От тях 587 884,28 лв. – за ремонтни дейности в общинските училища, 264 235,36 лв. – за ремонтни дейности в детски градини на делегиран бюджет, 12 500,42 лв. – за детски градини на недеlegeиран бюджет и 1 122 909,40 лв. за ремонти в ЦПЛР (ЦРД, ЦУТНТ, Ученическо общежитие).

Подобряване на материално-техническата база и осигуряване на една по-

съвременна и иновативна образователна среда в образователните институции е извършено и чрез привличане на допълнителни финансови средства чрез участие в национални програми на МОН, както и други проекти:

➤ **Национална програма „Осигуряване на съвременна образователна среда“**, която цели осигуряване на условия за равен достъп до предучилищно и училищно образование и повишаване качеството на образователния процес чрез създаване условия за атрактивно обзаведени помещения за дейности по интереси и за съвременни материали, книги и игри, стимулиращи личностното развитие на учениците. Програмата се явява продължение на реализираните по-стари национални програми и е насочена основно към обновяване на специализираното оборудване на учебни кабинети, лаборатории, работилници в съответствие с развиващите се съвременни нови технологии, към провеждане на практическо обучение в реална работна среда, модернизиране на условията за лабораторна и експериментална работа по природни науки.

- *Модул „Площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата“* – по модула са одобрени едно училище – ОУ „Н. Вапцаров“, гр. Разград и две детски градини – ДГ № 6 „Шестте ястребинчета“, гр. Разград и ДГ № 14 „Славейче“, гр. Разград. Усвоените средства общо са 6 274,00 лв., от тях 5 019,00 лв. са от МОН, а останалите 1 255,00 лв. – съфинансиране от училището/детската градина. Модулът дава възможност за подобряване на обучението по безопасност на движението по пътищата чрез осигуряване на външни и вътрешни площадки (подвижни зони) в детските градини и училищата с цел намаляване на инциденти с деца и ученици по пътищата, формиране на умения за безопасно поведение на пътя и за намаляване на броя на пътнотранспортните произшествия (ПТП) с участията на деца.
- *Модул „Културните институции като образователна среда“* - по модула са одобрени две училища – ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф“, гр. Разград и ОУ „В. Левски“, гр. Разград, като усвоените средства по модула са 4 044,00 лв. Модулът осигурява възможности за използване на културните институции (музеи, галерии и др.) като образователна среда, повишаване на грамотността, критичното и аналитично мислене, създаване на интерес към литературата и културните ценности, осмисляне на свободното време на ученика, развиване на въображението и креативността, повишаване на дигиталните умения и компетентности, изграждане на трайни навици за четене и формиране на умения за учене през целия живот.

➤ Със средства от общинския бюджет в размер на 24 768,00 лв. са закупени 5 бр. устройства за изкачване на стълби за инвалидни колички с оглед осигуряване на достъпна среда за хора с увреждания за нуждите на ДЯ „Слънчево детство“, ДЯ „Звездици“, ОУ „Н. Й. Вапцаров“ и ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф“. Извършени са и строителни дейности по внедряване на достъпна среда в санитарните помещения на стойност 16 236,52 лв. (от общински бюджет). Отново със средства от общински бюджет е ремонтиран покрива на ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф“, гр. Разград (79 906,00 лв.).

➤ ОУ „Елин Пелин“, с. Стражец - През учебната 2020-2021 година за учениците от начален етап са осигурени нови единични чинове, закупени чрез дарения. Целта на училищното ръководство е двойните чинове в училище да се премахнат напълно и да бъдат заменени с единични. През месец май е създаден кът във фойейто на втория етаж на училището – училищна библиотека. В момента библиотеката разполага с около 200 книги. Целта е да се повиши интереса сред учениците към книгата и повишаване мотивацията за учене.

➤ ДГ №8 „Райна Княгиня“ – подобрена е материалната база на детската градина чрез закупуване на климатици, въздухопречистватели (ефективност срещу COVID-19) и видеодомофони с бюджетни средства в размер на 10 408 лв.

➤ НПТГ „Ш. Петъфи“ - саниран физкултурния салон, поставено е ново ергономично осветление, ново ОВК, оформени са кьтове за отдих в училищния двор и за разделно събиране на отпадъци, осигурен е контролиран достъп /турникети/ с финансов ресурс в размер на 700 000 лв. Средствата са осигурени по проект на МОН „Обновяване и модернизация на регионалната образователна инфраструктура чрез подобряване на материално-техническата база на 15 държавни професионални гимназии в системата на МОН“ по ОПРР, по НП „Достъпна архитектурна среда“, Инвестиционна програма на МОН и чрез проект към ПУДООС.

➤ ПГИ „Робер Шуман“: - 1. По проект на МОН „Обновяване и модернизация на регионалната образователна инфраструктура чрез подобряване на материално-техническата база на 15 държавни професионални гимназии в системата на МОН“ по ОПРР е ремонтиран учебният корпус, а в момента се ремонтира физкултурният салон на училището. 2. Изградена е система за контрол на достъпа и работно време чрез лицево разпознаване, контрол на телесната температура и детекция за поставена маска (17 732,00 лв. собствено финансиране), с което е подсигурен на 100 % пропускателният режим, както и спазването на COVID мерките. 3. По ПМС 239/22.07.2021 г. за физическа активност, физическо възпитание, спорт и спортно туристическа дейност са предоставени 2 215,00 лв. за подпомагане часовете по физическо възпитание и спорт.

➤ ПГХТБТ „Мария Кюри“ – внедрени са енергийно ефективни системи за отопление, с което е намален разходът за отопление на училището. Финансирането е в размер на 27 960,00 лв. по Инвестиционна програма на МОН.

➤ ПГССХВТ „Ангел Кънчев“ - осигурена достъпна архитектурна среда чрез закупуване на инвалидна платформа, изграден е навес за машинно-тракторния парк, извършен е ремонт на беседка и покрив на стойност 55 786,00 лв., осигурени от собствени средства и от бюджета на гимназията.

➤ ПГТС „Христо Смирненски“ - извършен ремонт на покривите на сградите на учебен автосервиз и компютърна лаборатория на училището на стойност 93 847,50 лв., осигурени от централния бюджет чрез МОН.

Всички институции в системата на предучилищното и училищното образование поддържат в добро състояние игрищата и дворните си пространства. През 2021 г. в превърналият се в традиционен конкурс „Да на красотата“, организиран от Община Разград и Федерация на жените, гр. Разград, отново участваха институции от системата на училищното и предучилищното образование, като в категория „учебни заведения“ бяха отличени ДГ № 14 „Славейче“ гр. Разград и ОУ „Ив. С. Тургенев“, гр. Разград, за най-красив двор на образователна институция.

Дейност 2.1.1.2. Подобряване на техническата база на детски заведения и училища на територията на община Разград, в т.ч. STEM кабинети, лаборатории, внедряване на нови информационно-комуникационни технологии в обучението

➤ **Национална програма „Изграждане на училищна STEM среда“** е с насоченост към създаването на нови училищни центрове (STEM кабинети) – специално създадени и оборудвани учебни пространства (кабинети) чрез промяна във физическата среда (подобряване на вътрешната архитектура и обзавеждането на съществуващи пространства), технологии, учебно съдържание, методи на преподаване и управление на образователния процес. Програмата е насочена към училища с иновативни практики и такива с потенциал за развитие на иновации в областта на природните науки, дигиталните технологии, инженерното мислене и математика.

- По Дейност II „Малки проекти“ на програмата е осигурено финансиране в размер на 49 599,00 лв. за изграждане на два STEM кабинета в ОУ „Отец Паисий“, гр. Разград (втори етап на финансиране през 2021 г.) и 54 600,00 лв. (разпределени 50 000,00 лв. по програмата и 4 600,00 лв. собствен принос на училището) за един STEM кабинет в ОУ „Г. С. Раковски“, с. Раковски;
- По Дейност I „Големи проекти“ е изграден и оборудван нов компютърен център за дигитални създатели (STEM център) в ППМГ „Академик Никола Обрешков“, гр. Разград, на обща стойност 309 739 лв. (270 000 лв. от МОН и 39 739 лв. от собствен бюджет).

➤ В ПГИ „Р. Шуман“ са закупени са 14 мултимедии и 25 лаптопа, ремонтиран и обзаведен е кабинет по химия и физика, обособен е втори кабинет УТФ със собствено финансиране 25 000,00 лв. Всички учебни стаи и кабинети са оборудвани с мултимедия и лаптоп;

➤ В ПГХТБТ „Мария Кюри“ е постигнато подобряване на условията за практически занятия в лабораториите чрез участие в проект „Подкрепа за дуалната система на обучение“ по ОПНОИР. По проект „Равен достъп до училищно образование в условия на кризи“ по ОПНОИР е обезпечена работата в електронна среда с компютри и таблети и НП „ИКТ“ със средства в общ размер на 92 370,00 лв.;

➤ В ПГТС „Христо Смирненски“ по проект „Подкрепа за дуалната система на обучение“ е закупено сервизно оборудване и обновена техническа база (стойност 25 927,94 лв.), а по НП „ИКТ“ са доставени 8 бр. преносими компютри Fujitsu Lifebook E459 на стойност 14 160 лв.

➤ През 2021 г. в училищата на територията на общината по линия на **НП „Информационни и комуникационни технологии в системата на предучилищното и училищното образование“** на МОН е осигурено финансиране, както следва:

- Модул „Интерактивни дисплеи по ИКТ“ – общо 941,73 лв. (ОУ „Н. Икономов“ - 414,83 лв., ОУ „Г. С. Раковски“, с. Раковски - 272,50 лв. и ПГССХВТ „А. Кънчев“ - 254,40 лв.);

- Модул „Електронен дневник“ – общо 7 950,00 лв. (ОУ „Никола Икономов“ - 1 200,00 лв., ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – 900,00 лв., ОУ „Отец Паисий“ Разград – 750,00 лв., ОУ „Ив. С. Тургенев“ – 900,00 лв., ОУ „Елин Пелин“, с. Стражец – 650,00 лв., ОУ „Д-р П. Берон“, с. Осенец – 650,00 лв., ОУ „Отец Паисий“, с. Дянково – 650,00 лв., ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Ясеновец – 750,00 лв., ПГССХВТ „Ангел Кънчев“ – 750,00 лв., СУ „Христо Ботев“ – 750,00 лв.);

- Модул „Интернет свързаност“ – общо 3 660,00 лв. (ППМГ „Акад. Никола Обрешков“ – 360,00 лв., ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф“ – 360,00 лв., ОУ „Никола Икономов“ – 420,00 лв., ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – 360,00 лв., ОУ „Отец Паисий“ Разград – 300,00 лв., ОУ „Ив. С. Тургенев“ – 360,00 лв., ОУ „Елин Пелин“, с. Стражец – 300,00 лв., ОУ „Д-р П. Берон“, с. Осенец – 300,00 лв., ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Ясеновец – 300,00 лв., ОУ „Кирил и Методий“, с. Киченица – 300,00 лв. и СУ „Христо Ботев“ – 300,00 лв.);

По същата национална програма, дейност 6.4. „Внедряване на: образователни електронни ресурси, софтуер за професионално обучение и електронен дневник и подкрепа на съпътстващите дейности по използването им като част от образователния процес. Актуализация и поддръжка на платформата за кандидатстване по НП ИКТ“ са осигурени електронни дневници за всички 20 детски градини в община Разград, средствата за които са в размер на 17 900,00 лв.

➤ Проект на МОН „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“, финансиран по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ целящ да

не се допусне прекъсване на образователния процес и приобщаващото образование в условията на кризи, както и да се противодейства на риска от отпадане в ситуация на обучение от разстояние:

- ОУ „В. Левски“ - 75 032,00 лв.;
- ОУ „Н. Й. Вапцаров“ - 48 981,00 лв.;
- ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф“ – 58 059,61 лв.

Допълнителни бройки лаптопи за последните 2 училища са осигурени и по линия на централния бюджет (стойност 18 178, 00 лв.) и собствено финансиране (стойност 6 325,00 лв.)

➤ **Община Разград** подкрепя и стимулира популяризирането и въвеждането на иновативни практики, съвременни информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в образователния процес и алтернативи за обучение, възпитание и социализация на децата и учениците в общинските детски градини и училища. През изминалата година със средства в размер на 8 140,80 лв. от бюджета на общината са закупени компютърни конфигурации за детските градини в селата Благоево, Раковски, Стражец, Топчии, Киченица, Мортагоново и Гецово.

➤ В ОУ „Д-р П. Берон“, с. Осенец по **проект „Образование за утрешния ден“** са усвоени средства в размер на 2 981,00 лв. за оборудване на училището с технически средства - преносими компютри, интерактивна дъска, планшети.

➤ **Национална програма „Иновации в действие“** дава възможност за създаване на съвременна образователна среда чрез въвеждане и обмяна на иновации в образованието, в които учениците могат да подобряват образователните си резултати, мотивацията си за учене, участват активно в училищния живот, развиват креативно мислене, различни компетентности и емоционална интелигентност чрез иновативни образователни процеси, нови методи на преподаване.

- НППГ „Ш. Петьофи“ - разработени и проведени електронни уроци на програмен продукт: Adobe Captivate, iSpring, RM Easiteach Next Generation с 6 учители на стойност 3 000,00 лв.;

- ОУ „Елин Пелин“, с. Стражец – сключен е договор за партньорство с ОУ „Никола Обретенов“, гр. Русе за реализиране на иновативни дейности през учебната 2020-2021 г. Осъществена е мобилност, насочена към пряк обмен и популяризиране на добри практики между Иновативно ОУ „Никола Обретенов“- град Русе, Иновативно ОУ „Стою Шишков“- град Смолян и ОУ „Елин Пелин“, с. Стражец (стойност на реализираните дейности 2 500,00 лв.;

- По *Модул 1 „Мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации между училищата“ на програмата* – одобрени са 6 общински училища и са отпуснати общо 21 530,00 лв.: ОУ „В. Левски“, гр. Разград – 7 420,00 лв., ОУ „Н. Й. Вапцаров“, гр. Разград – 2 600, 00 лв., ОУ „Отец Паисий“ Разград – 2 600,00 лв., ОУ „Ив. С. Тургенев“, гр. Разград – 3 710,00 лв., ПГССХВТ „Ангел Кънчев“, гр. Разград – 2 600,00 лв., СУ „Христо Ботев“, гр. Разград – 2 600,00 лв.

При обучението на децата в детските градини се използват все повече съвременни ИК технологии - използване на социалните мрежи в образователния процес, предоставяне на съдържание и аудио и видео ресурси чрез интернет технологиите – социални мрежи, блогове, сайтове и др., електронно, мобилно и смесено обучение, виртуална и добавена реалност в обучението; смартфони, лаптопи, интерактивните бели дъски, мултимедийни системи, т. е постепенно дигитализиране на образователния процес и успешно реализиране на обучение в електронна среда.

През 2021 г. продължава да се използва облачната услуга на Google G-suite за всяка детска градина в община Разград, както и за отдел „Образование и спорт“ в Община Разград. Всяка детска градина има свой собствен домейн. В създамата се епидемиологична

обстановка в страната, платформата дава неограничена възможност за връзка между детските градини, отдел „Образование и спорт“, учители, директор и родители, както и за обучение на децата в дигитална среда. На практика платформата дава на всяка детска градина неограничено пространство в интернет, където могат да се споделят презентации, документи, снимки и видеоклипове, както и до редица инструменти за продуктивност и сътрудничество, разработени и поддържани от Google. Платформата дава възможност и за разработване на индивидуални интернет сайтове за детските градини, като вече са създадени такива за всички детски градини.

Стартиралата успешно през учебната 2020/2021 година пилотна група за обучение по метода „Монтесори“ в ДГ № 3 „Приказка“, гр. Разград продължава да функционира. През учебната 2021/2022 г. е открита и втора такава.

Дейност 2.1.1.2. Подобряване на материално-техническата база на ЦПЛР ЦУТНТ, ЦРД, УСШ, Ученическо общежитие

За подобряване на материално-техническа база в центровете за подкрепа на личностното развитие са извършени интервенции на обща стойност 1 122 909,40 лв., както следва:

1. ЦПЛР – ЦРД със средства от общински бюджет:
 - текущи ремонтни дейности - 29 673,00 лв.;
 - ремонт на отоплителна инсталация - 4 980,00 лв.;
 - изработка на метална конструкция – козирка - 1 146,00 лв.
2. ЦПЛР – ЦУТНТ със средства от общински бюджет:
 - Ремонт на покрив (база на ул. „Перистър“ № 4) – 15 115,00 лв.
3. ЦПЛР - Ученическо общежитие с трансфер от МОН:
 - Основен ремонт на част от блок А, блок Б и блок Г - 1 071 995,40 лв.

По **Национална програма „Предоставяне на съвременни условия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в институции в системата на предучилищното и училищното образование“**, Модул „Подкрепа на децата и учениците за работа в ЦПЛР по чл. 49, ал. 1, т. 1 и ал. 4 от ЗПУО – центрове за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и астрономически обсерватории и планетариуми“ е одобрен проект „Успяваме заедно в научното познание“ на ЦПЛР – ЦУТНТ, гр. Разград, по който са усвоени средства в размер на 21 790,00 лв. за закупуване на обзавеждане, оборудване, материали и консумативи за учебна зала за обучения, презентации и научни форуми.

Мярка 2.1.2. Подобряване на достъпа до образование за всички социални групи и повишаване качеството на образователните процеси

Дейност 2.1.2.1. Допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности; деца в риск; деца с изявени дарби; деца с хронични заболявания и др.

По данни от Национална електронна информационна система за предучилищно и училищно образование (НЕИСПУО) към 01.12.2021 г. в общинските училища и детски градини се обучават и възпитават 122 деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), като от тях 53 деца са в детските градини и 69 са в училищата. От общия брой деца/ученици на ресурсно подпомагане от ресурсен учител са 118 (66 ученици/деца се подпомагат от ресурсен учител в училище/ДГ, а 56 деца/ученици се подпомагат от ресурсен учител от РЦПППО). В ПГССХВТ „Ангел Кънчев“ съществува

една помощна паралелка само за деца със СОП с 5 ученици.

В училищата и детските градини съществуват условия за работа на деца и ученици, нуждаещи се от допълнителна подкрепа. В четири общински училища (ПГССХВТ „А. Кънчев“ – Разград, ОУ „Н. Икономов“ гр. Разград, ОУ „И. С. Тургенев“ гр. Разград, ОУ „Отец Паисий“ гр. Разград) са назначени 11 ресурсни учители, които оказват допълнителна подкрепа на деца и ученици със СОП.

Осигурена е подкрепяща среда за обучение и възпитание чрез изградена достъпна архитектурна среда. Подобрена е и специализираната подкрепяща среда в образователните институции за осигуряване на достъп за обслужване на деца и ученици с увреждания в помещенията в сградите. Има рампи за достъп до сградите за ученици с двигателни трудности, санитарни възли, класни стаи и кабинети за ресурсно обучение, създадени са работни и игрови кътове за индивидуална работа и кътове за почивка, осигурени са дидактически материали, необходими за обучението на децата със СОП. В програмите за подкрепа на личностното развитие на всички училища в община Разград са разработени мерки за пълноценното включване на ученици със СОП и хронични заболявания в училищната среда.

По Проект BG05M2OP001-3.018-0001 „Подкрепа за приобщаващо образование“ на МОН по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020 г. в ОУ „Н. Икономов“ са оборудвани ресурсните кабинети със съвременни учебно-технически средства на стойност 5 660,00 лв., с което е осигурена допълнителна подкрепа на 15 ученици със СОП в училището. В ДГ № 4 „М. Палаузов“ по същия проект са организирани и проведени занимания за допълнително обучение по български език за 60 деца от уязвими групи (стойност 16 462 лв.).

В НПТГ „Ш. Петъфи“ е назначен ресурсен учител и училищен психолог, назначени са училищни екипи за подпомагане на децата със СОП.

В ПГХТБТ „М. Кюри“ се оказва допълнителна подкрепа за 11 ученици със СОП чрез създаване на подкрепяща среда за социална адаптация чрез постоянна работа с ресурсен учител, логопед и психолог.

В ПГССХВТ „Ангел Кънчев“ е осигурена допълнителна подкрепа на 16 ученици със СОП.

В община Разград функционира Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦПППО), който оказва допълнителна подкрепа на деца и ученици със СОП. Към 15.09.2021 г. специалисти от РЦПППО са подпомогнали 15 деца в 6 детски градини и 43 ученици в 9 училища. Към декември 2021 г. регионалният център е подпомогнал 20 деца в 8 детски градини и 46 ученици в 9 училища. Изграден е функциониращ Регионален екип за подкрепа за личностно развитие, извършващ всички дейности, заложи в чл. 190, ал. 3, т. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование и чл. 135 от Наредбата за приобщаващото образование за оценка на индивидуалните потребности. Общо за 2021 г. регионалният екип е извършил дейности за одобрение на оценка на 17 деца и 92 ученици. Ресурсните учители от РЦПППО осъществяват непрекъснат контакт с учители, ученици и техните родители, като формират у тях положителни нагласи за включване и участие в обществено-културния живот, тържества, празници и спортни мероприятия. Целогодишно се работи и с ученици със СОП, които имат поведенчески проблеми, като психолози от центъра реагират на сигнали на преподаватели и класни ръководители. Ресурсните учители работят и в насока кариерно ориентиране на ученици със СОП, като информират родителите им за възможностите за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация за ученици със СОП след VII клас.

Община Разград стимулира талантливите деца и ученици, координира общинските детски изяви в областта на художественото творчество, науката, спорта и осъществява

специална закрила на учениците с изявени дарби. За тази цел всяка година Общински съвет - Разград приема Мерки за насърчаване на творческите заложби и потребности на деца с изявени дарби на община Разград, като наградата за талантиливи и даровити деца се е превърнала в традиция. През 2021 г. са предоставени еднократни финансови стимули и грамоти на 63 деца с изявени дарби от община Разград на стойност 25 000 лв.

През 2021 г. 6 деца получават едногодишна стипендия на стойност 9 720 лв. по *Програма на мерките за закрила на деца с изявени дарби от държавни, общински и частни училища през 2021 г.* на Министерски съвет. Своите таланти децата развиват както в училищата, така и в центровете за подкрепа за личностно развитие, читалища, школи, спортни клубове и нестопански сдружения.

Допълнителна подкрепа за личностно развитие на деца с изявени дарби се осъществява и в училищата, и в центровете за подкрепа за личностно развитие – ЦПЛР-ЦУТНТ, ЦПЛР-ЦРД и ЦПЛР-УСШ, като им се предоставя възможност за участие в международни, национални, областни и общински конкурси и форуми.

Средства за стимулиране на талантиливи и изявени ученици на стойност 9 750,00 лв. са получени и по **НП „Ученически олимпиади и състезания“**, Модул *"Осигуряване на обучение на талантиливи ученици за участие в ученически олимпиади"* в три общински училища (ППМГ „Акад. Никола Обрешков” – 6 500,00 лв., ПППЧЕ „Екзарх Йосиф” – 2 600,00 лв., ОУ „Васил Левски” – 650,00 лв.).

Сред основните приоритети на община Разград са пълният обхват и включването на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст в образователната система, както и осигуряването на равен достъп до образование на всички деца и ученици. За осигуряването на равен достъп до качествено образование за всички деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст и с цел превенция от отпадането им от образователната система, през 2021 година в община Разград са осъществени следните дейности:

- осигуряване на транспорт на децата в задължителна предучилищна възраст и за учениците от населени места, в които няма детска градина или училище по смисъла на чл. 283, ал. 2 от ЗПУО;
- обезпечаване с учебни помагала, учебници и пособия за децата в подготвителните групи в детските градини и на учениците от 1. клас до 7. клас в общинските училища;
- партньорство на общината и училищните общности с НПО и други институции за местни инициативи с цел реинтегриране на вече отпадналите от училище ученици;
- разработване на механизъм за ежедневно информиране на родителите за отсъствията и закъсненията на децата и учениците;
- осигуряване на безопасна и сигурна среда (охрана и видеонаблюдение в училищата, превенция срещу агресията);
- здравно обслужване на децата и учениците в детските градини и училищата;
- детско и ученическо хранене, отдих и спорт.

В изпълнение на ПМС № 100 от 08.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст със Заповед № РД-04-01-189/30.07.2021 г. на началника на РУО – Разград всяко населено място на територията на община Разград е включено в район на обхват, като за районите са сформирани екипи за обхват, включващи представители на ангажираните институции. За община Разград районите на обхват и екипите за обхват са осем, съгласно горесцитираната заповед.

Функционира информационна система за развитие на механизма (ИСРМ), в която своевременно се отразява информацията от извършените обходи с необходимите данни за откриване и обхващане в образователната система на децата и учениците.

През периода от 01.10.2021 г. до 31.12.2021 г. членовете на екипите за обхват на училищата и детските градини в община Разград са обходили 413 деца и ученици, непосещаващи училище/детска градина. В резултат на обходите е установено:

- записани деца и ученици в ДГ/училища – 14 деца/ученици;
- деца/ученици заминали в чужбина – 374 деца/ученици;
- деца/ученици неоткрити на адрес и предадени на МВР – 22 деца/ученици;
- отпаднали деца/ученици – 0 дете/ученик.

С одобрените от Министерски съвет национални програми за развитие на образованието се дава възможност за работа в насока привличането на родителите в училищния живот на децата им, развиване на положително им отношение към ученето, осигуряване на плавен преход между детската градина и първи клас, и между началния и прогимназиалния етап на основно образование. Такава програма е:

➤ **НП „Участвай и променяй - родителят, активен партньор в училищния живот“** – С програмата се цели привличането на родителите в училищния живот на децата им за допринасяне на по-лесната адаптация и социализация на учениците в училищната среда; превръщането на училището в подкрепяща, приемна, безопасна и желана среда за преживявания и учене на учениците; развиване на положително отношение към ученето и редовното посещение в училище. По програмата са получени 3 000,00 лв. в ОУ „Ив. С. Тургенев“.

➤ **НП „Заедно за всяко дете“** – Целта е повишаване ефективността в работата на образователните институции по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст и подобряване на достъпа до предучилищно и училищно образование чрез поддържане на активно и устойчиво междуинституционално взаимодействие за създаване на благоприятна образователна среда. По Модул 1 на програмата „Подпомагане на екипите за обхват“ са получени средства в размер на 2 350,00 лв., от които 100,00 лв. в ОУ „В. Левски“ и 2 250,00 лв. в ПГССХВТ „Ангел Кънчев“.

➤ **НП „Заедно в грижата за всеки ученик“** - Целта на програмата е повишаване качеството на образователния процес чрез осигуряване на плавен преход между детската градина и първи клас и между началния и прогимназиалния етап на основно образование. Крайният ефект от изпълнението ѝ е задържане на учениците в училище и мотивация за успешен преход в следващ образователен етап. По Модул 2 на програмата „Осигуряване на условия за екипна работа на учителите от началния етап с учители от детската градина“ в ОУ „Ив. С. Тургенев“ са получени 260,00 лв., а по Модул 3 „Осигуряване на условия за екипна работа на учителите от началния етап с учителите от прогимназиалния етап“ още 620,00 лв. в същото училище.

➤ **НП „Без свободен час“** - Целта на програмата е постигане на оптимална организация на предучилищното и училищното образование, осигуряване на непрекъснат учебен процес при отсъствие на педагогически специалист и на условия за провеждане на ОРЕС, повишаване ефективността на разходите на училищата, ДГ, ЦСОП и реализиране на политиката за обхвата на децата в детските градини, създаване на мотивация за задържането на учениците в училище.

• По Модул 1 „Без свободен час в училище“ са участвали 5 общински училища, получили финансиране в размер на 21 962,00 лв. (ППЧЕ „Екзарх Йосиф“ - 2 956,00 лв., ОУ „Никола Икономов“ – 7 937,00 лв., ОУ „Н. Й. Вапцаров“ – 1 789,00 лв., ОУ „Отец Паисий“ Разград – 4 38,00 лв. и СУ „Христо Ботев“ - 4 892,00 лв.);

• По Модул 2 „Без свободен час в ДГ“ е получен ресурс в размер на 1 132,00 лв. в ДГ № 4 „Митко Палаузов“, гр. Разград.

➤ **НП „Успяваме заедно“** - Програмата цели осигуряване на цялостно развитие на детската личност, прилагане на иновативни и авторски програмни системи и споделяне на опит в рамките на детската градина, в т. ч. и със семейната общност, както и с други институции; изграждане на подкрепяща, приемна, безопасна, мултикултурна, интерактивна среда; изработване и прилагане на ефективни мерки за осигуряване на плавен преход на детето от семейната среда към детската градина.

• По Модул 1 „Хубаво е в детската градина“ е получено финансиране в размер на 3 954,00 лв. в ДГ № 2 „Лудогорче“ (1 954,00 лв.) и ДГ № 14 „Славейче“ (2 000,00 лв.);

• По Модул 2 „Иновативна детска градина“ ресурсът е общо 10 493,00 лв. (ДГ № 3 „Приказка“ – 3 500,00 лв., ДГ № 4 „М. Палаузов“ - 3 500,00 лв. и ДГ № 5 „Незабравка“ – 3 493,00 лв.).

Дейност 2.1.2.2. Превенция на преждевременното напускане на образователната система, както и повторно включване, социализиране и адаптиране

С цел превенция на преждевременното напускане на образователната система, както и повторно включване, социализиране и адаптиране в училищата и детските градини с деца от уязвими групи се организират и провеждат дейности за педагогическа, психологическа и социална подкрепа на деца от уязвими групи, утвърдени училищен механизъм и план за превенция, програма за работа по обхващане и задържане в образователната система на ученици в задължителна училищна възраст.

От огромна важност е и ролята на родителите и тяхното участие в училищния живот, както и засилване на партньорството между родители и учители. Пример за това е ПГИ „Р. Шуман“, гр. Разград, където класните ръководители, според своите наблюдения върху семейната среда и ученика, след разговори с родители/настойници и близки, попълват индивидуални карти на учениците, при които има съмнения за риск от отпадане; комисия за деца в риск от отпадане попълва риск-регистър, запознава се с всеки случай и анализира информацията и набелязва мерки за превенция на отпадане.

През 2021 г. детските градини и училищата работят по проекти, насочени към приобщаване на деца от етническите малцинства и създаване на равен старт за всяко дете, гарантиране на равен достъп до качествено образование на децата от етническите малцинства, развитие на мултикултурна среда, толерантност и развиване на разнообразни форми на интеркултурно образование, насочено към запазване и развитие на културната идентичност на етническите малцинства.

През ноември 2021 г. в ДГ № 2 „Дора Габе“, с. Ясеновец стартира нов **проект „Различни, но заедно“** към Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства (ЦОИДУЕМ). Целта на проекта е въвеждане на разнообразни форми на занимания на децата в детската градина в с. Ясеновец, което ще доведе до запазване и развитие на тяхната културна идентичност и задържането им в образователната система. Общата стойност на проекта е 14 001,46 лв., като дейностите ще бъдат реализирани през учебната 2021-2022 г.

През изминалата година приключи **проект „С уважение и толерантност напред в образованието“** с бенефициент деца от етнически малцинства в уязвимо положение в ДГ „Пролет“, с. Стражец. Обща стойност на проекта е 13 500,00 лв. Дейностите по проекта се изразяваха в работа с родители на деца от етническите малцинства и работа с ученици и доброволци от селото. Изпълнените дейности по проекта допринесоха за приобщаването на децата и техните родители към образователната система, както и за повишаването на образователните резултати.

И през 2021 г. продължават дейностите по **Проект BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“**. Проектът се реализира по ОП НОИР 2014-2020 г. По Дейност 2. Провеждане на дейности за педагогическа, психологическа и социална подкрепа на деца от уязвими групи, включително обезпечаване на средствата за такси на детски градини с повишена концентрация на деца от уязвими групи, осигуряване на допълнителен педагогически и непедagogически персонал, осигуряване на учебни материали, пособия, помагала и др. са включени 16 детски градини от община Разград. По дейността за 2021 г. са осигурени 34 467,77 лв. за такси на деца от уязвими групи.

В резултат от настъпилата епидемия в световен и национален мащаб и предприетите във връзка с нея мерки, последните две години учениците бяха принудени да останат в продължителна изолация в домовете си, бяха откъснати от реалната училищна среда и принудени да преминават на обучение от разстояние в електронна среда (ОРЕС). Това, от своя страна, лиши младите хора от активен социален живот. В тази връзка през 2021 г. беше приета НП „Отново заедно“ на МОН, чиято цел е преодоляване на последствията от COVID-19, като се подобри емоционалното и физическо състояние на учениците и се подпомогне социализацията им. По програмата са получени 129 500,00 лв. за седем общински училища (ППМГ „Акад. Никола Обрешков“- 18 500,00 лв., ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф“ - 35 500,00 лв., ОУ „Васил Левски“ - 25 000,00 лв., ОУ „Никола Икономов“- 25 500,00 лв., ОУ „Отец Паисий“ Разград – 6 500,00 лв., ОУ „Ив. С. Тургенев“- 12 500,00 лв. и ОУ „Отец Паисий“, с. Дянково – 6 000,00 лв.).

В ЦПЛР – ЦУТНТ, гр. Разград се осъществяват в дистанционна форма, а при възможност и в присъствена, образователно-възпитателни инициативи, свързани със здравословното хранене, безопасността на децата и младите хора в профил „Екология и опазване на околната среда“ – сформирани са клубове „Здравословен живот“, „Екология“, „Приятелите на скаутите“, „Екотуризм“.

Дейност 2.1.2.3. Превенция на противообществени прояви сред младите хора в училищна възраст

Детските градини, училищата и центровете за подкрепа за личностно развитие осъществяват дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес.

На територията на община Разград функционира и Местна комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН). Основните направления, в които работи комисията са насочени към подготовка и провеждане на възпитателни дела спрямо проявените лица, прилагане на възпитателни мерки спрямо тях, организиране и координиране на превантивната дейност на територията на общината, анализ на състоянието и причините за противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

През отчетната 2021 година са извършени противообществени прояви и престъпления от 49 малолетни и непълнолетни лица. По тях са проведени 33 възпитателни дела, като са наложени възпитателни мерки на 48 деца. През 2021 г. Местната комисия е наложила общо 107 възпитателни мерки, като в повечето случаи по целесъобразност е определяна повече от една мярка. Най-ефективните „Поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател“ и „Задължаване на детето да участва в консултации за преодоляване на отклоненията в поведението“ са реализирани от 10 обществени възпитатели, 3 психолози-консултанти и един юрист. Прилагайки индивидуален подход, подходящи методи и инструменти, те осъществяват корекционно-

възпитателно въздействие на децата с противоправно поведение. В този процес взаимодействат с родителите, с приятелския кръг на децата, с училището. Създаденият към комисията *Консултативен кабинет по проблемите на детската личност*, в който екипът на комисията – един юрист, четирима психолози и педагози, както и *телефонната линия за психологическа подкрепа на малолетни и непълнолетни* продължават да функционират през 2021 г., като провеждат безплатно консултиране по график не само на проявените, но и на деца в риск и родители от общината.

МКБППМН осъществява и ранна превенция сред малолетните и непълнолетните, изразяваща се в дейности за предотвратяване извършването на противоправни деяния от подрастващите – през 2021 г. е издаден за шести пореден път *Програмен позитивен календар* за всички училища, организирани са *Конкурс за класови дейности по специалните дни в превантивния календар*, *Анкетно проучване на нивото на правни знания сред подрастващите от 8 до 11 клас*, *тренинг-обучения на тема „Безопасно лято“* в рамките на инициативата „Еко лято 2021“, *Фотоконкурс „Моето различно, щуро лято“*, *Семинар „Превантивна работа в електронна среда“*. Оказва се и методическа подкрепа на педагогическите съветници и училищни психолози, относно работата им с проблемни ученици и за тяхното ранно откриване.

От години отдел „Образование и спорт“ си сътрудничи успешно с Общинския съвет по наркотични вещества (ОБСНВ) в град Разград и Превантивно-информационен център (ПИЦ) към него. Усилията са насочени към превенция употребата на наркотици чрез активното включване на училището и младите хора в дейности, насочени към повишаване информираността за рисковете от употреба на наркотици, развиване на социални умения и компетенции, формиране на нагласи за здравословен начин на живот, повишаване на гражданската активност. Дейността им се изразява в провеждане на кампании, лекции, беседи, изработване на информационни материали, обучения на ученици от 2. клас до 12. клас по теми, свързани с вредата от алкохола, наркотиците, тютюна и др., като кореспондират и с директорите на училища, педагогически съветници и психолози.

Дейност 2.1.2.4. Повишаване квалификацията и мотивацията на педагогическите кадри

Към 21.09.2021 г. числеността на персонала във всички образователни институции в община Разград е 1 064, като педагогическият персонал е 749 души и непедагогически персонал – 315 души. Брой педагогически специалисти получили ПКС през 2021 г.: I ПКС – 6 педагози, II ПКС – 14 педагози, III ПКС – 33 педагози, IV ПКС – 28 педагози и V ПКС – 31 педагози.

През 2021 г. педагогическите специалисти, повишили квалификацията си и придобили нова образователно-квалификационна степен (ОКС) са, както следва: „бакалавър“ – 7 педагогически специалисти, „магистър“ – 10 и „доктор“ – 1. Брой педагози участвали във вътрешно-училищни квалификации – 1 070 педагози в училища, детски градини и ЦПЛР.

Въпреки мерките за преодоляване недостига от учители в образователната система, българското образование в национален план все още изпитва недостиг на мотивирани и подготвени учители. Във връзка с това през 2021 г. е приета **НП „Мотивирани учители“** за повишаване броя на мотивираните педагогически специалисти, притежаващи знания, умения и нагласи за ефективно преподаване в училища, кадрово обезпечаване на училищната образователна система чрез привличане и трайно задържане към професията на високомотивирани специалисти от различни професионални области. По *Модул 1 „Дейности, насочени към нови за системата учители (със или без придобита професионална квалификация „учител“) с оглед осигуряване на педагогически специалисти в училища с траен недостиг на такива“* са усвоени 1 360,00 лв. (СУ

„Христо Ботев” – 160,00 лв., ОУ „Ив. С. Тургенев” – 560,00 лв., ОУ „Васил Левски” – 640,00 лв.).

По НП **„Оптимизация на вътрешната структура на персонала в институциите от системата на предучилищното и училищното образование“** са осигурени 828 047,00 лв. за изплащане на обезщетения на персонала в институциите от системата на предучилищното и училищното образование за 14 общински училища, 9 детски градини, ЦПЛР-УСШ и ЦПЛР- Ученическо общежитие.

През 2021 г. е приета нова **национална програма „Профилактика и рехабилитация на педагогическите специалисти“**, която цели запазване доброто физическо и психическо здраве на учители, директори и други педагогически специалисти. По програмата са осигурени общо 200,00 лв. - за ОУ „Св. св. Кирил и Методий”, с. Ясеновец (100,00 лв.) и ДГ № 11 „Детелина“, гр. Разград (100,00 лв.).

Дейност 2.1.2.5. Кариерно ориентиране и консултиране и подготовка за професионална реализация на ученици и студенти

Кариерното ориентиране и консултиране включва дейности по информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда.

Кариерното ориентиране и консултиране на учениците на общинско ниво през 2021 г. се осъществяваше приоритетно от ЦПЛР – ЦУТНТ, гр. Разград и включваше:

- разкриване на интереси, нагласи и мотивация за избора на образование и професия;
- преодоляване на типични грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците;
- умения за планиране на учебното и личното време;
- свързване на индивидуалните особености с изискванията на желаното образование;
- подкрепа за вземане на решения, свързани с продължаване на образованието;
- формиране на умения за планиране на кариерното развитие;
- решаване на вътрешни и външни конфликти, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация.

ЦПЛР – ЦУТНТ участва по **Национална програма „Предоставяне на съвременни условия за работа на учениците в ЦПЛР“**, Модул **„Кариерно ориентиране и консултиране на учениците“**, като средствата в размер на 4 191,00 лв. са получени през 2020 г., но самите дейности са реализирани през 2021 г. Участие в дейностите са взели общо 388 ученици (брой групи/ класове - 20). Постигнатите резултати могат да бъдат измерени с придобити знания за различните видове труд и професии, за основните характеристики, отговорности и изискваните знания и умения за тяхното упражняване, изградено уважение към труда и професиите, информираност за възможностите за по-нататъшно образование, способност за прилагане на различни ефективни стратегии за търсене на работа и др.

ЦПЛР-ЦУТНТ участва и в **Проект BG05M2OP001-2.011-0001 „Подкрепа за успех“** на МОН, по който са обезпечени 2 320,00 лв. за дейности по обща подкрепа на учениците чрез кариерно ориентиране с цел подготовка за преход към следваща степен, за мотивация за продължаване на образованието, за участие на пазара на труда, кариерно ориентиране за учениците от прогимназиалния етап на образование посредством центровете за подкрепа за личностно развитие. Участие в дейностите са взели общо 87 ученици (брой групи/ класове – 4).

Приетата през 2021 година **Национална програма „Бизнесът преподава“**, Модул I „Бизнесът в училище“ също дава възможност за ранно кариерно ориентиране и запознаване на учениците с възможностите, които дават различните професии за бъдеща реализация, както и информирането им за най-новите тенденции в развитието на техниката и технологиите, тъй като е ключов фактор за подготовката на младите хора за живот и работа. В програмата са участвали ОУ „Никола Икономов“, гр. Разград (финансиране в размер на 900,00 лв.) и ОУ „Ив. С. Тургенев“, гр. Разград (3 400,00 лв.).

Кариерно ориентиране и консултиране се осъществява и от самите училища чрез провеждане на ЧК (Час на класа) на тема кариерно ориентиране и подготовка за професионална реализация на ученици и студенти, както и проведени срещи с реализирали се бивши ученици, срещи с представители на различни фирми и работодатели за запознаване с професиите, участие в Уебинар EURES за възможности за работа в ЕС и участие в международни състезания и изяви.

Мярка 2.1.3. Повишаване привлекателността на професионалното образование

Дейност 2.1.3.1. Развитие на партньорски мрежи между бизнеса и образованието за повишаване привлекателността на професионалното образование и насочване към ключови за местната икономика професии

Качеството и високите постижения в ПОО (професионално образование и обучение) са решаващи за повишаването на привлекателността му. Важно условие за създаването на адаптивна работна сила е включването в ПОО на мотивирани обучавани с интереси и нагласи за професионална реализация и кариерно развитие по професията, която изучават. Затова ключова роля в повишаване мотивацията на учениците и техните родители има ранното кариерно ориентиране на младите хора, което може да им даде ясна представа за възможна реализация и ползата от професионалното образование.

Кариерното ориентиране и консултиране заедно с прилагането на дуалната форма на обучение (обучение в реална работна среда) в професионалните гимназии могат да съдействат за намаляване на отпадането на ученици от образователната система, осъществяване на плавен преход от училище към по-късна професионална реализация, намаляване на младежката безработица. Професионалното образование изисква по-силна връзка между професионалните училища и фирмите. В тази система (дуалната) водещ партньор на училищата е частният сектор, който не само инвестира в своите бъдещи кадри, но и споделя отговорността за качеството на професионалното обучение. Паралелно с това за повишаване качеството и привлекателността на професионалното образование е важно осъвременяване на съдържанието на професионалната подготовка чрез актуализиране на учебните планове и програми, системното повишаване квалификацията на преподавателите по професионална подготовка, създаване на модерна и съвременна училищна инфраструктура, която в община Разград като цяло е в добро състояние, както и все по-широкото навлизане на информационните и комуникационни технологии в професионалното образование и обучение.

Мярка 2.1.4. Обновяване и оборудване на обектите на здравната инфраструктура

Дейност 2.1.4.2. Доставка на подходяща апаратура за здравни заведения

През 2021 г. от Министерство на здравеопазването е предоставен финансов ресурс за МБАЛ „Св. Иван Рилски“, гр. Разград, в размер на 148 000,00 лв. за доставка на рентгенова тръба и 140 000,00 лв. за дигитална рентгенова апаратура. Със собствени

средства на лечебното заведение е закупена друга медицинска апаратура (440 000,00 лв.), апарати за обдишване (30 000,00 лв.), други апарати (9 000, 00 лв.) и компютри (9 000,00 лв.).

Дейност 2.1.4.3. Обновяване на материално-техническата база на здравните кабинети към училищата и детските градини в община Разград. Закупуване на ново медицинско оборудване

Сигурността и здравето на децата и учениците в детските градини и училищата в община Разград се осигурява чрез подсигураното държавно финансиране за функционирането на здравни кабинети. Всички здравни кабинети се обслужват от медицински специалисти съгласно Закона за здравето. През учебната 2020/2021 г. в община Разград броят на здравните кабинети в училищата и детските градини се запазва - общо 36 здравни кабинети, от които 17 в училищата и 19 в детските градини, а броят на квалифицираните медицински специалисти е 34. Дейността им е насочена предимно към оказване на първа медицинска помощ при спешни случаи, до пристигане на екип от Центъра за спешна медицинска помощ, както и профилактика и промоция на здравето, повишаване на знанията и уменията на децата и учениците за здравословно хранене, здравословен начин на живот, здравословна жизнена среда, превенция на заразителните заболявания чрез провеждане на беседи, придобиване на знания за половото възпитание и безрисково сексуално поведение, както и пораженията на психоактивните вещества върху здравето.

Дейност 2.1.4.5. Подобряване на материално-техническата база на детските ясли, в т. ч. отоплителни уреди и подмяна на оборудване в кухненски блокове

Към 31.12.2021 г. броя на децата, посещаващи двете детски ясли, е 121, а на децата в яслените групи в детските градини – 56. Услугите на детските кухни към яслите са ползвали 338 потребители.

За подобряване материално-техническата база на яслите през 2021 г. са изразходени средства в размер на 40 378,17 лв. от общинския бюджет за следните дейности:

- Направа на бетонова основа и поставяне на ударопоглътща настилка във вътрешния двор на ДЯ „Звездици“;
- Монтаж на домофонна система в ДЯ „Звездици“;
- Монтаж на щори в ДЯ „Слънчево детство“;
- 4 бр. климатици в ДЯ „Звездици“;
- 3 бр. PVC врати в ДЯ „Слънчево детство“;
- Възстановяване паднала мазилка и боядисване в ДЯ „Слънчево детство“;
- Ремонт на покрив на 5-та група в ДЯ „Звездици“;
- Компютърна конфигурация и мултифункционално устройство в ДЯ „Звездици“;
- Подови постелки и килими в ДЯ „Слънчево детство“.

Мярка 2.1.6. Доизграждане на системата от обекти за предоставяне на социални грижи в общността

Дейност 2.1.6.1. Подкрепа за осигуряване на жилища (Социални жилища и общински) за уязвими групи от населението и други групи в неравностойно положение

Общински жилища

За 2021 г. наличният жилищен фонд на Община Разград включва 189 бр. общински

жилища. Според предназначението си, жилищата са конкретизирани, както следва:

1. жилища за настаняване под наем на граждани с установени жилищни нужди – 153 бр.;
2. жилища за продажба – 5 бр.;
3. ведомствени жилища – 24 бр.;
4. резервни жилища – 7 бр.;

През годината периодично възниква необходимост за настаняване на лица, в семействата на които са налице остри социални или здравословни проблеми или лица, жилищата на които са станали негодни за обитаване в резултат на природни и стихийни бедствия. За такива случаи, регламентирани с чл. 45 от Закона за общинската собственост, се предлагат за настаняване жилища от резервния фонд на Община Разград. В резервните жилища се настаняват под наем за срок не по-дълъг от две години лица:

- жилищата на които са станали негодни за обитаване в резултат на природни и стихийни бедствия и аварии или са застрашени от самосрутване;
- в семействата, на които са налице остри социални и здравословни проблеми;

Община Разград разполага със седем резервни общински жилища, от които към настоящия момент едно е отдадено под наем на нуждаещо се такова семейство.

Социални жилища

През 2021 г. продължи изпълнението на проект „Изграждане на социални жилища за настаняване на малцинствени и социално слаби групи в кв. „Орел“, отговарящи на съвременните хигиенни изисквания“, който се финансира по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОПРР 2014 – 2020 г. и по който се предвижда изграждането на 4 триетажни жилищни сгради с еднотипна функционална схема, с по 4 жилища на всеки етаж, които ще бъдат използвани за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение на територията на общината. През годината по проекта са приети изпълнени строителни дейности на обща стойност 555 747,24 лв., но с мотиви за многократно повишаване на цените на строителните материали в резултат на пандемията COVID - 19 и за настъпила вследствие на това „стопанска непоносимост“ изпълнителят на инженеринга по проекта поиска изменение на сключения с него договор или неговото прекратяване. През м. октомври 2021 г. договорът е прекратен и за строеж „Социални жилища за настаняване на малцинствени и социално слаби групи“ е подписан Акт за установяване състоянието на строежа при спиране на строителството (Акт 10). Договорът за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с Управляващия орган на Оперативната програма е временно спрял до подписването на Акт за установяване състоянието на строежа и строителните и монтажните работи при продължаване на строителството (Акт 11).

Дейност 2.1.6.2. Подобряване на условията в Клубове на пенсионера

Подобряването на условията в пенсионерските клубове е от съществено значение както в духовен, така и в социален аспект. Ковид пандемията постави допълнителни изпитания и трудности, както пред цялото общество, така и пред пенсионерите, които бяха най-засегната част от обществото по заболяемост. В тази обстановка проявената грижа на общината даде възможност за осигуряване на необходимите дезинфекционни средства за всички клубни помещения с цел запазване здравето на пенсионерите, които посещават организиранията мероприятия, при спазване на разпоредбите за Ковид мерки. През 2021 г. със средства в размер на 48 000,00 лв. от общинския бюджет е изграден пенсионерски клуб на мястото на старата сграда на клуб „Абритул“. Извършени са

частични ремонти и поддръжка на клубните бази, осигурено е отопление, оказана е подкрепа за изяви на вокалните групи в местни и национални конкурси с цел популяризиране на фолклора, бита и културата ни. Отдаден за безвъзмездно ползване като Клуб на пенсионера е имот общинска собственост, находящ се на ул. „Хаджи Димитър“ №30 А, 3-ти етаж.

Дейност 2.1.6.3. Разкриване на нови социални услуги в общността

Със Заповед № РД01-2436/22.12.2020 г. на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане е дадено предварително одобрение за създаване на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ в Община Разград. След Решение № 215 от Протокол № 16 от проведено заседание на 29.12.2020 г. на Общински съвет-Разград, считано от 01.01.2021 г. е създадена нова социална услуга „Асистентска подкрепа“ като държавно делегирана дейност, която се организира и управлява от отдел „Социални услуги и здравеопазване“ в Община Разград.

Дейност 2.1.6.4. Ремонт и реконструкция на съществуваща материална база на социалните услуги в общността

През изминалата година в социалните услуги са извършени следните дейности по поддръжка и ремонт на наличната база:

➤ **Комплекс от центрове за настаняване от семеен тип за деца и младежи с увреждания гр. Разград** – със средства от държавен бюджет е извършено укрепване на терасата на съществуваща площадка в обекта на стойност 4 023,60 лв.

➤ **Комплекс от центрове за настаняване от семеен тип за деца без увреждания гр. Разград** – Извършен е ремонт на мокри помещения, които са оборудвани с моноблок и полупорцеланови мивки (стойност 6 272,21 лв.). Оборудвана е спортна площадка с фитнес уреди (6 000,00 лв.). Извършен е ремонт на улици, поставени са нови обшивни и водосточни тръби (5 018,28 лв.). Средствата по извършените ремонти са от държавен бюджет.

➤ **Дневен център за деца и младежи с увреждания гр. Разград** – Извършен е текущ ремонт (изграждане на стени) в сградата на ДЦДМУ гр. Разград (стойност 8 266,50 лв.). Подменена е отоплителната инсталация и газовия котел (43 925,91 лв.). Част от средствата в размер на 12 592,41 лв. са осигурени от държавен бюджет.

➤ **Домашен социален патронаж гр. Разград** – Със средства от общинския бюджет е направена предпазна решетка на аварийна стълба (590,64 лв.) и е изградена предпазна козирка на входната врата (стойност 2 399,22 лв.).

➤ **Център за социална рехабилитация и интеграция „Емилиян“ гр. Разград** – изградена е предпазна козирка на входна врата (2 399,22 лв.) със средства от държавен бюджет.

➤ **Дневен център за пълнолетни лица с увреждания „Поддай Ръка“ гр. Разград** – доставена е стълбищна платформа за хора с увреждания Extrema Next на стойност 17 400,00 лв., средствата за която са от държавен бюджет.

➤ **Комплекс за социални услуги за пълнолетни лица с увреждания с. Просторно Община Разград** – За ремонт и поддръжка на отоплителния котел са изразходени 267,90 лв., както и 1 931,34 лв. за ремонт на покрива на помощна сграда до гаражите на комплекса. Средствата са от държавен бюджет.

Дейност 2.1.6.5. Ремонт и реконструкция на съществуваща материална база на специализираните социални институции

В резидентните услуги през 2021 г. са извършени:

- **Дом за стари хора – гр. Разград** – укрепване на фасадни каменни плочи чрез механично закрепване – дюбелиране. Средствата са от държавен бюджет и са в размер на 3 600,00 лв.
- **Дом за пълнолетни лица с деменция- гр. Разград** – ремонт на мокрите помещения (бани за потребителите) на стойност 4 796,88 лв., осигурени от държавен бюджет.

Дейност 2.1.6.6. Предоставяне и развитие на социални и интегрирани социално-здравни услуги за деца, хора с увреждания, възрастни хора и хора в невъзможност за самообслужване

➤ Създадената през 2021 г. специализирана социална услуга **„Асистентска подкрепа“**, функционираща като държавно делегирана дейност, се осъществява през изминалата година от 65 асистента за 144 потребителя. Финансовият ресурс по програмата за изминалата година е в размер на 296 985,00 лв.

➤ Услугата **„Домашен санитар“** се предоставя от 3 щатни бройки – домашни санитари на общо 23 лица (в т. ч. 5 мъже и 18 жени). Финансирането за 2021 г. е в размер на 879 242,00 лв.

➤ По проект **BG05M9OP001-6.002-0171 „Патронажна грижа + в община Разград“**, финансиран по ОП РЧР, по направление 2 на схемата, са назначени 30 хигиенисти, извършващи дезинфекция, почистване на помещенията и други спомагателни дейности, свързани с превенция от заразяване с COVID-19 в социалните услуги на територията на Община Разград. По направление 1, считано от дата 01.11.2021 г. са назначени 17 лица на длъжност **„Домашен помощник“**, чиято дейност е свързвана с обгрижване на хора с увреждания, възрастни хора в невъзможност от самообслужване, лица над 54 г., други уязвими групи, вкл. лица поставени под карантина във връзка с COVID-19, лица от рисковите групи за заразяване с COVID-19.

Потребители на проектните дейности са 139 души в началото, но към 20.01.2022 г. услугата се предоставя на 151 души. За разходен финансов ресурс по проекта за изминалата година - вж. т. 4.2 Проекти с бенефициент Община Разград.

Мярка 2.1.7. Обновяване и оборудване на обекти на културната инфраструктура

Дейност 2.1.7.1. Подобряване на материално-техническата база, вкл. енергийната ефективност, оборудване и социализация на обекти на културната инфраструктура в гр. Разград

През м. юли 2021 г. бе сключен договор за реализация на проект **„Енергийна ефективност и реконструкция на сгради в сферата на културата и изкуството в община Разград“**. Дейностите ще се финансират по линия на ОПРР и чрез финансов инструмент („Регионален фонд за градско развитие“ АД) и са на обща стойност 825 295,62 лв. (572 079,56 лв. - безвъзмездна финансова помощ, 193 216,06 лв. - финансов инструмент, 60 000,00 лв. – съфинансиране от страна на Община Разград). По проекта интервенции за внедряване на енергоефективни мерки, за подобряване на материалната база и за доставка на оборудване ще бъдат извършени в Регионална библиотека „Проф. Боян Пенев“, Етнографски музей, гр. Разград и Музикална школа „Илия Бърнев“. През изминалата

година по проекта се провеждаха обществени поръчки за възлагане на дейности на външни изпълнители. За разходен финансов ресурс за изминалата година - вж. т. 4.2 Проекти с бенефициент Община Разград.

По отношение подобряване на енергийната ефективност на сградата на Общински културен център, със средства от бюджета на община Разград е изграден и монтиран изолиран комин от неръждаема стомана на стойност 25 548,00 лв., подменени са амортизирани тръби и връзки (5 880,00 лв.), подменено е част от осветлението с енергоспестяващи LED елементи на стойност 600,00 лв. За подобряване безопасността на посетителите на центъра по фасадата на сградата са монтирани камери за видеонаблюдение (стойност 8 400,00 лв.).

Дейност 2.1.7.2. Ремонт и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в сграден фонд, модернизиране на читалищата от община Разград

25 читалища в община Разград осъществяват своята дейност в самостоятелни сгради или помещения.

Състоянието на сградния фонд като цяло е добро. Ограниченията, които бяха наложени на читалищата и през 2021 г. и пандемията от COVID - 19 на практика затвори за месеци читалищните сгради. Спряха временно да функционират художествените формации. Голяма част от планираните събития, участия, турнета и други изяви не се осъществиха. Това на практика освободи финансов ресурс и помогна на читалищните ръководства да насочат усилията си към дейности по обновяване и модернизиране на сградния фонд.

Ремонтни дейности през 2021 г. са извършени в 13 читалища, като средствата са предимно от бюджета на читалищата и дарения. Общият размер на инвестираните средства в ремонтни дейности е 125 927,79 лв.

Извършени са СМР дейности в 3 от читалищата, разположени в общинския център.

В НЧ „Напредък 1901“ е извършен цялостен ремонт на библиотеката на читалището - подмяна на дограма, смъкване на таван, ремонт на ел. инсталация, подмяна на осветителни тела, пълно измазване. Ремонтиран е коридор към санитарни помещения и са подменени осветителни тела. Изпълнен е и частичен ремонт на покривната конструкция. Средствата в размер на 21 931,15 лв. са от бюджета на читалището.

Средствата за ремонтни дейности в НЧ „Развитие 1869“ са инвестирани предимно в театралната зала на читалището, където е извършен ремонт на покрив, водопроводна система и газова отоплителна система. Подобен е достъпа за хора в неравностойно положение чрез монтаж на нова метална платформа. Извършена е подмяна на осветителни тела в административна и театрална сграда, както и в сградите на Музикален дом и Музикална школа „Илия Бърнев“. Средствата в размер на 5 689,00 лв. са от бюджета на читалището.

В НЧ „Бузлуджа 2010“ – гр. Разград“ е извършен цялостен ремонт на покривната конструкция. Средствата в размер на 30 000,00 лв. са отпуснати с Постановление на МС № 360 от 10 декември 2020 г.

През 2021 г. 10 читалища, разположени в малките населени места на община Разград, са обновили сградния си фонд.

9 от тях - в селата Балкански, Гецово, Дряновец, Осенец, Пороище, Радинград, Раковски, Топчии и Ушинци са инвестирали собствени средства на стойност 18 307,64 лв. Дейностите се изразяват в подмяна на дограма, частични ремонти на покриви, ремонт на ВиК и ел. инсталации, изграждане на санитарни възли, вътрешно освежаване и др.

Най – крупни са дейностите в с. Побит камък, където с Постановление на МС № 360 от 10 декември 2020 г. са отпуснати средства за ремонт на НЧ „Самообразование

1894“ в размер на 20 000,00 лв. и за ремонт на „Етнографски комплекс“ към читалището – 30 000,00 лв. В сградата на читалището е извършен вътрешен ремонт и боядисване, подмяна на дограма, подмяна на осветителни тела. С отпуснатите средства за Етнографския комплекс са ремонтирани покривите на двете къщи, двата пикника, историческата част, помещенията за административна дейност. Със средства от бюджета на читалището в размер на 2 956,00 лв. са дофинансирани ремонтните дейности и е възстановена част от каменната ограда на комплекса, извършен е ремонт на част от ВиК и ел. инсталациите, частично измазване на външни и вътрешни стени на постройките в комплекса, изградена е нова каменна чешма в комплекса и др.

Дейност 2.1.7.3. Издирване, проучване, възстановяване и популяризиране на културното наследство, традиции и обичаи на местното население. Организиране на събития, свързани с възпроизвеждане на празнични традиции, обреди и обичаи, традиционни празници на различните етноси и етнографски групи в община Разград

Ролята на читалищата в община Разград за съхраняване и популяризиране на културното наследство е изключително важна. Те са естествени места, духовни центрове за трансмисия към следващите поколения на богатите културни традиции и обичаи на региона. Това се осъществява чрез дейността на художествените формации, провеждането на утвърдени празници по населените места и участието в различни културни събития.

Читалищата от община Разград се характеризират с многообразие на формите на културно изразяване. 54 на брой са читалищните художествени формации, чиято основна мисия е да съхраняват и популяризират културните традиции на общината.

През 2021 г. част от планираните изяви и участия не се осъществиха. Усилията по отношение на любителското творчество бяха насочени към съхраняване на художествените колективи. Реализирани са 103 участия на читалищните формации в различни културни прояви, от които 54 са в населеното място. 21 на брой са изявите с регионален характер. 23 са участията в различни културни събития на национално ниво. Читалищни формации от община Разград са участвали в 4 събития с международен характер в рамките на страната. Няма осъществено участие в чужбина. Пандемията от COVID -19 наложи нова форма на изява – участие в онлайн конкурси. Реализирани са 6 участия на читалищни колективи в онлайн събития.

Самите читалища са инициатори и организатори на различни по своя характер и формат културни прояви, на които различните етноси и етнически групи представят своята традиционна култура, съхранена през годините.

През 2021 г. са организирани събития, свързани с празници от традиционния календар, възстановяват се и се представят на сцена или в естествена среда различни обичаи и ритуали.

На 3 юли 2021 г. НЧ „Бузлуджа 2010“ гр. Разград организира единадесетото издание на Националния фестивал на клубовете и школите, изучаващи български народни хора „Капанска китка“, който събира в Разград любителите на народни танци. Събитието се провежда под патронажа на Кмета на Община Разград. Във фестивала взеха участие 11 формации от цялата страна. Съфинансирането от страна на Община Разград е в размер на 1 000,00 лв.

Традиционният Капански събор в с. Гецово е едно от най – интересните събития в културния календар на община Разград, което цели да представи колорита и самобитността на капанския фолклор и да съхрани традициите и обичаите на най – голямата етнографска група в Лудогорието. Събитието се организира от Община Разград и кметство с. Гецово с подкрепата на РЕКИЦ „Читалища“ гр. Разград и НЧ „Просвета 1883“ с. Гецово. Над 300 самодейци от читалища в общините Разград, Кубрат, Цар

Калоян и община Търговище се изявиха на сцената на десетото юбилейно издание на събора през 2021 г. На изключителен интерес се радваше и творческата работилничка за традиционни капански накити. Символичен подарък от община Разград към гостите на събитието бе концерт на Николина Чакърдъкова и Неврокопски ансамбъл. Мероприятието е обезпечено с ресурс от 8 300,00 лв.

През 2021 г. се проведе традиционния Панаир на киселото мляко и Фестивал на народните традиции и художествени занаяти Разград – 2021 г. В рамките на събитието се проведе изложение на майстори на художествените занаяти от цялата страна и чужбина, Детска работилница „Чудесия“, конкурси, дефилета, концерти на фолклорни състави от страната и чужбина и др. Събитията на Панаира и Фестивала са неразривно свързани в един тридневен празник на територията на град Разград в края на м. юли. Като домакин на това значимо за жителите на Лудогорието събитие, Община Разград е изразходила средства от бюджета си в размер на 39 725,49 лв.

На 22-23 юни 2021 г. се проведе Фестивалът на материалното и нематериално културно-историческо наследство „Белите нощи на Разград“, чиито основен домакин е РИМ – Разград. Фестивалните събития се проведоха на територията на всички музейни обекти. Подредена бе изложба „Варненското златно съкровище – най-старото обработено злато в света“, предоставено от РИМ – Варна. Организирана бе гостуваща изложба от Чешкият културен институт „11 свята“ в къща музей „Анание Явашов“. Финансирането на фестивала е в размер на 7 002,45 лв.

За отбелязването на 1770 години от битката между римляни и готи и смъртта на император Деций Траян, в Археологическия резерват „Абритус“ имаше тематични атракции и възстановки с участието на разградския клуб за възстановки „Абритус“ и клуба от град Добрич.

В рамките на Европейските дни на наследството на 20 и 21 септември 2021 г. бяха реализирани редица инициативи:

- В Археологическия резерват „Абритус“ бяха представени различни символи и техники на декорация върху керамични съдове;
- В къща-музей „Станка и Никола Икономови“ бе разположена традиционната „Даскалоливница“ – образователни занятия от времето на първото класно училище през Възраждането;
- В Етнографския музей „Живото човешко съкровище“ Николинка Ангелова предаде част от уменията си в тъкането и правене на кукли от царевични листа;
- В къща-музей „Анание Явашов“ ученици от различни възрастови групи се запознаха с игрите и играчките на нашите родители;
- Открита изложба от фонда на музея с интерактивни елементи „Производството на детски играчки в Разград. Играчките на нашите родители“ с основен акцент върху производството на детски играчи от тогавашната фабрика „МИР“, днес фирма „Микро – 67“.

Дейност 2.1.7.4. Дейности по програма на ЮНЕСКО „Живи човешки съкровища“, насочена към съхраняване на нематериалното културно наследство и неговите носители

Националната система „Живи човешки съкровища – България“ е основна културна политика на Република България за опазване на нематериалното културно наследство. Поддържането на системата цели съхраняване на важни за България и нейната култура знания, дейности и умения на общности, групи и отделни лица, тяхното предаване на следващите поколения чрез неформално и формално образование, както и да осигури тяхната видимост чрез публично признание на национално и международно равнище.

Създадена е Национална представителна листа на елементи на нематериалното културно наследство и единен архив от документи за нематериалното културно наследство в Националния център за нематериално културно наследство при Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките.

Дейности по програмата реализират 4 читалища от община Разград – НЧ „Напредък 1901“ гр. Разград, НЧ „Просвета – 1895“ с. Топчии, НЧ „Просвета 1883“ с. Гецово, НЧ „Съгласие 1891“ с. Осенец, които на различни етапи са били участници в регионалния етап „Живи човешки съкровища“.

През 2021 г. Министерството на културата стартира процедура за попълване на Националната система „Живи човешки съкровища – България“ за 2021 г.

След провеждането на първичната селекция на областно ниво, експертна комисия, назначена от Министъра на културата избра нови пет елемента за вписване в Националната представителна листа на елементи на нематериалното културно наследство, сред които и кандидатурата на НЧ „Просвета 1883“ с. Гецово „Грее капанска шевица – традиции и съвременност в творчеството на везбарката Николинка Ангелова“. На специална церемония в Министерство на културата на 29 юли 2021 г. читалището получи грамота за вписване в Националната представителна листа на нематериалното културно наследство и парична награда от 2 000 лв.

Вписването на елемент от община Разград е изключително постижение и е доказателство за значимостта и приноса на културните традиции на община Разград в националното нематериално културно наследство.

Дейност 2.1.7.5. Междуобщинско и транснационално сътрудничество в областта на културата. Популяризиране на местната култура и традиции като част от европейската култура чрез включването на читалища и художествени продукти в туристически маршрути, изложения, културни събития и др.

В изпълнение на проект на Община Лозница „Обредни моменти и игри при различните етноси от Лудогорието“, в който РИМ - Разград участва като основен партньор, през юни 2021 г. бе представена изложбата „Костюми и тъкани на етносите от Лудогорието“. Организирана бе кръгла маса с лекции от специалисти. В рамките на проекта в Етнографския музей и в АР „Абритус“ имаше образователни програми за толерантност към етно-културното многообразие в региона. Направена бе възстановка на турски маскараден обичай за плодородието и образователна програма „Магията на сватбения обреден реквизит“.

Значимо средище на културна дейност в община Разград е и ХГ „Проф. Илия Петров“. През 2021 г. фондът на галерията е обновен с 36 творби – откупени и дарени, в т.ч. живопис, графика, скулптура, карикатура, като основния фонд на институцията към края на 2021 г. е 3 341 фондови единици. През 2021 г. галерията е посетена от 1 354 души. Организирани са:

- 6 гостуващи изложби от музеи и други организации;
- 2 самостоятелни изложби в музея с предмети от собствения фонд;
- 4 съвместни изложби в страната;
- 1 национална изложба с бюджет 20 000,00 лв. и награден фонд 5 000,00 лв.

Дейност 2.1.7.6. Обновяване на художествения репертоар, сценичен гардероб и реквизит на художествените колективи. Подобряване на техническото обезпечаване на колективите. Повишаване нивото на художествения продукт.

Наложените ограничения през 2021 г., продиктувани от Ковид пандемията,

създадоха сериозни предизвикателства пред художествените колективи, функциониращи към народните читалища. Липсата на възможност за нормална репетиционна и концертна дейност сериозно повлия на процесите по обогатяване на художествения репертоар. Целта на художествените ръководители бе да съхранят художествените формации, макар и в редуциран състав. В някои от художествените формации се акцентира върху възстановяване на произведения, присъствали в репертоара на формациите преди години.

И през 2021 г., за четвърта поредна година, читалищата получиха възможност за обновяване и подобряване на техническото оборудване на съставите чрез процедурата на Община Разград за финансова подкрепа на читалищната дейност и със собствени средства.

4 читалища - НЧ „Слънчев лъч 1902“ с. Островче, НЧ „Развитие 1869“ гр. Разград, НЧ „Пробуда 1947“ с. Стражец, НЧ „Съгласие 1891“ с. Осенец бяха финансирани с 2 017,00 лв. за закупуване на озвучителна и осветителна техника. Финансирането е допълнено със собствен принос на читалищата в размер на 540,18 лв.

В 5 читалища – НЧ „Напредък 1901“ и в селата Побит камък, Липник, Топчии и Дряновец е обновен сценичния гардероб със средства по общинската процедура на обща стойност 2 619,00 лв. и собствени средства в размер на 515,00 лв.

В изключително трудните две години на пандемия, читалищата в община Разград остават основни духовни средища, въпреки затворените си пространства и ограниченията. Те имат важен принос в културния ни живот и поддържат духа на общността. Чрез подкрепата на Община Разград те успяват да изпълняват своята най – важна мисия по опазване, съхраняване и популяризиране на българското културно-историческо наследство.

С цел повишаване качеството на художествения продукт, през изминалата 2021 г. Капански ансамбъл обнови част от реквизитите си и подобри техническото обезпечаване на състава чрез закупуване: на елементи от сценични костюми, нови репетиционни облекла, необходими инструменти на оркестъра, микрофони, както и извършване на ремонт и звукоизолиране на оркестрова зала. Дейностите са на обща стойност 8 186,00 лв.

Дейност 2.1.7.7. Осигуряване на подкрепа на талантиливи деца и младежи, осъществяване на местни творчески проекти и инициативи със заинтересованите институции за подкрепа на личностното развитие

През м. юни 2021 г. се проведе „XI Национален пътуващ детски фестивал „Като звездите“ за деца в неравностойно положение“ на сцената на който, с музикални изпълнения участваха 250 деца от цялата страна. Фестивалът няма конкурсен характер. Сред целите му са повишаване степента на социална адаптивност на децата в неравностойно положение, както и преодоляване чувството на изолираност от обществото и привличане на общественото внимание към заложите и таланта на децата, лишени от родителска грижа. Провеждането на събитието е обезпечено с финансов ресурс в размер на 1 544,00 лв. от бюджета на Община Разград.

С цел да открива и популяризира млади и талантиливи изпълнители и да предостави възможност за творческа изява и обмяна на опит на деца и младежи, през м. септември 2021 г. се проведе VIII Национален конкурс за млади пианисти „Димитър Ненов“ – Разград 2021. Провеждането на културното мероприятие е финансирано от Община Разград с ресурс от 3 287,50 лв.

Дейност 2.1.7.8. Надграждане и нови атрактивни събития от културния календар на град Разград

Сцена за изява и възможност за културен обмен, както и за представяне на културното многообразие на Лудогорието предостави най – новото събитие в културния календар на община Разград – фестивал „Читалищата – живото наследство на България”. Събитието се организира от Община Разград и РЕКИЦ „Читалища“. Първото издание на фестивала се проведе на 30 юни 2021 г. в Археологически резерват „Абритус“. В откритата сцена взеха участие над 230 самодейци от 25 читалища от общините Разград, Исперих, Кубрат, Лозница, Завет и Самуил. Интерес за участници и гости представляваше занаятчийското изложение и детските ателиета за приложни изкуства и усвояване на традиционни занаяти. По време на фестивала участниците имаха възможност да се запознаят с музейните експозиции на Археологическия резерват „Абритус”. Най-новият фестивал от културната програма на Община Разград бе посветен на 165 години общонародно читалищно дело и на 110 години от създаването на Съюза на народните читалища. Бюджетът на събитието е 7 637,56 лв.

По случай 18 май - Международен ден на музеите, се осъществи тематично представяне на движимите културни ценности и дейностите по тяхното откриване, реставриране и съхранение. В рамките на един ден се проведеха образователни програми във всичките обекти на РИМ – Разград. Различни възрастови групи се запознаха с основните дейности и функции на музея, а чрез практически занятия те влязоха в ролята на музейни специалисти - археолог, реставратор, етнограф, уредник, изследовател, екскурзовод. В Етнографски музей се проведе възстановка на обичаите Герман и Пеперуда.

Като част от надграждането на културния календар на общината бе представен концерт-спектакъл „По Еньов ден – гадаене за любов и наричане за женитба“ от Капански ансамбъл-Разград.

Дейност 2.1.7.9. Обновяване и модернизиране на обществените библиотеки и превръщането им в съвременни центрове за духовност, придобиване на знания и информация. Обогащане на библиотечните фондове

РБ „Проф. Боян Пенев” - Разград е модерен регионален културно-информационен и просветен институт за местната общност, на база рационалното използване на традиционни похвати и модерни технологии в областта на събирането, разкриването, съхраняването и предоставянето на библиотечно-информационни ресурси и услуги за широк кръг потребители. Тя осигурява достъп до знание, информация, учене през целия живот и творби на въображението чрез разнообразие на ресурси и услуги и е общодостъпна за всички членове на обществото, независимо от техните раса, националност, възраст, пол, религия, език, специални потребности, икономически или трудов статус и образователно ниво. Обновяване и модернизирането на РБ „Проф. Боян Пенев” – Разград през изминалата 2021 г. е част от изпълнението на нейните важни функции. За обновяването и модернизиране на материално-техническата база на културната институция бяха закупени 7 бр. компютри (8 083,00 лв.) и 2 бр. принтери (440 лв.). За да се подобри качеството на библиотечно-справочната дейност на РБ „Проф. Боян Пенев”, с цел повишаване бързината на работа и пълно задоволяване на нарастващите потребности и търсения на потребителите на услугите на културната институция бе закупен и предстои внедряването на нов модул специализиран софтуер към базата данни от СОФТЛИБ ООД (на стойност 8 869,00 лв.) като нова, осъвременена технология за създаване и поддържане на автоматизираната библиотечно-информационна система на

библиотеката. Закупен е лиценз за операционна система Windows 10 (3 бр.) на обща стойност 331,00 лв., както и абонамент за електронна правно-информационна система АПИС - закони (стойност 460,00 лв.).

РБ „Проф. Боян Пенев” - Разград е основна обществена библиотека – обучителен и методически център за обществените библиотеки на територията на Разградска област. За тази цел по проект за регионални дейности към Министерство на културата „РБ „Проф. Б. Пенев” – Разград като основен обучителен център за повишаване на професионалните умения и практически знания на работещите в обществените библиотеки в област Разград” за повишаване квалификацията, професионалните практически умения и знания на работещите в обществените библиотеки в областта, с цел по-добра организация на библиотечните колекции, справочно-библиографска и краеведска дейност, предоставяне на качествени библиотечно-информационни услуги, за да се изпълнят потребностите на реални и потенциални потребители са закупени 2 бр. лаптопи на обща стойност 1 440,00 лв. и мултимедия (1 000 лв.) за провеждането на практикумите по места. Изготвено е и „Е – практическо помагало за читалищните библиотекари“ (на стойност 600,00 лв.), свързано с практическата работа на читалищните библиотекари.

Една от основните цели на РБ „Проф. Боян Пенев” – Разград е непрекъснатото обновяване на фондовете, с цел тяхното осъвременяване и за да се изпълнят потребностите на реални и потенциални потребители, за пълно задоволяване на исканията и търсенията им, както и качествена и целенасочена дейност за увеличаване на потребителите на Регионална библиотека „Проф. Боян Пенев” – Разград. Библиотечният фонд на РБ „Проф. Боян Пенев“ е 245 477 регистрационни библиотечни единици. Придобити през 2021 г. са 4 635 тома на стойност 43 237,00 лв. От тях придобити:

- чрез покупка – 21 33 тома книги на стойност 13 404,00 лв.;
- закупени книги по проект - Програма „Българските библиотеки - съвременни центрове за четене и информираност“ 2021 към Министерство на културата – 1 094 тома на стойност - 15 499,00 лв.;
- закупени книги с акт - 86 тома книги на обща стойност 1 097,00 лв.;
- дарение – 1 185 тома книги на обща стойност 10 640,00 лв.
- по абонамент - 137 тома на обща стойност 2 597,00 лв.

Библиотечната дейност е една от основните функции на читалищата в община Разград. Ограниченият достъп до културни продукти и услуги засили ролята на читалищните библиотеки в условията на пандемия.

В 22 читалища, разполагащи с обществена библиотека, се събират, обработват, организират, съхраняват и предоставят за обществено ползване печатни и други произведения и информация, включително за книжовното и литературното културно наследство и се осигурява свободен достъп за библиотечно – информационно обслужване.

Общият библиотечен фонд на читалищата от община Разград наброява 194 100 тома библиотечни единици. 18 читалищни библиотеки са обогатили фондовете си с 1 508 тома литература на стойност 21 102,45 лв. в т. ч. 19 655,11 лв. финансови средства, привлечени по целева програма за финансиране на Министерство на културата „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност“.

Приоритет на програмата е обновяване на библиотечните колекции с цел насърчаване на интереса към книгата и четенето и съдействие за развитие на библиотеките като основни центрове за духовност, придобиване на знания и информация.

16 са успешно реализираните проекти на читалища от община Разград по програмата.

Таблица: Одобрени читалища по програма „Българските библиотеки – съвременни центрове за четене и информираност“ 2021

№	Народно читалище	Населено място	Стойност на проекта
1.	НЧ „Просвета -1871”	с. Благоево	1 250,00 лв.
2.	НЧ „Просвета 1883”	с. Гецово	1 200,45 лв.
3.	НЧ „Напредък-1895“	с. Дряновец	1 233,15 лв.
4.	НЧ „Просвещение-1911”	с. Дянково	1 247,53 лв.
5.	НЧ „Прозрение 1927г.”	с. Киченица	1 099,15 лв.
6.	НЧ „Извор-1936г“	с. Липник	1 248,17 лв.
7.	НЧ „Съзнание – Недоклан 1927”	с. Недоклан	1 227,16 лв.
8.	НЧ „Съгласие 1891”	с. Осенец	1 227,16 лв.
9.	НЧ „Слънчев Лъч - 1902”	с. Островче	1 247, 96 лв.
10.	НЧ „Самообразование - 1894”	с. Побит камък	1 221,77 лв.
11.	НЧ „Просвета-1919г.”	с. Пороище	1 224,20 лв.
12.	НЧ „Съзнание-1963	с. Просторно	1 247,51 лв.
13.	НЧ „Напредък 1901“	гр. Разград	1 248,62 лв.
14.	НЧ „Пробуда – 1919г“	с. Раковски	1 246,28 лв.
15.	НЧ „Пробуда 1947“	с. Стражец	1 243,60 лв.
16.	НЧ „Нов живот – 1909г.“	с. Ушинци	1 242,40 лв.
	ОБЩО		19 655,14 лв.

Община Разград подкрепя процеса на модернизиране обществените библиотеки чрез реализирането на процедура за финансова подкрепа на читалищната дейност в община Разград със средства от общински бюджет. През 2021 г. по процедурата бяха подкрепени 12 проекта за модернизиране и технологично обновяване на обща стойност 5 364,00 лв. и съфинансиране от страна на читалищата в размер на 2 838,17 лв. Средствата са изразходвани за закупуване на компютърна техника и периферни устройства, необходими за подпомагане на библиотечно – информационната дейност.

Мярка 2.1.8. Обновяване на административни обекти и рационализиране на административното обслужване

Дейност 2.1.8.1. Повишаване енергийната ефективност/изграждане на общински сграден фонд, в т.ч. кметства на Община Разград

За подобряване енергийната ефективност в сгради общинска собственост, с финансови средства на Община Разград през 2021 г. са извършени следните интервенции:

➤ Ремонт на покриви:

- Ремонт на покрив на сграда на кметство Ясеновец, с. Ясеновец (2 617,00 лв.);
- Ремонт на покрив за нуждите на ОП „УСХПД“ и на покрива на ниско тяло на сградата на Битов комбинат (51 632,00 лв.);
- Частичен ремонт на покрива на хижа в м. Пчелина – 5 652,00 лв.;
- Ремонт на покрив на ритуална зала с. Недоклан – 1 781,00 лв.;
- Ремонт на покрив на сградата на кметство Дянково, с. Дянково – 21 928,00 лв.

- ##### **➤ Текущи ремонти** - в сградите на кметства в населени места с. Балкански, с. Побит камък, с. Пороище, с. Просторно, с. Раковски, с. Черковна, с. Ясеновец, приемни на граждани към МВР и сградата на филхармонията – 26 970,00 лв.;

- Извършена е **доставка на сглобяема къща** на ул. „Любен Каравелов“ за нуждите на ОП „Паркстрой“ и пенсионерски клуб (стойност 34 920,00 лв.).

Дейност 2.1.8.3. Доставка на подходящо оборудване за подобряване качеството на предоставяните услуги в административни сгради на община Разград

Във връзка с подобряване качеството на предоставените от Община Разград услуги и гарантиране на безотказната работа и архивиране на важна за общината информация е закупена техника на стойност 33 636,00 лв. със средства от общинския бюджет.

С финансов ресурс в размер на 4 496,90 лв. (отново от бюджета на Община Разград) е закупена техника за осигуряване на безжична връзка за служители в сградата на общината.

Закупена е и техника (7 128,00 лв. от общински бюджет) за осигуряване на възможности за работа с широкоформатни чертежи в Дирекция „Устройство на територията, кадастър, контрол на строителството“.

Дейност 2.1.8.4. Оптимизация на ресурсите и осигуряване на ефективност и ефикасност на използваните информационни ресурси чрез прилагане на съвременни технологични централизирани и хоризонтални решения за е-управление. Реализиране на мерки за мрежова и информационна сигурност. Дигитализация и цифровизация в полза на обществото

За осигуряване на ефективно и ефикасно използване на информационните ресурси в общинската администрация е закупено мрежово оборудване на стойност 2 194,82 лв. (общински бюджетни средства).

Община Разград спазва указанията на Закона за киберсигурност и изпълнява мерките, предвидени в Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност. Следвайки тези указания и тенденциите в киберсигурността общината е създавала правила и е осигурила нужната техника, за покриване на изискванията за създаване на сигурна и непрекъсваема среда.

Община Разград е приобщена към системата за електронни разплащания на ДАЕУ, което води до по-качествено и бързо обслужване на населението при заявяване на електронни услуги.

През 2021 г. са разработени и предоставени на гражданите и бизнеса нови двадесет електронни услуги.

2.3. Приоритет 2.2 Развитие на дуалното обучение и повишаване потенциала на работната сила

Изпълнението на мерките, заложи в Приоритет 2.2 ще улеснят прехода от училище към осигуряване на заетост, намаляване на недостига на квалифицирана работна сила чрез обучения, преквалификация, мобилност и др., включване в пазара на труда на икономически неактивни лица.

Мярка 2.2.1. Приложение на модела на дуалното обучение в различни професионални направления и на различни образователни равнища

Дейност 2.2.1.2. Предоставяне на практическо обучение чрез реализиране на стажове и практики

На територията на община Разград има интерес и предлагане на достатъчен брой

работни места от страна на фирмите. Бизнесът е отворен за взаимодействие и е готов да подпомага реализацията на учениците, които завършват средно образование. През последните няколко години в сферата на професионалното образование все повече се наблюдава приложение на модела на дуалното обучение, а през 2021 г. то се превръща в приоритет. По данни към 15.09.2021 г. 199 ученици в четири професионални гимназии (НПТГ „Ш. Петьофи“, ПГТС „Христо Смирненски“, ПГХТБТ „Мария Кюри“ и ПГССХВТ „Ангел Кънчев“) са на дуално обучение. Това води до стабилизиране на връзката „бизнес-училище“. Прилагането на модела на дуалното обучение е възможност за предоставяне на практическо обучение чрез реализиране на стажове и практики.

Сключени партньорски споразумения между професионални гимназии в общината и представители на бизнеса:

- НПТГ „Ш. Петьофи“, гр. Разград - споразумения за партньорство с: Мат ООД; Терм 2006 ООД; Балканфарма - Разград АД; Дружба АД; Газмонтаж инженеринг РЗ; Йотов ООД; НР ООД; ГХ ТРЕЙД ЕООД; Ивелина Христова – Стиви ЕТ; ТРД ООД; Ремко ООД; Принт експрес Разград ЕООД, Доминант ООД, Даниса ООД, Каримекс ЕООД, К.К.ИНВЕСТ ЕООД, ДМА МВ ЕООД, Ситона груп ООД, Овергаз мрежи АД, Топлофикация – Разград АД, Братя Ганчеви ООД, Полиграф – Н. Енев – К. Енев ООД и Биовет АД – клон Разград. Училището е предоставило стипендии на 140 ученици (36 000,00 лв. средства от МОН), обучавани по професии с изявен недостиг на пазара на труда и дуална форма за насочване към ключови за местната икономика специалности и професии.

- Затвърждава се сътрудничеството между ПГХТБТ „М. Кюри“ и фирмите „Биовет“, „Амилум“, „Балканфарма“ - участие на техни ученици в производствени практики и пробни стажувания, запознаване с дейността на фирмите-партньори.

- ПГССХВТ „Ангел Кънчев“ - сключени споразумения за партньорство с „Мираж-Авто-Комерс“ ООД и „Лазаров“ ООД.

- ПГТС „Христо Смирненски“ - пробно стажуване, засилване на сътрудничеството между гимназията и местния бизнес за осигуряване на практическо обучение на учениците в реална работна среда в строителните фирми „АЛФА-ХИМ“ ЕООД Разград, „САВ-Разград“ ООД, „ВАЛЛИ – 10“ ЕООД, гр. Разград; Автосервиси и транспортни фирми: ПРИМА – М ЕООД, Сервизен център Peugeot Разград, ПЕНКИЛЕР – Разград ЕООД; „Деси-Ауто“ ЕООД, „Кидо“ ЕООД, „ШАНС-2000ПП“ ЕООД, „Чичо“ ЕООД, „Белектра“ ЕООД, Исперих.

- ПГО „Станка Николица Спасо-Еленина“ – осъществява се сътрудничество с фирми „Inisess“ и с Видис-тур ЕООД;

- ПГИ „Робер Шуман“ извършва съвместни дейности с Икономически университет – Варна и Стопанска академия – Свищов. Всички ученици стажуват в местни фирми. Поддържат се партньорски отношения с „ЕКОАЛ“ ООД, печатница „Разград – Полиграф“ ООД, счетоводни фирми, банки, ресторанти и заведения за обществено хранене, участие в състезания по професии, включване на работодатели в училищни събития и изпити. Участие в Уебинар EURES - възможности за работа в ЕС, както и участие в международни състезания и изяви и проведени срещи с кариерни консултанти.

Професионалните гимназии разполагат с подходяща материално-техническа база и с нужния преподавателски капацитет за специализираната професионална подготовка. Интегрират се нови образователни технологии в учебния процес по професионална подготовка, като целта е създаване на нов дизайн на учебната среда, стимулираща личностното развитие на учениците.

Мярка 2.2.3. Активиране на икономически неактивни лица с мотивация, квалификация и осигуряване на заетост

Дейност 2.2.3.1. Интеграция на пазара на труда на икономически неактивни лица чрез идентифициране, активиране, оценка на способностите и регистрация в бюрото по труда

По данни на Дирекция „Бюро по труда“ гр. Разград със средства от държавния бюджет в размер на 1 989 042 лв., през 2021 г. са включени в програми/проекти в сферата на осигуряване на заетост и активиране на трайно безработни 373 лица:

- НП „Помощ при пенсиониране“ – 19 лица – 174 398,00 лв.;
- По проект „Нова възможност за младежка заетост“ са сключени 10 договора, с 4 лица за стажуване и 12 лица за обучение – 108 729,00 лв.;
- По Проект „Заетост за теб“ по ОП РЧР са сключени 206 договора за 277 наети лица и са договорирани 1 477 144,00 лв.;
- Регионални програми за заетост – 61 лица - 228 771,00 лв.

С цел да се окаже подкрепа на безработни лица над 58 г., които активно търсят работа и са регистрирани в ДБТ, Община Разград е взела участие в горепосочената НП „Помощ за пенсиониране“ като е сключила договор за заетост за срок от 24 месеца с 1 лице, което е разпределено към ОП „Ремонтстрой“ (размерът на средствата за 2021 г. е 2 550,00 лв). По Регионалната програма за заетост за периода от 01.06.2021 г. до 31.12.2021 г. са наети 15 лица (6 лица към ОП „Паркстрой“, 1 лице към СНЦ „Диабет“ и Битов комбинат, 1 лице към Общинския приют за кучета, 7 лица към села в общината), като финансирането за 2021 г. е в размер на 70 441,00 лв. Обхванати са лица с ниска степен на образование, някъде и нулева такава, от различни възрастови групи.

Дейност 2.2.3.2. Интеграция на пазара на труда на безработни младежи чрез чиракуване и стажуване

Програма „Старт на кариерата“ има за цел да бъдат осигурени възможности за придобиване на трудов стаж на безработни младежи, завършили висше образование, с оглед улесняване на прехода между образование и заетост. Обект на програмата са младежи до 29 г. без трудов стаж по специалността, които са завършили висше образование (дипломирани) и са регистрирани в дирекции „Бюро по труда“. За изминалата година участие в програмата са взели 18 лица, като финансирането за тях е в размер на 117 051,00 лв. На 2 от лицата, от средата на годината, е осигурена заетост в Община Разград, в отделите „Счетоводство“ и „Екология“ (финансиране за 2021 г. - 11 900 лв.).

Дейност 2.2.3.3. Включване на икономически неактивни лица в обучения за квалификация и преквалификация и осигуряване на последваща заетост

През изминалата година, съгласно информацията предоставена от ДБТ Разград, по националните програми за обучение за квалификация и преквалификация, обучение са преминали 197 лица, като включените в несубсидирана заетост са 33 лица. Дейностите са реализирани с държавен финансов ресурс в размер 571 084,00 лв., разпределен както следва:

- Програма за обучение и заетост на продължително безработни лица – 46 лица, финансиране 38 754,00 лв.;
- По насърчителни мерки за заетост и обучение - 31 лица, финансиране 151 470,00

- лв.;
- НП „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“ – 10 лица, финансиране 74 933,00 лв.;
 - Национална програма „Активиране на неактивните лица“ – 1 лице, финансиране 9 557,00 лв. (Работното място е в Община Разград, за длъжността Младши експерт - младежки медиатор, чиято основна цел е идентифициране на младежи до 29 г. възраст, които не работят, не учат и не са регистрирани в Дирекция „Бюро по труда“;

Съгласно Националния план за действие по заетостта през 2021 г. чрез Агенцията по заетостта и партньорски организации обучение са преминали:

- Проект „Алтернатива за теб“ на АИКБ - 40 лица преминали професионално обучение и 11 лица включени в несубсидирана заетост. Финансиране 175 887,00 лв.;
- Проект „Адаптация към новите условия“ на БСК - обучени 30 лица и включени в несубсидирана заетост 9 лица. Финансиране 130 040,00 лв.
- Проект „Нови умения и компетентности – за зелена и екологична България“ на КНСБ – обучени са 40 лица и включени в несубсидирана заетост 13 лица.

2.4. Приоритет 3.1 Обновяване на техническите инфраструктури и намаляване на териториалните различия

С реализацията на мерките по Приоритет 3.1 се цели подобряване на транспортните връзки и свързаност, реконструкция на мрежата и подобряване на ВиК услугите, ремонт и рехабилитация на уличната мрежа, опазване на околната среда за подобряване жизнения стандарт на населението.

Мярка 3.1.1. Рехабилитация на републиканската и общинската транспортна инфраструктура

Дейност 3.1.1.1. Реконструкция на републиканската пътна мрежа

По данни на АПИ „Областно пътно управление“ гр. Разград, през 2021 г. на база на одобрен проект и задание от Агенция „Пътна инфраструктура“ гр. София е стартирало изпълнение на ремонтни дейности на:

- Републикански път II-49 „Търговище - Разград - Кубрат – Тутракан“ в участъка от км 30+609 до км 33+330 и в участъка от км 37+663 до км 39+819, с обща приравнена дължина на пътните участъци 18,497 км. Строителните дейности са с краен срок на изпълнение до 30.06.2022 г., а стойността на извършените разходи през 2021 г. е 11 629 777,13 лв.

- Републикански път III-4902 „II-49-Побит камък-Завет-III-205 /Веселец/“ в участъка от км 0+000 до км 28+761, с дължина 28,761 км. На територията на община Разград обектът е с дължина 8,60 км, а другата част - 20,161 км е на територията на община Завет. Строителните дейности са с краен срок на изпълнение – 30.06.2022 г., а стойността на извършените дейности през 2021 г. е 217 011,84 лв.

По отношение изпълнението на строително-монтажни дейности по текущ ремонт и поддръжка, през 2021 г. са изразходени средства в размер на 690 000,00 лв. за 142,7 км пътища от републиканската пътна мрежа на територията на община Разград.

Всички горепосочени дейности се финансират с бюджет на Агенция „Пътна инфраструктура“.

Мярка 3.1.2. Поетапно обновяване на ВиК инфраструктурата и съоръженията за пречистване на отпадъчните води

Дейност 3.1.2.1. Реконструкция на амортизирани водопроводни мрежи в гр. Разград и населените места на община Разград

През 2021 г. са реконструирани следните участъци от водопроводната мрежа на община Разград:

- Подмяна на водопроводна връзка от ДС „Гагарин“ до напорен водопровод НВ „Голям юг“ – 0,113 км – 11 472,40 лв.
- Подмяна на част от довеждащ водонапорен водопровод от ШК - Благоево до НВ-Благоево – 1,262 км – 23 088,73 лв.
- Реконструкция на част от уличен водопровод бул. „Бели Лом“ – 0,222 км – 29 055,15 лв.
- Реконструкция на част от уличен водопровод бул. „Княз Борис“ (гаров път - ел. подстанция) – 0,043 км – 1 693,64 лв.
- Реконструкция на част от водопровод за Висока зона – м. „Пчелина“ – 0,025 км – 3 886,06 лв.

Дейност 3.1.2.2. Изграждане на канализационни мрежи и пречиствателни станции в гр. Разград и населените места на община Разград

Със средства от бюджета на Община Разград е извършено изграждане на улични канализации по ул. „Бенковски“, ул. „Кресна“, ул. „Преслав“, ул. „Бабуна“ в гр. Разград - общо 0,666 км на стойност 471 045,00 лв.

Извършена е подмяна на част от площадкова канализация по бул. „България“ №1 – 0,023 км. на стойност 3 294,02 лв.

Въз основа на изготвени идейни проекти, през 2021 г. Община Разград изготви технически спецификации към тръжна документация за обявяване на обществена поръчка за инженеринг - проектиране, строителство и авторски надзор на обект „Реконструкция на пречиствателна станция за отпадъчни води град Разград“. Общата индикативна стойност на инвестиционния проект е 19 312 717 лв. без ДДС, разделена на етапи със следните стойности:

- I ви етап – 4 246 418 лв.;
- II ри етап – 5 600 306 лв.;
- III ти етап – 4 892 203 лв.;
- IV ти етап – 4 573 790 лв.

Инвестиционния проект може да се изпълни на етапи, без да попречи на работата на действащата пречиствателна станция, но следва да се спазва последователността на изпълнение на етапите. Изплатените средства през годината са 6 000,00 лв., а източник на финансиране са собствени бюджетни средства на Община Разград.

Мярка 3.1.3. Усъвършенстване на системата за събиране и управление на отпадъците

➤ Система за разделно събиране на битови отпадъци от облекла и текстилни материали в гр. Разград

Введена е система за разделно събиране на битови отпадъци от облекла и текстилни материали в гр. Разград, обхващаща следните райони: ЖК „Орел“, ЖК „Абритус“, ЖК „Васил Левски“, ЖК „Лудогорие“ и централна градска част. В посочените

райони са поставени специални съдове за разделно събиране на облекла, обувки и др. текстилни материали от населението. Дейността се изпълнява от „М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ” ООД, гр. Габрово, въз основа на сключен договор. Всички разходи по изпълнение на дейностите по договора са за сметка на изпълнителя.

➤ **Система за видеонаблюдение на Регионално депо за неопасни отпадъци гр. Разград**

Изградена е система за видеонаблюдение в реално време на обект „Регионално депо за неопасни отпадъци гр. Разград“. Системата позволява дейността на депото да се контролира дистанционно от Община Разград и от РИОСВ – Русе. Финансирането на системата е с бюджетни средства на Община Разград, в размер на 783,00 лв.

➤ **Доизграждане на Регионалното депо за неопасни отпадъци в гр. Разград**

Одобрени са инвестиционните проекти за строеж: „Изграждане на трета клетка на обект „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Разград, Лозница, Исперих, Завет, Кубрат, Самуил и Цар Калоян“. На 10.12.2021 г. е издадено Разрешение за строеж от Областния управител на Област Разград за строителството на обекта. Обявена е обществена поръчка за избор на изпълнител за изпълнение на строежа. Финансирането на обекта ще се извърши със средствата от внесените от общините, включени в “Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Разград”, отчисления по реда на чл. 64, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците в РИОСВ – Русе.

➤ **Проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за общините от РСУО Разград” по АДФП № BG16M1OP002-2.002-0006-C01 по ОПОС с Бенефициент: Водеща община - Община Разград и Партньори - Община Исперих, Община Кубрат, Община Самуил, Община Кубрат, Община Лозница и Община Завет.**

През м. март 2021 г. Изпълнителят на договора за инженеринг предаде на Община Разград инвестиционните проекти във фаза „Работен проект“ за изграждането на двете инсталации. Предвид констатирани забележки по представения продукт, проектите бяха върнати на Изпълнителя за доработка. През м. август 2021 г. бе извършено съгласуването на ревизирания вариант на работните проекти с експлоатационните дружества През м. септември бе изготвен Комплексен доклад за оценка за съответствието със съществените изисквания към строежите. На 04.10.2021 г. инвестиционният проект и Комплексният доклад за оценка по чл. 142, ал. 4 и ал. 5 от ЗУТ бяха внесени в Областна администрация Разград за издаване на разрешение за строеж. Разрешението за строеж е издадено на 20.10.2021 г.

По отношение на доставките на машини и съоръжения, които ще бъдат необходими за експлоатацията на инсталациите, които ще бъдат изградени по проекта, през изминалата година са финализирани 2 процедури за възлагане на обществени поръчки:

1. Обществена поръчка с предмет „Избор на изпълнител за доставка на мобилно оборудване за инсталациите по проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за общините от РСУО Разград“, финансиран по ОПОС 2014 – 2020 по шест обособени позиции“. Окончателно, по проведената процедура е сключен 1 договор, по обособена позиция №1 „Доставка на трактор“ със „Златекс“ ООД. Доставката по предмета на договора е извършена.

2. По отношение на обществена поръчка с предмет „Избор на изпълнител за доставка на съдове и техника за разделно събиране и транспортиране на зелени битови отпадъци от териториите на общините членки на РСУО Разград за нуждите на проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за общините от РСУО Разград“ е сключен договор с „Екоджен“ ООД, по

който е възложена доставката на 118 бр. контейнери за разделно събиране на растителни отпадъци и на 2 бр. специализирани камиони за транспортиране на разделно събраните отпадъци.

За разходения ресурс в рамките на изпълнение на проектните дейности вж. т. 4.2 Проекти с бенефициент Община Разград.

➤ **Функциониране, популяризиране и развитие на услугите, предоставяни от Център за разделно събиране и временно съхранение на опасни отпадъци от бита в Разград**

През 2021 г. Центърът за разделно събиране и временно съхранение на опасни отпадъци от бита в Разград достави рекламни и информационни материали, свързани с дейността му (стойност на материалите 1 500,00 лв., осигурени от собствени бюджетни средства на Община Разград). Рекламно - информационните материали са предоставени на населението на Община Разград и посетителите на центъра. Проведени са извън класни форми на обучения в центъра сред учениците от гр. Разград, относно необходимостта от разделно събиране на опасните битови отпадъци с цел придобиване на навици и умения сред подрастващото население за опазване на околната среда.

Мярка 3.1.4. Рехабилитация на улиците и подобряване на уличното осветление в селата

Дейност 3.1.4.1. Ремонт и рехабилитация на улична мрежа, тротоари, създаване на достъпна среда

През 2021 г. е извършен ремонт улици в селата Балкански, Осенец, Гецово, Побит камък, Просторно, Раковски, Мортагоново, Ушинци, Пороище, Радинград, Островче, Липник, Стражец, Недоклан, Черковна, Ясеновец, Благоево, Киченица с дължина 4,907 км., за което е изразходен ресурс в размер на 454 314,00 лв. (360 000,00 лв. от държавен бюджет и 94 314,00 лв. общински средства).

Мярка 3.1.5. Обновяване на публични сгради и пространства в селата

С цел подобряване средата на живот и спорт в населените места на общината и за предоставяне на качествени услуги на гражданите със средства от общинския бюджет е извършено:

- Изграждане на тротоар в с. Топчии – 6 576,00 лв.

2.5. Приоритет 3.2 Интегрирано развитие и обновяване на град Разград

Изпълнението на мерките по Приоритет 3.2 има за цел да опази и съхрани околната среда чрез оптимизиране на транспортната мрежа, подобряване на мобилността, повишаване на енергийната ефективност на сградния фонд, развитие на зелената система на територията на общината.

Мярка 3.2.1. Подобряване на транспортната свързаност и градската мобилност в Разград

Дейност 3.2.1.1. Оптимизиране на транспортната мрежа на гр. Разград

През 2021 г. за подобряване градската транспортна инфраструктура със средства от държавен и от общински бюджет е извършен ремонт на 5,44 км от уличната мрежа на гр. Разград. Извършени са:

- Основен ремонт на бул. „Априлско въстание“ в участъка от ул. „Пета“ до ул.

„Перистър“ и ул. „Странджа“ от кръстовището на Била до ул. „Добруджа“ (1 659 663,00 лв. от държавен бюджет);

- Реконструкция на ул. „Странджа“ и прилежащите кръстовища (382 520,00 лв. от държавен бюджет);
- Изграждане на кръгово кръстовище на бул. „Априлско въстание“ и ул. „Пета“ (70 000 лв. от държавен бюджет);
- Ремонт на улици в гр. Разград и междублокови пространства - бул. „Бели Лом“, ул. „Кресна“, ул. „Преслав“, ул. „Пещера“, междублокови пространства в ж.к. „Орел“ и улица „Симеон“ и алеи в гробищен парк (440 000,00 лв. от държавен бюджет и 226 346,00 лв.);
- Ремонт ул. „Перистър“ от бул. „Априлско въстание“ до бул. „Бели Лом“ (169 817,00 от държавен бюджет).

Дейност 3.2.1.4. Изграждане на ново улично осветление с енергоспестяващи „LED“ осветителни тела в участъци и улици с интензивно движение на МПС и на пешеходци

Със средства от общинския бюджет през 2021 г. са монтирани осветителни тела лампа GD Walkway 30 W 4000K – 20 броя и лампа GD Walkway 30 W 4000K – 10 броя, за осветление на пешеходни пътеки. Стойността на инициативата е 7 849, 19 лв.

Извършено е преместване на кабел 20kV за нуждите на проект „Изграждане на социални жилища за настаняване на социално слаби групи в ж.к. „Орел“ гр. Разград с финансиране от общински бюджет в размер на 21 863,00 лв.

Мярка 3.2.3. Развитие на системата от открити публични пространства и „зелени“ коридори при обвързването им с извънградските залесени територии

Дейност 3.2.3.1. Благоустрояване и залесяване на градски паркове, градини и междублокови пространства

За създаване благоприятна жизнена среда за населението в община Разград чрез поддържане на зелената система и изпълнение на дейности по зацвявяване и засаждане на дървесна растителност, ОП „Паркстрой“ е извършило дейности и интервенции като:

- **Лесокултурни дейности** – засаждане на дървета и храсти в ж.к. „Орел, вкл. бл. 12 и спортната площадка (~ 450 бр.), в Северен градски парк (12 бр.), ж.к. „Абритуc“, ул. „Абритуc“ №17 (3 бр.);
- **Резитба, премахване, оформяне и повдигане на корони на дървета;**
- **Изграждане на нови зелени площи** - 3,2 дка около църква „Свети Цар Борис-Михаил Покръстител“ на кръстовището между бул. „България“ и ул. „Странджа“ на стойност 3 000,00 лв. и на кръгово кръстовище на бул. „Априлско въстание“ на стойност 400,00 лв.
- **Почистване на терени от саморасла растителност, издънки, шума, резитба на храсти в т. ч. поддържане на сервитутите на града:** междублокови пространства на ул. „Арда“ и бул. „България“, на ул. „Странджа“ и ул. „Марица“; ул. „Абритуc“ сервитута на пътя до стадион „Балканфарма“; ул. „Свищов“ и ул. „Балчик“; входно-изходни пътища: Разград-Исперих; Разград-Попово; Разград-Кубрат;
- **Изработка на конструкции за висящи саксии за цветя** (стойност 800,00 лв.)
- **Реновиране на 80 броя кошчета за смет** (стойност 200,00 лв.)
- **Художествено зацвявяване на градски пространства:**
 - Зацвявяване с летни цветя (стойност 17 830,00 лв.)
 - Зацвявяване с пролетни цветя (стойност 14 429,00 лв.).

И през 2021 г. продължава изпълнение на дейностите по благоустрояване на пространството около Спортна зала „Абритус“ чрез изграждане на алеи, монтиране на алеино осветление, поставяне на пейки и кошчета. Разходен е финансов ресурс в размер на 47 367,00 лв. от общински бюджет.

По отношение стопанисването на общинските горски територии, собственост на Община Разград и изпълнението на горските дейности, които се осъществяват от Общинското предприятие „Разградлес“ през стопанската 2021 година са извършени планираните лесокултурни мероприятия в общински гори, в т. ч.: ново залесяване – 6 290 бр. фиданки от акация върху 17 дка и залесяване в зрели гори с 4 897 бр. фиданки от дървесен вид топола върху площ от 59 дка.

Дейност 3.2.3.2. Развитие на извънградските залесени територии

Извършен е текущ ремонт на местен път в местността „Пчелина“ (от обръщането към хотелите „Тифани“ и „Кованлъка 2“). Финансирането, на стойност 39 961,00 лв., е чрез публично-частно партньорство (30 000,00 лв. от собствениците на двата хотела, а останалата част от бюджета на Община Разград).

Със средства от общинския бюджет в местността е извършена и цялостна подмяна на стълбове (със 12 бр. стълбове „OCLYTE 5 m 4x12“) и са монтирани осветителни тела „LED 50 W 5700K IP67 IK08 lightex“ (12 бр.) с финансиране в размер на 4 732,97 лв.

Извършено е залесяване на крайбрежните площи на река Бели Лом в извън урбанизирана част на населените места в землищата на гр. Разград и село Дряновец. Дейността е изпълнена от служители на Община Разград с безвъзмездно предоставени фиданки.

Дейност 3.2.3.3. Модернизация и реконструкция на общински пазари

За модернизация и реконструкция на общинския пазар са изразходени средства на стойност 16 638,03 лв. от общинския бюджет за следните дейности:

- Ремонт на канализация по ул. „Бели Лом“ - полагане на 5 броя отводнителни решетки;
- Смяна на покривните конструкции над магазини 43А, 43 и 46 - общо 135 кв.м.;
- Смяна на електрически табла на магазини № 62 и № 63.

Дейност 3.2.3.5. Изграждане на нови, ремонт и обновяване на амортизирани детски и спортни площадки в гр. Разград и населените места на общината

През 2021 г. за създаване добри условия за игри и забавление на децата на територията на общината е осъществено:

➤ **Реновиране на детски площадки** на обща стойност 18 600,00 лв. със средства от общински бюджет - на ул. „Петър Берон“; в ж.к. „Орел“, бл. 12; ж.к. „Орел“, бл. 6, „Кът за тихи игри“; ж.к. „Васил Левски“ и кв. 157 до бл. „Чавдар“;

➤ **Ремонт на детски и спортни площадки** на обща стойност 2 800,00 лв. - Детска площадка за деца в неравностойно положение пред х-л „Централ“; в ж.к. „Васил Левски“, в ж.к. „Освобождение“, на ул. „6-ти септември“, на ул. „Свети Климент“, на ул. „Абритус“, в Северен градски парк, на ул. „Грънчарска“, на бул. „България“, на ул. „Южен булевард“, на ул. „Костур“, на ул. „Каймакчалан“, на ул. „Кресна“, на ул. „Хаджи Димитър“, в ж.к. „Орел“;

➤ **Нова площадка за фитнес на открито** и кът за отдих и детска площадка в с.

- Киченица на стойност 15 000,00 лв. (общински бюджет);
- Изграждане на **спортна площадка** в с. Благоево на стойност 9 720,00 лв. (общински бюджет);
 - През 2021 г. със средства осигурени от ПУДООС по **Национална кампания за „Чиста околна среда 2021 г.“** са изградени:
 - Площадка за отдих и спорт в с. Дряновец на стойност 9 996,00 лв.;
 - Площадка за отдих и детска площадка в с. Киченица на стойност 9 998,00 лв.;
 - Площадка за спорт и фитнес на открито и кът за отдих в с. Мортагоново на стойност 10 000,00 лв.;
 - Площадка за отдих и детска площадка в с. Стражец на стойност 9 990,00 лв.;
 - Площадка за отдих и детска площадка в с. Ясеновец на стойност 9 998,00 лв.

Дейност 3.2.3.6. Изграждане и поддръжка на системи за видеонаблюдение в града и населените места от община Разград за контрол на обществената среда

За повишаване сигурността на гражданите, гарантиране на безопасна среда на живот и опазване на обществения ред в община Разград продължава надграждането на съществуващата система за видеонаблюдение. През 2021 г. са монтирани допълнителни 7 бр. камери за видеонаблюдение на територията на гр. Разград, разположени както следва:

- 3 бр. на новоизградено кръгово кръстовище на ул. „Странджа“ и ул. „Дунав“, до магазин Билла;
- 2 бр. на кръстовището на ул. „Дунав“ и ул. „Паркова“;
- 2 бр. на кръстовището на бул. „Априлско въстание“ и ул. „Ивайло“ (околовръстен път за ж. к. „Орел“).

Дейността по поддръжка и сервисно обслужване на системата за видеонаблюдение на общински обекти е възложена на външен изпълнител по реда на Закона за обществените поръчки, като разходеният ресурс за изминалата година по сключения договор е в размер на 22 528,80 лв.

2.6. Индикатори за резултат и продукт

С цел осигуряване на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране, програмиране, управление и ресурсното осигуряване на местното развитие в ПИРО на община Разград е заложена система за наблюдение и оценка на изпълнението му. Съставна част от нея са ясно дефинирани индикатори, чрез които се отчита степента на постигане на целите и темповете в изпълнението на приоритетите заложени в ПИРО – Индикатори за продукт и Индикатори за резултат. Всеки един индикатор има конкретно количествено измерение, базирано на достоверен източник на информация и посочена базова стойност (ако е приложимо), като отчитането им се извършва ежегодно, съгласно чл. 70, ал. 4 от ППЗРР. Индикаторите се интерпретират ясно, статистически проверими са в по-голямата си част, и отговарят и са пряко свързани със съответните интервенции.

За целите на Годишния доклад за наблюдение изпълнението на ПИРО на община Разград 2021-2027 г., за наблюдавания период е извършен анализ на получената статистическа информация, като са изведени валидни данни за постигнатия напредък по отделните индикатори за наблюдение спрямо базовите посочени стойности.

Таблица: Индикатори за резултат и продукт

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Изпълнение към 2021 г.	Целева стойност /година или период/
Индикатори за резултат						
Цел 1. Ефективна и иновативна икономика с увеличени инвестиции и разнообразна отраслова структура						
Произведена продукция	хил. лв.	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	1 221 206 /2018/	1 159 731 /2020/	1 500 000 /2027/
Дял на нетните приходи от продажби от общите за областта	%	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	76,79 /2018/	75,37 /2020/	80 /2027/
Реализирани нощувки	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	60 416 /2019/	60 648 /2020/	70 000 /2027/
Цел 2. Качествени и достъпни обществени услуги и повишено равнище на заетостта						
Брой ученици в професионалните гимназии	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	1829 /2019/	1 909 /2020/	1900 /2027/
Брой учители на 1000 деца в общообразователните училища	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	81,60 /2019/	83,06 /2020/	85 /2027/

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Изпълнение към 2021 г.	Целева стойност /година или период/
Брой болнични легла в МБАЛ на 1 000 души	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	7,37 /2019/	7,30 /2020/	8 /2027/
Население на един общопрактикуващ лекар	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	2022 /2018/	1 984	1600 /2027/
Население на един дентален лекар	брой	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	1257 /2018/	1 014	1100 /2027/
Равнище на безработицата	%	Агенция по заетостта	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	5,3 /2018/	3,93	4 /2027/
Средна годишна работна заплата	лв.	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	13064 /2018/	15 464 /2020/	17000 /2027/
Цел 3. Здравословна жизнена среда и балансирано териториално развитие						
Дължина на реконструирани общински пътища	км	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	-	-	25 /за периода 2021-2027/

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Изпълнение към 2021 г.	Целева стойност /година или период/
Брой проекти за оптимизиране на транспортната мрежа на гр. Разград	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	-	2	6 /за периода 2021-2027/
Загуби на вода във водоснабдителната мрежа	%	„Водоснабдяване-Дунав” ЕООД Разград	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	69,98 /2019/	71,59	60 /2027/
Индикатори за продукт						
Приоритет 1.1. Повишаване на произведената продукция и приходите от земеделието, промишлеността и туризма						
Приходи от дейността в отрасъл „Селско и горско стопанство“	хил. лв.	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	100 043 /2018/	100 147 /2020/	125 000 /2027/
Инвестиции за модернизация на земеделските стопанства и техните материални активи, привлечени от ЕЗФРСР	лв.	ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	223 917	1 500 000 /за периода 2021-2027/

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Изпълнение към 2021 г.	Целева стойност /година или период/
Приходи от дейността в отрасъл „Преработваща промишленост“	хил. лв.	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	970 505 /2018/	934 648 /2020/	1 200 000 /2027/
Инвестиции за повишаване на производителността, енергийната и ресурсната ефективност на МСП, привлечени от ЕФРР	лв.	ИСУН 2021-2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	-	12 000 000 /за периода 2021-2027/
Проекти за развитие на недвижимо културно наследство	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	-	2 /за периода 2021-2027/
Проекти за изграждане на дребномащабна туристическа инфраструктура	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	-	4 /за периода 2021-2027
Приходи от нощувки	лв.	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	2 448 563 /2019/	2 405 000 /2020/	2 800 000 /2027/

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Изпълнение към 2021 г.	Целева стойност /година или период/
Заетост на местата за настаняване	%	НСИ	Ежегодно към 31.12, с текуща статистика	25,07 /2018/	31 /2020/	30 /2027/
Реализирани концепции за интегрирани териториални инвестиции, включващи туристически атракции	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	0	1 /за периода 2021-2027/
Приоритет 2.1. Подобряване на здравеопазването, образованието, социалните дейности, културата и административното обслужване						
Публични инвестиции в образователна инфраструктура	лв.	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	3 386 017	9 300 000 /за периода 2021-2027/
Публични инвестиции за повишаване привлекателността на професионалното образование	лв.	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	-	550 000 /за периода 2021-2027/

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Изпълнение към 2021 г.	Целева стойност /година или период/
Публични инвестиции в здравна инфраструктура	лв.	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупван през отчетния период	0 /2020/	776 000	4 890 000 /за периода 2021 - 2027/
Брой новоизградени културно-музейни центрове	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	0	1 /за периода 2021 - 2027/
Приоритет 2.2. Развитие на дуалното обучение и повишаване потенциала на работната сила						
Публични инвестиции за приложение на модела на дуалното обучение в различни професионални направления и на различни образователни равнища	лв.	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	-	900 000 /за периода 2021 - 2027/
Проекти за активиране на икономически неактивни лица с мотивация, квалификация и осигуряване на заетост	брой	Общинска администрация Агенция по заетостта	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	4	10 /за периода 2021 - 2027/

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Изпълнение към 2021 г.	Целева стойност /година или период/
Приоритет 3.1. Обновяване на техническите инфраструктури и намаляване на териториалните различия						
Публични инвестиции за подобряване на общинската пътна мрежа	лв.	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	-	3 000 000 /за периода 2021 - 2027/
Дължина на изградената/реконструираната водоснабдителна и канализационна мрежа	км	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	2,35	40 /за периода 2021 - 2027/
Публични инвестиции за рехабилитация на улиците и подобряване на уличното осветление в селата	лв.	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти;	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	454 314	5 000 000 /за периода 2021 - 2027/
Изградени инсталации за третиране и оползотворяване на отпадъците	брой	Общинска администрация	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	0	2 /2027/
Реализирани концепции за интегрирани териториални инвестиции за благоустрояване на крайречните корита	брой	Общинска администрация	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	0	1 /за периода 2021 - 2027/

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Начин на отчитане	Базова стойност /година или период/	Изпълнение към 2021 г.	Целева стойност /година или период/
Приоритет 3.2. Интегрирано развитие и обновяване на град Разград						
Публични инвестиции за подобряване на градската мобилност в Разград	лв.	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	2 948 346	15 000 000 /за периода 2021 - 2027/
Изградени велоалеи	брой	Общинска администрация	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	0	3 /2027/
Многофамилни жилищни сгради с повишена енергийна ефективност	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	0	20 /за периода 2021 - 2027/
Проекти за благоустрояване на паркове и озеленени площи	брой	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	1	9 /за периода 2021 - 2027/
Дължина на обновените речни корита с бетонови конструктивни елементи	км	Общинска администрация – отчети за изпълнени проекти; ИСУН 2021 - 2027	Ежегодно, с натрупване през отчетния период	0 /2020/	0	2 /за периода 2021 - 2027/

3. ПРЕДПРИЕТИ ДЕЙСТВИЯ ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ

3.1 Мерки за наблюдение и механизми за събиране, обработване и анализ на данни

Наблюдението е систематично и целенасочено събиране на информация и неин анализ с оглед управлението и вземането на управленски решения или предприемането на корективни действия по изпълнението на ПИРО. Периодичността на събиране на данни се извършва на годишна база, а обработката на събраните данни и информация се извършва чрез използване на електронни таблици.

В тази връзка със Заповед № 50 от 17.01.2022 г. на кмета на Община Разград е определена Работна група за изготвяне на Годишен доклад за наблюдение изпълнението на Плана за интегрирано развитие на община Разград 2021 - 2027 г., за 2021 година. На заседание на работната група е създадена организация по изготвяне на годишния доклад – определяне на източниците на необходимата информация за отчитане на измененията и постигнатите резултати в изпълнение на ПИРО за 2021 г., начините на получаването ѝ, срок, в който да бъде анализирана и обобщена.

Механизми използвани в процеса на събиране на информация:

Информацията, обработена и структурирана в настоящия доклад, е получена чрез:

Писмени запитвания

- С официални писма е поискана информация по актуални икономически показатели и данни за състоянието на пазара на труда на общинско и областно ниво, както и друга информация свързана с индикатори, отразяващи изпълнението на отделни мерки от ПИРО 2021-2027 за наблюдавания период от: Отдел „Статистически изследвания” - Разград към ТСБ - Север, Дирекция „Бюро по труда” - Разград, Общинска служба по земеделие - Разград, АПИ „Областно пътно управление“ - Разград, Районна здравна инспекция - Разград, „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД, Областна администрация – Разград, МБАЛ „Св. Иван Рилски“ – Разград, МСП със структуроопределящи за региона производства. Получена е обратна информация от гореизброените администрации и институции, частично от фирмите.

- От ръководителите на дирекции и отдели от общинска администрация: „Административно, информационно и техническо обслужване“; отдели: „Опазване на околната среда“, „Инвестиционни дейности“, „Икономически дейности“, „Опазване на обществения ред“, „Счетоводство“, „Стратегическо планиране и проекти“, „Социални услуги и здравеопазване“, „Култура, религиозни дейности и младежки дейности“, „Образование и спорт“, Главен архитект на Община Разград, както и от второстепенни разпоредители с бюджетни средства, в т.ч. общински предприятия „Разградлес“, „Паркстрой“, „Общински пазари“, културни институти на територията на община Разград, от които е получена информация (в хартиен вариант и на електронен носител), относно постигнатия напредък по изпълнението на конкретни мерки и дейности от ПИРО.

Запитвания по телефона

С цел конкретизиране и/или прецизиране на предоставената информация, касаеща някои от мерките и дейностите на ПИРО, са проведени телефонни разговори с експерти от общинска администрация, ръководители на областни структури, ръководители на общински предприятия и други.

 Набиране на информация от интернет страниците на министерства и институции

- Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България - <https://eumis2020.government.bg/>;
- Национален статистически институт - <http://www.nsi.bg/>;
- Държавен фонд Земеделие - <https://www.dfz.bg/>.

3.2 Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на общината през 2021 г. и мерки за преодоляване на проблемите

Проблемите в процеса на прилагане на плана могат да бъдат групирани в няколко по-значими затруднения, които оказват непосредствено влияние на изпълнението му:

- Липса на достатъчен общински финансов ресурс за извършване на мащабни инфраструктурни интервенции;
- Липса на „одобрени“ програми за периода 2021 – 2027 г.;
- Инфлация на цените;
- Пандемия COVID-19;
- Недоверие на стопанските субекти и другите заинтересовани страни към стратегическото планиране и значението му за развитието на общината;
- Значение на партньорството за постигане по-голяма ефективност и ефикасност на ресурсите.

2021 година беше година, белязана от пандемия и от провеждане на избори. Това неминуемо рефлектира както върху живота на гражданите, на бизнеса, на здравната, социалната, образователната системи и върху всички сфери на обществения живот. Необходимо, за да се навакса със закъснението, е концентрация на усилията на всички заинтересовани страни, прилагане на принципа на партньорство и сътрудничество и използване на всички дадености и възможности за постигане целите на плана, за осигуряване на социална и икономическа устойчивост.

3.3 Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие

Важен елемент от реализацията на ПИРО на Община Разград за периода 2021-2027 е изпълнението на дейности по осигуряване на информираност и публичност. В този контекст, неразделна част от ПИРО на Община Разград е неговата Комуникационна стратегия за подготовка, разработване, изпълнение и отчитане на документа. Основни цели на стратегията са:

- популяризиране на ролята на ПИРО за развитието на общината;
- осигуряване на максимална прозрачност в процесите на разработване и изпълнение на плана;
- повишаване участието и ангажираността на различни групи заинтересовани лица към процесите на планиране на общинското развитие,

който ще бъдат постигнати именно чрез изпълнението на общи и конкретни дейности по комуникация и публичност. Документът дефинира и основните комуникационни канали, които ще се използват за информираност на местната общност – електронни медии

(официалният сайт на общината, местни и регионални медии, портали и др.), печатни и социални медии (Facebook, Instagram, Youtube и др.), Областен информационен център, директна комуникация (информационни дни, кръгли маси, публични обсъждания, изложения, информационни кампании, семинари и др.).

ПИРО на Община Разград за периода 2021-2027 г. е общодостъпен и е публикуван на страница на Община Разград в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

На етап „изпълнение“ на ПИРО комуникационната стратегия предвижда всяка година да се изготвя годишен доклад за изпълнението му. С оглед популяризиране на процеса и резултатите, същият да се публикува на интернет страницата на Община Разград за запознаване на всички заинтересовани лица.

За осигуряване на по-широка публичност, относно постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на ПИРО, ръководството на Община Разград организирани периодични пресконференции чрез средствата за масова информация по актуални теми – подписване на договори за предоставяне на БФП за реализация на проекти, напредъка по изпълнение на конкретни общински инициативи и дейности, включени за реализация в плана, обществени обсъждания за поемане на общински дълг и др.

Друг метод за осигуряване на информираност и публичност на местната общност е изработването и разпространението на рекламни материали и брошури, които включват информация за конкретни проекти, заложи за изпълнение в плана за интегрирано развитие на Община Разград.

3.4 Мерки за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерки за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени

ПИРО на Община Разград е част от системата документи за стратегическо планиране на регионалното и пространствено развитие. Действащото законодателство в България налага необходимост от съгласуването му както с основни стратегически документи на европейско, национално и областно ниво, така и със секторни документи, действащи на общинско ниво.

ПИРО на община Разград е изготвен в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021 – 2027 г.

На етап подготовка и в процеса на реализация ПИРО е в съответствие и с основни стратегически и планови документи на Община Разград, свързани с местното самоуправление, териториалното устройство, опазването на околната среда, в т. ч.: Общинска програма за опазване на околната среда на община Разград за периода 2018-2023; Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в община Разград (2017-2021); Годишен план за развитие на социалните услуги 2020 – 2021 г.; Програма за управление и разпореждане с имоти-общинска собственост за 2021 година; Стратегия за развитие на предучилищното и училищното образование в Община Разград за периода 2020-2024 г.; Програма за изпълнение на Стратегията за развитие на предучилищното и училищното образование в Община Разград за периода 2020-2024 г., Общинска програма за закрила на детето 2020 – 2021 г.; Общинска стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците в община Разград (2021- 2022); Годишен план на дейностите за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците в община Разград за 2021 г.; План за защита при бедствия на Община Разград; Програма за развитие на

читалищната дейност в община Разград през 2021 г. и др.

В състава на работната група за изготвяне на ПИРО на община Разград участват различни експерти от общинска администрация Разград, което гарантира до известна степен съответствието на плана с конкретните секторни политики, планове и програми на общинско ниво. Доколкото тези стратегически документи са с периодично краткосрочно отчитане, предимно ежегодно, това дава възможност за своевременно отстраняване на възникнали несъответствия.

С цел предприемане на мерки за ограничаване изменението на климата, през 2021 г. е приета Програма за енергийна ефективност 2021 – 2030 г. на Община Разград. Политиката в областта на енергийната ефективност е съществен елемент в европейската енергийна политика и политиката в областта на климатичните промени. Програмата отразява приноса на община Разград в изпълнение на националната политика по енергийна ефективност в периода 2021-2030 г. и е насочена към подобряване на енергийната ефективност при потреблението на енергия в обекти за обществено обслужване в експлоатация, собственост на община Разград, както и към координиране и подпомагане дейността на потребителите на енергия в обекти общинска собственост при управление потреблението на енергия.

Производството на енергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) за собствено потребление е една от основните мерки за подобряване на енергийната ефективност и опазването на околната среда. Общинските политики за насърчаване и устойчиво използване на местния ресурс от ВЕИ са важен инструмент за осъществяване на националната политика и стратегия за развитие на енергийния сектор, за реализиране на поетите ангажименти в областта на опазване на околната среда и за осъществяване на местно устойчиво развитие.

Производството на енергия от възобновяеми източници има екологични и икономически предимства и ще доведе до намаляване на вредните емисии парникови газове. Енергията от ВИ и енергийната ефективност имат потенциал да оказват силно въздействие върху предизвикателствата, пред които са изправени другите секторни политики. Във връзка с това, Община Разград има приети Дългосрочна Програма за насърчаване използването на енергия от ВИ и биогорива за периода 2020 - 2030 г. (ПНИЕВИБ 2020-2030 г.) и Краткосрочна ПНИЕВИБ 2020-2022 г. Една от специфичните цели на програмите е подобряване на екологичната обстановка в общината чрез балансирано оползотворяване на местния потенциал от възобновяеми енергийни източници и намаляване на вредните емисии в атмосферата.

Реализацията на тези цели се постига чрез определяне на възможните дейности, мерки и инвестиционни намерения. Заложените в тези програми мерки, съотнесими към подобряване на енергийната ефективност в обекти общинска собственост в периода 2021-2030 г., са мерки и по Програмата за енергийна ефективност.

Изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ефективност е пряко свързано с изпълнение на заложените мерки 1.1.3; 3.1.4; 3.1.5; и 3.2.2. в ПИРО 2021- 2027 г. на община Разград. В плана няма нарочен приоритет „Енергийна ефективност“, но косвено приоритетите на ПИРО са свързани с Програмата за енергийна ефективност.

Прилагането на мерки за ограничаване изменението на климата и адаптация към вече настъпили промени е свързано с реализацията на проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за общините от РСУО Разград“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ Проектът цели намаляване на количеството депонирани отпадъци в общините от РСУО Разград чрез изграждане на инфраструктура за разделно събиране и оползотворяване на зелените битови отпадъци и предварително третиране на смесените битови отпадъци. Изграждането на компостираща

инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци ще способства за подобряване на качеството на околната среда за жителите в общините от област Разград чрез намаляване на свързаните с депонирането на отпадъци вредни емисии.

3.5 Мерки за прилагане принципа на партньорство

Важен фактор в процеса на наблюдение на изпълнението на ПИРО на община Разград е спазване на принципа за партньорство и сътрудничество. Положителните контакти и комуникация, формирани по време на разработване на плана при съвместните действия между община Разград, кметовете на селата, културните институции, неправителствения сектор, представители на бизнеса и експертния екип, следва да бъдат продължени и при изпълнението му. Заинтересованите страни могат да се възползват в максимална степен както от собствените си идеи, така и от чуждият опит и добрите практики. Прилагането на принципа на партньорство в процеса на реализацията на ПИРО цели осигуряване на прозрачност и разбиране от страна на заинтересованите страни на основните цели и очакваните резултати от прилагането на дадена мярка. Чрез привличане на заинтересовани страни и партньорската работа с тях се цели да се улеснят, вдъхновят и мотивират да генерират нови идеи, които да решат конкретни проблеми и да се развие потенциалът на територията на община Разград. Прилагането на принципа на партньорство е неразривно свързан с изпълнението на мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана.

Следва да бъде отчетено и широко използваното в ПИРО понятие „интегриран териториален подход“, при които от водещо значение е ползата от дадена инициатива да е за всички партньори и да се постигат по-ефективни и по-ефикасни решения от взаимен интерес. Моделът на интегрираните териториални инвестиции, който ще бъде основния инструмент за използване на финансов ресурс от европейските фондове, се характеризира с прилагане на партньорства и сътрудничеството между институциите, работещи на различни нива на управление, какво и всички заинтересовани страни и участници, действащи на съответната територия.

3.6 Резултати от извършени оценки към края на 2021 г.

Редът за извършване на оценки на ПИРО е регламентиран в чл. 33 и чл. 34 от Закона за регионалното развитие. Съгласно закона, за стратегическия документ се изготвят Междинна оценка в средата на периода на неговото действие и Последваща оценка на въздействието не по-късно от една година след изтичането на плана. За периода от приемането на ПИРО на Община Разград с Решение № 255 по Протокол № 20 от 27.04.2021 г. на ОбС – Разград до края на отчетния период – 31.12.2021 г. не са извършвани допълнителни тематични оценки.

4. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО НА ОБЩИНА РАЗГРАД И РАЗМЕР НА УСВОЕНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД И ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ТЯХНОТО ФИНАНСИРАНЕ

4.1 Проекти с бенефициенти фирми, НПО и други¹

На територията на община Разград през 2021 г. по процедури на оперативните програми са изпълнявани следните проекти:

¹ Данните са извлечени от ИСУН 2020

„Повишаване на професионалните компетентности на учители и образователни медиатори от общините Омуртаг, Твърдица и Никола Козлево за работа с мултикултурна среда“ по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020 г.

Бенефициент: Сдружение „Асоциация Интегро“

Период на изпълнение: 28 месеца (от 07.01.2021 г. до 07.05.2023 г.)

Общ бюджет: 204 932,32 лв.

Резюме на дейностите: повишаване на квалификацията и компетентностите на педагогически специалисти и образователни медиатори от образователни институции в 3 общини – Омуртаг, Твърдица и Никола Козлево за работа в мултикултурна среда.

Усвоени средства за 2021 г.: 42 000 лв.

„Подкрепа за устойчив бизнес в ЕТ „ДМ - Даниел Добрев“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014 - 2020 г.

Бенефициент: „ДМ - Даниел Добрев“ ЕТ

Период на изпълнение: 12 месеца (от 03.02.2020 г. до 03.02.2021 г.)

Общ бюджет: 4 730 лв.

Резюме на дейностите: получаване на професионална услуга в областта на ИКТ; създаване на интернет сайт с цел по-бързо развитие на фирмата и устойчивост на предприемаческата идея.

Усвоени средства за 2021 г.: 0 лв.

„Подобряване на производствения капацитет и разширяване на експортния потенциал на Интер Инженеринг - 10“ ООД, Разград“ по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 - 2020 г.

Бенефициент: „ИНТЕР ИНЖЕНЕРИНГ - 10“ ЕООД

Период на изпълнение: 10 месеца (от 01.12.2020 г. до 19.11.2021 г.)

Общ бюджет: 150 475 лв.

Резюме на дейностите: подобряване на производствения капацитет на фирмата, чрез придобиване на нови ДМА: 1 бр. количка за автоматизирано заваряване и 1 бр. портативна самоходна машина за крайцване на листов материал с ротационна фреза.

Усвоени средства за 2021 г.: 105 332,50 лв.

„Подобряване на производствения капацитет в „ЙОТОВ“ ООД“ по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 - 2020 г.

Бенефициент: „ЙОТОВ“ ООД

Период на изпълнение: 12 месеца (от 10.02.2020 г. до 19.02.2021 г.)

Общ бюджет: 1 070 000 лв.

Резюме на дейностите: подобряване на производствения капацитет на предприятието, чрез инвестиции във високотехнологично производствено оборудване: 1 бр. обработващ център и 1 бр. трикоординатна измервателна машина.

Усвоени средства за 2021 г.: 745 892 лв.

„Инвестиции за подобряване на производствения капацитет в „Кем пласт“ ЕООД“ по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 - 2020 г.

Бенефициент: „КЕМ ПЛАСТ“ ЕООД

Период на изпълнение: 11 месеца (от 20.02.2020 г. до 19.03.2021 г.)

Общ бюджет: 195 800 лв.

Резюме на дейностите: повишаване ефективността и конкурентоспособността на

предприятието чрез технологично обновление и усъвършенстване на производствените процеси и чрез закупуване на ново оборудване: 1 бр. машина за рязане и обработка на стъкло, 1 бр. кран, 1 бр. вакуумен повдигач, 1 бр. автоматична почистваща машина тип CNC и 1 бр. ъглонабивна машина.

Усвоени средства за 2021 г.: 134 906,80 лв.

По Процедура BG16RFOP002-2.083 „Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии на МСП“ по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 – 2020, имаща за цели насърчаване използването на нови, базирани на ИКТ бизнес модели и активизиране на цифровизацията на МСП, както и преодоляване на последствията от COVID-19 чрез подкрепа за въвеждането на цифрови технологии, които улесняват работата на МСП в условията на пандемия, чрез Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия са финансирани 2 проекта на следните предприятия:

- Бенефициент: „Интер инженеринг-10“ ООД
Период на изпълнение: 9 месеца (от 21.01.2021 г. до 12.11.2021 г.)
Общ бюджет: 20 000 лв.
Усвоени средства за 2021 г.: 20 000 лв.
- Бенефициент: „КЕМ ПЛАСТ“ ЕООД
Период на изпълнение: 9 месеца (от 01.12.2020 г. до 26.08.2021 г.)
Общ бюджет: 5 000 лв.
Усвоени средства за 2021 г.: 5 000 лв.

По Процедура BG16RFOP002-2.073 „Подкрепа за микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“ по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 – 2020 са финансирани 20 проекта на обща стойност 133 865,75 лв. в следните предприятия: „ЕЛФИ-89“ ЕООД, „Турсуна 2000“ ЕООД, „АГРО КОНСТРУКШАН“ ООД, „ВЕТКОНСУЛТ“ ЕООД, д-р Дияна Илиева Стоянова – Амбулатория за първична медицинска помощ - Индивидуална практика ЕООД, „ЕПОЛА ХЪНТИНГ“ ЕООД, ЕТ „ДИКОТЕХ – ДАНАИЛ СТАЙКОВ“, ЕТ „КОБЕЯ-ФЛАУЪРС – СТОЯНКА ЕВГЕНИЕВА“, ЕТ „НВН – НЕДЯЛКО МИХАЙЛОВ“, ЕТ „НИНА – АЛЕКСАНДРА ГЕНЧЕВА“, „ИХНИКА“ ЕООД, „КОНДОР КОМЕРС 2011“ ЕООД, Кооперация ВСЕСТРАННА КООПЕРАЦИЯ „ПРАВДА“, „ПОЛИПАРТС“ ООД, „СИБЕК 2016“ ЕООД, „Синтезбренд“ ЕООД, „СОМР“ ЕООД, „ФИЛИПОВИ ТРАНС“ ООД, „ХАФИ“ ЕООД, „ШИК ШОК СТУДИО“ ООД.

По Процедура BG16RFOP002-2.077 „Подкрепа за средни предприятия за преодоляване на икономическите последствия от пандемията COVID-19“ по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 – 2020 са финансирани 13 проекта на обща стойност 1 630 618,53 лв. в следните предприятия: „ВАЛЛИ-10“ ЕООД, „ВОДСТРОЙ“ АД, „ГРАНЕКС БЪЛГАРИЯ“, „ДАГ ТРАНС ИНТЕРНЕТЪНЪЛ“ ООД, „ЕНЕРГОМОНТАЖ-РР“ АД, „ЛАЗИМЕКС“ ЕООД, „МИЗИЯ ГЛАС“ ЕООД, „МЛИН-97“ АД, „МТ ПЛАСТ“ ЕООД, „ПЪТ КОНСУЛТ“ ООД, „РАЗГРАД – ПОЛИГРАФ“ ООД, „СОД-РАЗГРАД“ ООД, „СТРОМАКС 1“ ЕООД.

По Процедура BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последствия от пандемия COVID-19“ по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 – 2020 са финансирани 22 проекта на обща стойност 1 100 000 лв. в следните предприятия: „АГРОТРЕЙД-63“ ЕООД, „АЛФА

ТРЕЙД“ ООД, „АЛФА-ХИМ“ ЕООД, „БУЛКОРП“ ООД, „ВИП КОМФОРТ“ ООД, „ВОЛФТРАВЕЛ“ ООД, „ГРАЦИЯ“ ЕООД, „ДИД-СНЕЖАНА ДАМЯНОВА“ ЕООД, ЕТ „ПЕТЪР ЦОНЕВ-ПЕТРОВ-ЦОНЕВ“, „ИНТЕКО ИНЖЕНЕРИНГ“ ЕООД, „КЕМ ПЛАСТ“ ЕООД, „МАСТЪРБИЛД“ ООД, „МЕРТ-АЙ“ ЕООД, „МЕТАЛ АМБАЛАЖ“ ЕООД, „ПЕТСТРОЙ“ ЕООД, „ПОЛИТРАФИК“ ООД, „СОЦИАЛИНВЕСТ“ АД, „ТАВИКО-ГЕОРГИЕВИ С-ИЕ СД“, „ТЕХНОМАТИКС“ ЕООД, „ТУРСУНА-2000“ ЕООД, „УЛУСОЙ – БГ“ ООД, „ЯЛМАЗ ИНТЕРНАЦИОНАЛ“ ЕООД.

По Процедура BG16RFOP002-2.091 „Подкрепа за микро и малки предприятия за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 – 2020 са финансирани 5 проекта на обща стойност 351 201,51 лв. в следните предприятия: „ВОЛФРАВЕЛ“ ООД, „ПОЛИПАРТС“ ООД, „ЖЕТТУР“ ЕООД, „РИКИ – А ТУР“ ЕООД, „ЯНАКИЕВ ТРАНС“ ЕООД.

По Процедура BG16RFOP002-2.092 „Подкрепа за предприятия, регистрирани по Закона за туризма като туроператор или туристически агент, за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19“ по ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014 – 2020 е финансиран 1 проект на обща стойност 2 731,76 лв. на „ПАТРИМОНИЯ“ ООД.

4.2 Проекти с бенефициент Община Разград

През 2021 г. са сключени договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за реализация на следните проекти:

- **„Топъл обяд в условията на пандемията от COVID-19“**, финансиран по Оперативна програма за храни и / или основно материално подпомагане, Операция 3-1 - "Топъл обяд в условията на пандемията от COVID-19"

Период на изпълнение: 18 месеца (от 01.01.2021 г. до 30.06.2022 г.)

Общ бюджет: 328 354,29 лв.

Очаквани резултати: Приготвяне и при необходимост доставка до дома на топъл обяд за 300 потребители, които поради бедност и продължителна социална изолация, в условията на криза, произтичаща от разпространението на COVID-19, са в затруднение да осигурят сами прехраната си. Допълване и разширяване на националните мерки за преодоляване на последиците от кризата с фокус върху най-нуждаещите се лица.

Разходен финансов ресурс през 2021 г. – 182 230,29 лв.

- **„Енергийна ефективност и реконструкция на сгради в сферата на културата и изкуството в община Разград“** в рамките на „Инвестиционна програма за устойчиво и интегрирано градско развитие на община Разград 2020“, финансиран по ОП „Региони в растеж 2014 – 2020 г.“, Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“, процедура BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014 - 2020“

Период на изпълнение: 24 месеца (от 26.07.2021 г. до 26.07.2023 г.)

Общ бюджет: 825 295,62 лв.

Очаквани резултати: Енергийна ефективност и модернизация на културната инфраструктура в община Разград в подкрепа на развитие на местната общност, основано на знание, творчество и съвместен културен живот; ремонтни дейности и реализация на мерки за енергийна ефективност в три сгради в сферата на културата и изкуството - Регионална библиотека „Проф. Боян Пенев“, Етнографски музей и Музикална школа „Илия Бърнев“; осигуряване на по-привлекателна, икономична, здравословна и достъпна

среда чрез подобряване материалната база на културните институти, които ще предоставят съвременни образователно - информационни и творчески услуги, ще осигуряват възможности за развитие и експониране на културни дейности и ще спомагат различни групи от населението да получават лесен достъп до информация и услуги.
Разходен финансов ресурс през 2021 г. – 5 075,81 лв. (съфинансиране от бенефициента)

- **„Патронажна грижа +“ в Община Разград**, финансиран по ОП "Развитие на човешките ресурси" 2014 - 2020 г., Приоритетна ос 6: "Подкрепа за преодоляването на последиците от кризата, предизвикана от пандемията от COVID-19, и подготовка за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката", процедура BG05M9OP001-6.002 „Патронажна грижа +“

Период на изпълнение: 15 месеца (от 01.08.2021 г. до 31.10.2022 г.)

Общ бюджет: 870 943,01 лв.

Очаквани резултати: Осигуряване на подкрепа чрез предоставяне на патронажни грижи за възрастни хора и лица с увреждания чрез услуги в домашна среда; осигуряване на подкрепа за адаптиране на социалните услуги, делегирани от държавата дейности в отговор на безпрецедентните предизвикателства, свързани с разпространението на COVID-19.

Разходен финансов ресурс през 2021 г. – 91 860 лв.

- **„Обновяване и модернизиране чрез оборудване и обзавеждане на материалната база в Домашен социален патронаж Разград“**, финансиран от Фонд „Социална закрила“

Период на изпълнение: 6 месеца (от 21.12.2021 г. до 30.06.2022 г.)

Общ бюджет: 34 084,00 лв.

Очаквани резултати: Обновяване на инфраструктурата, оптимизиране на условията на труд, осигуряване на съвременно и енергоспестяващо оборудване на Домашен социален патронаж Разград.

Няма разходен финансов ресурс по проекта през 2021 г.

- **„Ефективно функциониране на Областен информационен център - Разград през периода 2022 - 2023 г.“**, финансиран по ОП „Добро управление“, Приоритетна ос 4: „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“ (ПО4), процедура БФП BG05SFOP001-4.007 – „Осигуряване функционирането на националната мрежа от областни информационни центрове 2022-2023“

Период на изпълнение: 24 месеца (от 01.02.2022 до 31.12. 2023 г.)

Общ бюджет: 249 452,78 лв.

Очаквани резултати: Осигуряване ефективното функциониране на Областен информационен център - Разград през периода 2022 - 2023 г.; надграждане постигнатата познаваемост сред обществото за европейската политика на сближаване, възможностите за финансиране, постигнатите резултати по проекти, съфинансирани от фондовете на ЕС; повишаване прозрачността при изпълнението на оперативните програми чрез изграждане на обществено доверие и подпомагане прилагането на интегрирания териториален подход в България.

Няма разходен финансов ресурс по проекта през 2021 г.

Проекти в процес на изпълнение през 2021 г. и приключили през същата година:

- **„Основен ремонт и въвеждане на мерки за енергийна ефективност в сграда**

общинска собственост и изграждане на Център за работа с деца на улицата в рамките на „Инвестиционна програма за устойчиво и интегрирано градско развитие на община Разград 2020“, финансиран по ОП „Региони в растеж 2014 – 2020 г.“, Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“, процедура BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014 - 2020“

Период на изпълнение: 30 месеца (от 02.08.2018 г. до 02. 02. 2021 г.)

Общ бюджет: 989 999,98 лв.

Постигнати резултати: Извършен основен ремонт и въведени мерки за енергийна ефективност в сграда общинска собственост за осигуряване на подходящи условия за предоставянето на социалната услуга в общността - Център за работа с деца на улицата; подобрени условията за предоставяне на социалната услуга - Център за работа с деца на улицата; осигурена безопасна и защитена среда на децата; предотвратяване на социалната им изолация и превенция на социалните прояви; разширяване на традиционно добрите услуги в общността, предоставяни от Община Разград и осигуряване на равен достъп до тях.

Разходен финансов ресурс през 2021 г. – 51 396 лв.

• **„Създаване на звено за патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания в Домашен социален патронаж гр. Разград“**, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014 - 2020 г., Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“, процедура BG05M9OP001-2.040 „Патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания - Компонент 2“

Общ бюджет: 831 199,64 лв.

Период на изпълнение: (от 08.07.2019 г. до 30.06.2021 г.)

Постигнати резултати: Осигурено по-добро качество на живот, независимост и социално включване на възрастните хора и лица с увреждания; подобрен достъп до мобилни, интегрирани здравно-социални услуги посредством осигурена комплексна грижа, чрез създаване на звено за патронажни грижи в Домашен социален патронаж; изграден иновативен модел на патронажна грижа на територията на община Разград; надградена и разширена и постигнат комплексен характер на дейността на Домашен социален патронаж; създадени работни места в сектора на социалните услуги и гарантиране на качествена професионална грижа; преодоляване последиците от социалното изключване и бедността, предоставяне на реална възможност за връщане на пазара на труда на лицата, полагащи грижи за близките си с увреждания.

Разходен финансов ресурс през 2021 г. – 281 831 лв.

• **„Осигуряване функционирането на Областен информационен център - Разград през периода 2019 - 2021 г.“**, финансиран по ОП „Добро управление“, Приоритетна ос 4: „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“ (ПО4), процедура BG05SFOP001-4.004 „Осигуряване функционирането на националната мрежа от 27 областни информационни центъра през периода 2019 - 2021 г.“

Общ бюджет: 319 900,00 лв.

Период на изпълнение: 36 месеца (от 01.01.2019 г. до 31.12.2021 г.)

Постигнати резултати: Осигурено функционирането на Областен информационен център – Разград за референтния период; надградена постигнатата познаваемост за европейските фондове и програми, повишено нивото на информираност на обществото и достъпността до информация, популяризираните възможности за финансиране, които предоставя ЕС.

Разходен финансов ресурс през 2021 г. – 118 335,31 лв.

• **„Подобряване на административния капацитет на Община Разград за изпълнение**

на Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОПРР 2014 - 2020 г.“, финансиран по ОП „Региони в растеж 2014 - 2020 г.“, Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“, процедура „Бюджетна линия за 39 общини - бенефициенти по приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020“

Период на изпълнение: 61 месеца (от 04.07.2016 г. до 04.08.2021 г.)

Общ бюджет: 106 167,76 лв.

Постигнати резултати: Финансово обезпечена работата на членовете на Междинното звено за оценка на проектни предложения за кандидатстване по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г., в т.ч. на наетите външни оценители; финансово обезпечена работата на екипа по управление и изпълнение на Инвестиционна програма за устойчиво и интегрирано градско развитие на община Разград 2020 за периода до 2023 г.; предоставени възможности за участие в програми и обучения за обмен на опит и добри практики на членовете на Междинното звено и екипа по управление и изпълнение на Инвестиционна програма за устойчиво и интегрирано градско развитие на община Разград 2020.

Разходен финансов ресурс през 2021 г. – 19 456 лв.

Проекти в процес на изпълнение през 2021 г. и продължаващи през 2022 г.:

- **„Създаване на нови форми на социални услуги от резидентен тип в община Разград, гарантиращи живот в семейна среда и достъп до грижи и услуги според индивидуалните потребности на децата и младежите“**, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014 - 2020 г., Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“, процедура BG05M9OP001-2.019 „Продължаваща подкрепа за деинституционализация на децата и младежите - ЕТАП 2 - предоставяне на социални и интегрирани здравно - социални услуги за деца и семейства“ - Компонент 1

Период на изпълнение: 35 месеца (от 01.02.2021 г. до 31.12.2023 г.)

Общ бюджет: 406 450,64 лв.

Очаквани резултати: Осигуряване на възможност на деца и младежи от специализирани институции за придобиване на знания и умения за водене на самостоятелен и независим начин на живот в общността и достъп според потребностите им до грижи от квалифицирани специалисти чрез разкриване на нова услуга „Преходно жилище“ за деца от 15 до 18 -годишна възраст; разкриване на нова услуга „Наблюдавано жилище“ за младежи от 18 до 21 - годишна възраст.

Разходен финансов ресурс през 2021 г. – 220 лв.

- **„Изграждане на социални жилища за настаняване на малцинствени и социално слаби групи в кв. „Орел“, отговарящи на съвременните хигиенни изисквания“** в рамките на „Инвестиционна програма за устойчиво и интегрирано градско развитие на община Разград 2020“, финансирана по ОП „Региони в растеж 2014 – 2020 г.“, Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“, процедура BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014 - 2020“

Период на изпълнение: 30 месеца (от 02.08.2018 г. до 12.12.2021 г.)²

Общ бюджет: 2 421 999,99 лв.

Очаквани резултати: Изграждане на съвременна, подходяща рентабилна социална инфраструктура в община Разград, която да осигури отговарящи на нормите и

² Към момента на изготвяне на доклада дейностите по АДФП са временно спрени.

изискванията социални жилища, за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението; създаване на условия за пълноценна реализация, чрез грижа и подкрепа на местните общности, групи и лица в риск и осигуряването на достъпна и качествена социална грижа.

Разходен финансов ресурс през 2021 г. – 760 756 лв.

- **„Проектиране и изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци за общините от РСУО Разград“**, финансиран по ОП „Околна среда 2014-2020 г.“, Приоритетна ос 2 „Отпадъци“, процедура за директно предоставяне на БФП BG16M1OP002-2.002 „Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци“

Период на изпълнение: 47 месеца (от 30.11.2017 г. до 30.10.2021 г.)

Общ бюджет: 13 563 028,56 лв.

Очаквани резултати: Изграждане на компостираща инсталация и инсталация за предварително третиране на битови отпадъци, подобряване качеството на околната среда за жителите в общините чрез намаляване на свързаните с депонирането на отпадъци вредни емисии, предоставяне на нов тип услуга относно отпадъците на жителите и бизнеса в общините, разкрити нови работни места, необходими за експлоатация на изградената инфраструктура.

Разходен финансов ресурс през 2021 г. – 472 135,20 лв. (в т.ч. 312 246,66 лв. от ЕС и 159 888,54 лв. собствен принос)

- **„Превенция на социалното изключване и намаляване на бедността сред децата от Община Разград“**, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси 2014 – 2020“, Приоритетна ос 2 „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“, Инвестиционен приоритет 3: „Повишаване на достъпа до услуги, които са на достъпна цена, устойчиви и висококачествени, включително здравни и социални услуги от общ интерес“, процедура за директно предоставяне на БФП BG05M9OP001-2.004 „Услуги за ранно детско развитие“

Период на изпълнение: 78 месеца (от 01.07.2016 г. до 31.12.2022 г.)

Общ бюджет: 1 441 705,63 лв.

Очаквани резултати: Превенция на социалното изключване, намаляване на бедността сред децата чрез инвестиции в ранното детско развитие и чрез подкрепа за дейността на създадените по проекта за социално включване интегрирани услуги за ранно детско развитие, насочени към деца до 7 годишна възраст от уязвими групи, вкл. деца с увреждания и техните семейства, както и бъдещи родители; осигурена подкрепа на деца в ранна детска възраст и техните семейства за подобряване на достъпа до здравна грижа, формиране на родителски умения, подобряване на семейната среда, повишаване на училищната готовност на децата за включване в образователната система, както и предотвратяване на настаняването на деца в специализирани институции.

Разходен финансов ресурс през 2021 г. – 248 086 лв.

- **„Приеми ме 2015“** (Община Разград е партньор по проекта), финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014 - 2020, Приоритетна ос 2: „Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване“, Инвестиционен приоритет 3 „Повишаване на достъпа до услуги, които са на достъпна цена, устойчиви и висококачествени, включително здравни и социални услуги от общ интерес“, процедура за директно предоставяне на БФП BG05M9OP001-2.003 „Приеми ме 2015“

Период на изпълнение: 73 месеца (от 11.12.2015 г. до 31.12.2022 г.)

Общ бюджет: 136 404 000 лв. (за всички партньори по проекта).

Очаквани резултати: Подкрепа на процеса на деинституционализация на деца чрез продължаване и надграждане на устойчивия модел за развитие на заместваща семейна грижа за деца, настанени в специализирани институции, деца в риск и деца с увреждания. Развиване на нови модели на работа и услуги за деца в риск и техните родители. Разширяване на възможностите за развитие на приемната грижа чрез подкрепа за предоставяне на „специализирана приемна грижа“. Допълване и надграждане на проект „И аз имам семейство“, операция BG051PO001-5.2.11 – „Приеми ме“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г.

Разходен финансов ресурс през 2021 г. – 119 022 лв.

4.3 Директни плащания, Държавен фонд „Земеделие“

Съгласно публичните справки на Държавен фонд Земеделие изплатените средства за субсидии от Европейски фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) и Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) за финансовата 2021 г. (от 16 октомври 2020 г. до 15 октомври 2021 г.) на територията на община Разград са в размер на 18 341 646 лв. Същите са разпределени по следните схеми и мерки:

➤ **Схеми за подпомагане на земеделски стопани, базирани на площ:**

Схема за единно плащане на площ (СЕПП);

Схема за преразпределително плащане (СПП);

Схема за плащане за селскостопански практики, които са благоприятни за климата и околната среда - зелени директни плащания (ЗДП);

Схема за млади земеделски стопани (МЗС);

Схема за млади земеделски стопани (МЗС).

➤ **Схеми за подпомагане на земеделски стопани за селскостопански животни:**

- Схема за обвързано подпомагане за млечни крави (СМЛК);

- Схема за обвързано подпомагане за млечни крави под селекционен контрол - ЕЖСК (мляко);

- Схема за обвързано подпомагане за месодайни крави и/или юници (СМКЮ);

- Схема за обвързано подпомагане за месодайни крави под селекционен контрол (ЕЖСК-месо);

- Схема за обвързано подпомагане за овце майки и/или кози майки под селекционен контрол (ДПЖСК);

- Схема за обвързано подпомагане за биволи;

- Схема за преходна национална помощ за говеда, необвързана с производството (НДЖ 1);

- Схема за преходна национална помощ за овце майки и/или кози майки, обвързана с производство (ПНДЖЗ).

➤ **Схеми за подпомагане на земеделски стопани за плодове и зеленчуци:**

Схема за обвързано подпомагане за плодове СП (основна);

Схема за обвързано подпомагане за плодове (сливи и десертно грозде) - СП (други);

Схема за обвързано подпомагане за зеленчуци (домати, краставици, корнишони и

патладжан) (СЗ-ДККП);

Схема за обвързано подпомагане за зеленчуци (картофи, лук и чесън) (СЗ-КЛЧ);

Схема за обвързано подпомагане за зеленчуци (пипер) (СЗ-П);

Схема за обвързано подпомагане за зеленчуци (моркови, зеле, дини и пъпеши) (СЗ-МЗДП);

Схема за обвързано подпомагане за оранжерийни зеленчуци (СЗО).

➤ **Други схеми:**

- Схема за обвързано подпомагане за протеинови култури (СПК);

- Схема за преходна национална помощ за тютюн, необвързана с производството (ПНДТ).

➤ **Мерки:**

- Мярка 10 – „Агроекология и климат“;

- Мярка 11 – „Биологично земеделие“;

- Мярка 12 – „Плащания за Натура 2000 и рамкова директива за водите“.

4.4 Проекти за мерки по чл. 9б, т.2 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП), финансиране от ЕЗФРСР по ПРСР

През 2021 г. са сключени 8 бр. договори за безвъзмездна финансова помощ за проекти на територията на община Разград, които се финансират по Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 - 2020 г. 6 бр. от договорите, на обща стойност 176 022 лв., са по подмярка 6.3 „Стартова помощ за развитието на малки стопанства“ от мярка 6 „Развитие на стопанства и предприятия“, която има за цел икономическо развитие и укрепване на малките земеделски стопанства, ускоряване на тяхната модернизация и технологичното обновление, подобряване на опазването на околната среда и адаптация към климатичните промени. По подмярка 6.1 „Стартова помощ за млади земеделски стопани“ от мярка 6 „Развитие на стопанства и предприятия“, която подпомага процеса на създаването на жизнеспособни и устойчиви земеделски стопанства, е сключен 1 договор на стойност 48 895 лв. По подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ на Програмата, която има за цел подобряване на цялостната дейност, икономическата ефективност и конкурентоспособността на предприятията от хранително-преработвателната промишленост, е сключен 1 договор (Пилко ЕООД) на стойност 3 426 584,68 лв.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО

Създадена е добра организация по отношение изготвянето на годишния доклад за наблюдение на изпълнението на ПИРО на Община Разград. С нарочна заповед на кмета на Община Разград е структурирана работна група от тесни специалисти и експерти по направления, с официална кореспонденция е поискана информация от други, идентифицирани в ПИРО, заинтересовани страни, както и е използвана официална статистическа информация от регламентирани източници. Настоящият доклад съдържа всички компоненти от задължителната структура на доклада, регламентирани в Закона за регионалното развитие и правилника за неговото прилагане. Констатира се, обаче, че за някои дейности към определени мерки, не може да бъде посочено конкретно финансово измерение на извършеното или се получава „разминаване“ в отчетния период, напр. календарна година, стопанска година, учебна година. За да се минимизират подобни

несъответствия и затруднения и за подобряване на резултатите от наблюдението е необходимо да се идентифицира единен подход за отчитане на информацията в доклада и да се уточни един и същ източник на информация. По този начин ще може да бъде проследено развитието на база едни и същи показатели, доколкото това е възможно. Необходимо е периодично да се провеждат срещи с представителите на заинтересованите страни с цел взаимен обмен на информация – и по отношение на планирането и по отношение на изпълнението.

Когато се коментира изпълнението на ПИРО, не може да бъде пропуснат факта, че 2021 г. бе първата година от програмен период 2021 – 2027 година. Тя, обаче, бе пропусната година по отношение подготовка и кандидатстване с проекти за европейско финансиране по програмите, които ще действат през периода 2021 – 2027 година. Финансирането по линия на ЕС през 2021 г. се изразяваше основно в довършване изпълнението на по-големи инфраструктурни проекти по сега действащите програми и участие в отворените процедури за преодоляване последиците от COVID-19. За един средносрочен планов документ какъвто е ПИРО, по който значителна част от дейностите и инициативите са предвидени за реализация с европейско финансиране, е от изключителна важност да не се стига до допълнителна загуба на време, а да има яснота по отношение на насоки и детайли за кандидатстване с оглед навременната подготовка на проектни предложения.